

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

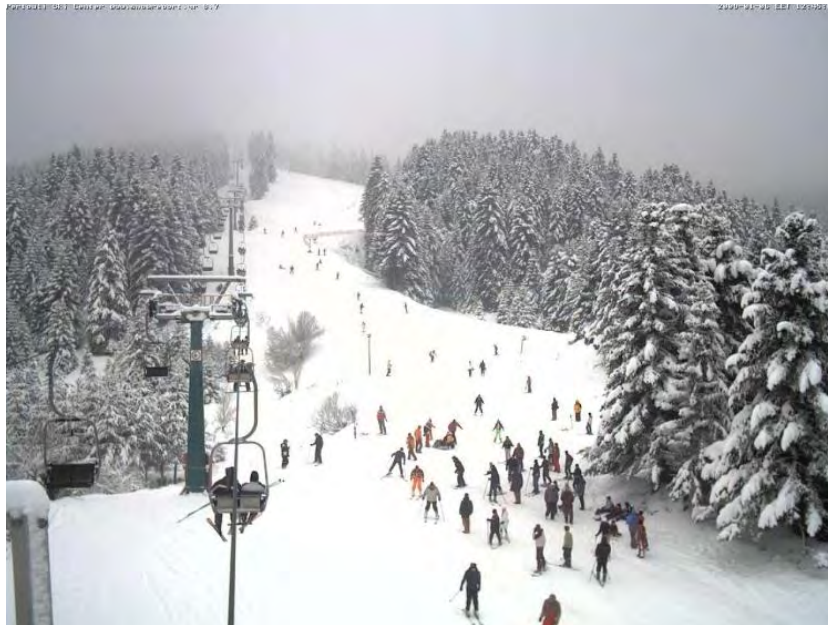
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: Χιονοδρομικός Τουρισμός και Ανάπτυξη του Ορεινού Όγκου
Νομού Τρικάλων**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΔΙΔΑΣΚΩΝΤΑΣ: Όλγα Χριστοπούλου, Καθηγήτρια

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ: Λεωνίδου Στυλιάνα

ΑΕΜ:1252

Βόλος, Φεβρουάριος 2017

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «Χιονοδρομικός Τουρισμός και Ανάπτυξη του Ορεινού Όγκου Νομού Τρικάλων» πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, στο τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016. Αρχικά, καταγράφηκαν τα στοιχεία που περιλαμβάνουν τη διοικητική οργάνωση της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων, με βάση το ισχύον πρόγραμμα «Καλλικράτης» και την ιστορική αναδρομή για την περιοχή μελέτης. Έπειτα μελετήθηκαν τα στοιχεία που διαμορφώνουν το φυσιογνωμικό προφίλ της περιοχής όπως τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, το υδρογραφικό δίκτυο, το κλίμα, τις υφιστάμενες υποδομές και τα στοιχεία που συνθέτουν το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής καθώς και την υφιστάμενη τουριστική κατάσταση. Στη συνέχεια, περιγράφονται οι βασικές έννοιες του εναλλακτικού τουρισμού και γίνεται εκτενέστερη η περιγραφή κάθε τουριστικής μορφής. Μετά, έγινε αναφορά στα δημογραφικά στοιχεία, που αφορούν το μορφωτικό επίπεδο, την ηλικιακή διάρθρωση, τις παραγωγικές δραστηριότητες, το ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό και την πληθυσμιακή εξέλιξη της περιοχής. Με βάση όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία, εφαρμόζεται, στη συνέχεια, η SWOT ανάλυση, στην οποία γίνεται καταγραφή των πλεονεκτημάτων, των μειονεκτημάτων, των ευκαιριών και των απειλών που υφίστανται στην περιοχή μελέτης και προκύπτουν τα αποτελέσματα της ανάλυσης, με σκοπό την εξαγωγή των απαραίτητων συμπερασμάτων προκειμένου να συνταχθούν οι προτάσεις ανάπτυξης στην περιοχή μελέτης, που είναι και ο στόχος της παρούσας εργασίας. Στο τέλος γίνεται αναφορά στα συμπεράσματα που εξάγονται από τους πίνακες συχνότητας και διπλής εισόδου.

Λέξεις κλειδιά: Ανάπτυξη, Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμός, Ορεινή Μειονεκτική Περιοχή, Φυσικό Περιβάλλον

Abstract

The title of this diplomatic thesis is “Ski Tourism and Growth of Mountainous Volume of Trikalas county”. It was held in the frames of Undergraduate circle of study, in the department of Engineers of Urban planning of University Thessaly at the duration of academics years 2015 - 2016. Initially, were recorded the elements that include the administrative organisation of Municipal Unit Aithikon, with base the existing program “Kallikratis” and the historical retrospection for the study area. Then, were studied the elements that shape the physiognomy profile of region such as the geomorphologic characteristics, the hydrographical network, the climate, the existing infrastructures and the elements that compose the natural and cultural environment of region as well as the existing tourist situation. Afterwards, are described the basic meanings of alternative tourism and become more extensive the description of each tourist form. Afterwards, were reported the demographic elements, that have to do with the educational level, the age stucture, the productive activities, the active and not active population and the demographic development of region. With base the all mentioned before elements, is applied, afterwards, SWOT analysis, that it becomes recording of advantages, disadvantages, opportunities and threats that exist in the study area and arising the results of SWOT analysis, aiming at the export of essential conclusions so that are drawn up the proposals of growth in the study area, that is also the objective of diplomatic thesis. In the end becomes report in the conclusions that are exported by frequencies tables and Crosstabs.

Keywords: *Growth, Alternative Forms Tourism, Mountain Less Favored Area, Natural Environment*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή.....	9
2. Οριοθέτηση της περιοχής Μελέτης.....	10
3. Μεθοδολογία-Σκοπός.....	11
4. Τοπικές Κοινότητες και Οικισμοί.....	12
5. Γεωμορφολογικά Χαρακτηριστικά.....	13
6. Υδρογραφικό Δίκτυο.....	15
7. Κλίμα.....	16
8. Ιστορική Αναδρομή.....	17
9. Φυσικό Περιβάλλον.....	19
9.1. Χλωρίδα.....	22
9.1.1. Δάση.....	23
9.1.2. Λιβάδια.....	25
9.1.3. Πανίδα.....	27
10. Υποδομές.....	29
10.1. Το οδικό δίκτυο.....	29
10.2. Το Χιονοδρομικό.....	29
10.3. Το ορειβατικό καταφύγιο Κόζιακα.....	30
10.4. Οι εγκαταστάσεις του πανεπιστημιακού δάσους.....	31
10.5. Τα Τουριστικά Καταλύματα και Εστιατόρια.....	32
10.6. Λοιπές υποδομές.....	37
11. Παραγωγικές δραστηριότητες.....	37
12. Δημογραφικά Στοιχεία.....	45
12.1. Μόνιμος Πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων.....	45
12.2. Προβολή του Μελλοντικού πληθυσμού 2021.....	49
12.3. Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου Πύλης.....	51

13. Ενεργός και μη Ενεργός Πληθυσμός	56
14. Επίπεδο μόρφωσης του πληθυσμού	57
15. Αθλητικές Δραστηριότητες	59
16. Πολιτιστικές Εκδηλώσεις – Πανηγύρια	61
17. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής.....	64
18. Το φαινόμενο του Τουρισμού	65
19. Διακρίσεις τουρισμού.....	66
20. Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού	67
20.1. Αθλητικός Τουρισμός.....	67
20.2. Περιπατητικός-Περιηγητικός τουρισμός.....	68
20.3. Φυσιολατρικός – Οικοτουρισμός	69
20.4. Χειμερινός Τουρισμός.....	69
20.5. Χιονοδρομικός Τουρισμός	70
20.6. Συνεδριακός Τουρισμός- Σεμιναριακός	70
20.7. Αγροτουρισμός.....	70
20.8. Πολιτιστικός Τουρισμός.....	71
20.9. Κυνηγετικός Τουρισμός	79
21. Συνέπειες του Τουρισμού	80
22. Οι Πόλοι έλξης	81
23. Αποτελέσματα-Συζήτηση	81
24. Συμπεράσματα.....	101
25. Προτάσεις και άξονες ανάπτυξη.....	112
26. Αναφορές.....	116
27. Παράρτημα Α	123

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Η Δ. Ε. Αιθίων του Δήμου Πύλης του Νομού Τρικάλων	9
Εικόνα 2: Οριοθέτηση της περιοχής μελέτης	10
Εικόνα 3: Χάρτης της Δ.Ε. Αιθίων	14
Εικόνα 4: Οι Παραδοσιακές Παραγωγικές δραστηριότητες της Δ. Ε. Αιθίων.....	19
Εικόνα 5: Οι περιοχές Natura 2000 (Τ.Κ.Σ. ή Ε.Ζ.Δ. και Ζ.Ε.Π. στην Περιοχή μελέτης).....	21
Εικόνα 6: Το δάσος του Περτουλίου	24
Εικόνα 7: Τα Περτουλιώτικα Λιβάδια.....	26
Εικόνα 8: Το χιονοδρομικό Κέντρο Περτουλίου.....	30
Εικόνα 9: Οι δραστηριότητες στη Δ. Ε. Αιθίων	60
Εικόνα 10: Διαδρομές ή Μονοπάτια της Δ. Ε. Αιθίων.....	61
Εικόνα 11: Alpi Lerontine στην Ιταλία.....	90
Εικόνα 12: Καυκάσια όρη στη Γεωργία	92
Εικόνα 13: Belis στα Καρπάθια όρη στην Ρουμανία.....	95
Εικόνα 14: Καρπάθια όρη στην Πολωνία.....	97
Εικόνα 15: Πόλη Manteigas και η οροσειράς Serra da Estrela	99
Εικόνα 16: Αυστρία στην κοιλάδα του Stubai.....	100
Εικόνα 17: Ορεινός όγκος της Sierra Nevada στην Γρανάδα.....	100
Εικόνα 18: Εθνικό πάρκο Triglav στην Σλοβενία	101

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Δημοτικές Κοινότητες και Οικισμοί της Δ.Ε. Αιθίων	13
Πίνακας 2: Υψόμετρα των οικισμών της Δ. Ε. Αιθίων	15
Πίνακας 3: Τα δάση της περιοχής μελέτης.....	25
Πίνακας 4: Λοιπές υποδομές	37
Πίνακας 5: Απασχολούμενοι στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πύλης	38
Πίνακας 6: Κλάδοι της Δ. Ε. Αιθίων 2001 και 2011	39
Πίνακας 7: Ειδικότητες Απασχολουμένων κατά το έτος 2011.....	43
Πίνακας 8: Μόνιμος πληθυσμός 2011 και 2001	47
Πίνακας 9: Προβολή του Μελλοντικού Πληθυσμού 2021.....	50
Πίνακας 10: Ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός του 2011 των Δημοτικών Ενοτήτων της Πύλης.....	56

Πίνακας 11: Το επίπεδο μόρφωσης των κατοίκων της Δ. Ε. Αιθίωνων	58
Πίνακας 12: Φύλο ερωτηθέντων.....	82
Πίνακας 13: Ηλικία ερωτηθέντων	82
Πίνακας 14: Μορφωτικό Επίπεδο Ερωτηθέντων	83
Πίνακας 15: Τόπος διαμονής επισκεπτών	84
Πίνακας 16 :Εποχές επισκεψιμότητας	84
Πίνακας 17: Πόσο συχνά επισκέπτεστε την περιοχή: Φορές το χειμώνα	85
Πίνακας 18: Λόγοι που δεν επισκέπτονται συχνά την περιοχή.....	86
Πίνακας 19: Δραστηριότητες της περιοχής που συμμετείχατε.....	86
Πίνακας 20: Τι σας ελκύει περισσότερο στην περιοχή	88
Πίνακας 21: Για ποιους λόγους επισκέπτεστε την περιοχή.....	88
Πίνακας 22: Κατά την επίσκεψη σας στην περιοχή διανυκτερεύετε.....	89
Πίνακας 23:Πόσες διανυκτερεύσεις κάνετε σε κάθε επίσκεψη.....	89
Πίνακας 24: Σε ποιο χωριό διανυκτερεύετε	90
Πίνακας 25: Που διανυκτερεύετε	91
Πίνακας 26: Πόσο σας κοστίζει η κάθε επίσκεψη στην περιοχή	91
Πίνακας 27: Πως σας φαίνεται η κατάσταση του χιονοδρομικού κέντρου.....	91
Πίνακας 28: Ποια χαρακτηριστικά θα προτιμούσατε να έχει η πίστα του χιονοδρομικού	92
Πίνακας 29: Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές.....	93
Πίνακας 30: Αν ναι ποια ορεινή περιοχή επισκέπτεστε συχνότερα	93
Πίνακας 31: Για πιο λόγο επισκέπτεστε άλλη περιοχή	94
Πίνακας 32: Τι σας άρεσε περισσότερο στην περιοχή	95
Πίνακας 33: Πιστεύετε ότι το δάσος λειτουργεί ως πόλος έλξης για τους τουρίστες.....	95
Πίνακας 34: Πως αξιολογείται το τοπίο της περιοχής.....	96
Πίνακας 35: Τι νομίζετε ότι θα πρέπει να γίνει για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή.....	97
Πίνακας 36: Αν πιστεύετε ότι η προσφορά περισσότερων δραστηριοτήτων ,θα αύξανε την επισκεψιμότητα της περιοχή, σημειώστε παρακάτω ποιες θα μπορούσαν να είναι αυτές.....	98
Πίνακας 37: SWOT Ανάλυση.....	109

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1 :Τουριστικά Καταλύματα	34
Διάγραμμα 2:Είδη καταλυμάτων	36
Διάγραμμα 3:Κατηγοριοποίηση Απασχολουμένων σε κλάδους στο έτος 2001.....	40
Διάγραμμα 4:Κατηγοριοποίηση Απασχολουμένων σε κλάδους στο έτος 2011.....	40
Διάγραμμα 5: Ειδικότητες Απασχολουμένων κατά το έτος 2011	44
Διάγραμμα 6: Ο Πληθυσμός των Δημοτικών κοινοτήτων του 2001.....	48
Διάγραμμα 7: Ο Πληθυσμός των Δημοτικών κοινοτήτων του 2011.....	48
Διάγραμμα 8: Προβολή του Μελλοντικού Πληθυσμού 2021	50
Διάγραμμα 9: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ.Ε. Αιθίων -2011	51
Διάγραμμα 10: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πύλης- 2011	52
Διάγραμμα 11: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πύλης -2011	53
Διάγραμμα 12: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ.Ε. Μυροφύλλου -2011	53
Διάγραμμα 13: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Παλαίων -2011.....	54
Διάγραμμα 14: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πινδέων -2011	54
Διάγραμμα 15: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Νεράϊδα - 2011	55
Διάγραμμα 16: Ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός της Δ.Ε. Αιθίων.....	57
Διάγραμμα 17: Το επίπεδο μόρφωσης των κατοίκων της Δ.Ε. Αιθίων.....	59

Ευχαριστίες

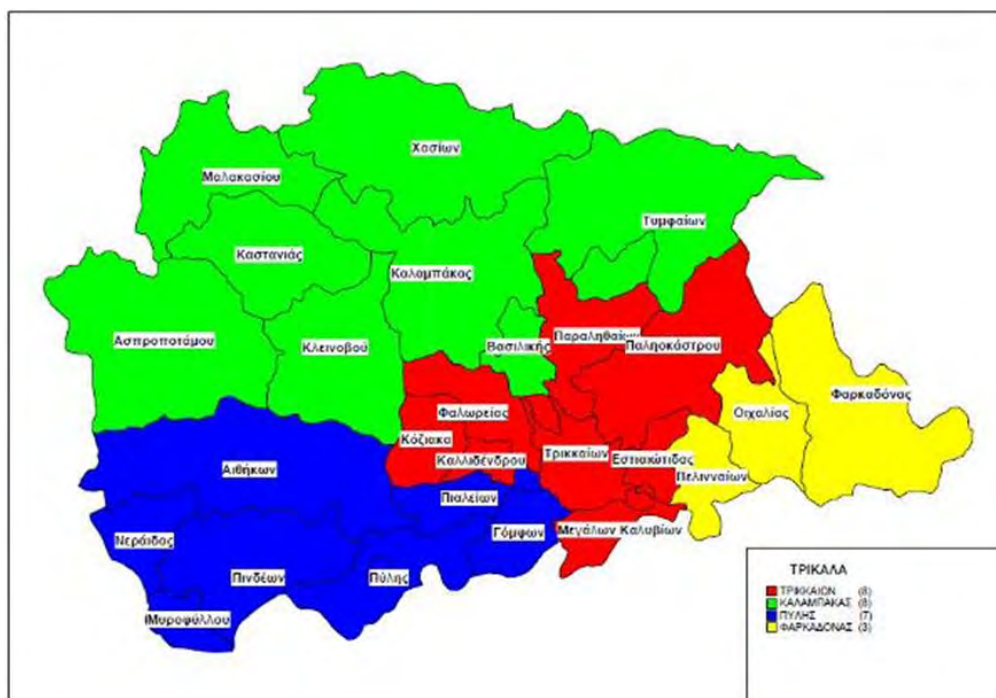
Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα Καθηγήτρια κ. Όλγα Χριστοπούλου, για την εμπιστοσύνη της και την καθοδήγησή της κατά την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, δίχως την συμβολή της οποίας θα ήταν αδύνατη η εκπόνησή της. Θα ήθελα επίσης, να ευχαριστήσω θερμά, την Καθηγήτρια κ. Μαρί-Νοελ Ντυκέν τόσο για την πολύ σημαντική συμβολή της στην επεξεργασία των ερωτηματολογίων, όσο και για την υπομονή που επέδειξε και τον πολύτιμο χρόνο που μου αφιέρωσε. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά, τον Αντιδήμαρχο Πύλης κ. Στέφανο Καλαμαρά, που συνέβαλε με μεγάλη προθυμία στην διεξαγωγή της έρευνας με τα ερωτηματολόγια.

Θα ήθελα επίσης, να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την στήριξη που μου προσέφερε καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει τη δυνατότητα ανάπτυξης στον Ορεινό Όγκο του νομού Τρικάλων και ειδικότερα στη Δημοτική Ενότητα Αιθίων με έκταση 279.8 Km². Ο πληθυσμός της σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ κατά το έτος 2011 ανέρχεται στους 1022 κάτοικους. Η συγκεκριμένη χωρική Ενότητα ανήκει στο Δήμο Πύλης, ο οποίος εμπεριέχει συνολικά 7 Δημοτικές ενότητες και έχει ως έδρα του τη Πύλη. Σύμφωνα με το πρόγραμμα Καποδίστρια οι 7 Δημοτικές Ενότητες ονομάζονταν Δήμοι Γόμφων, Πιαλείων, Πύλης, Πινδαίων, Αιθίων και κοινότητες Μυροφύλλου και Νεράϊδας, ενώ μετά το 2010 με το πρόγραμμα Καλλικράτη μετονομάστηκαν σε Δημοτικές Ενότητες. Ο πρώην Δήμος Αιθίων λειτούργησε από το 1999 έως το 2010 με έδρα του την Ελάτη, όμως μετέπειτα με το πρόγραμμα Καλλικράτη μετατράπηκε σε τοπική έδρα (<https://el.wikipedia.org/wiki>). Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων είναι μια από τις σημαντικότερες παραθεριστικές περιοχές του νομού Τρικάλων κατά τη Θερινή περίοδο, λόγω των διάφορων αθλητικών δραστηριοτήτων και της πανέμορφης φύσης που απλώνεται στα βουνά. Ταυτόχρονα, καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση επισκεψιμότητας στο νομό Τρικάλων μετά τα Μετέωρα, λόγω του Χιονοδρομικού Κέντρου Περτουλίου.

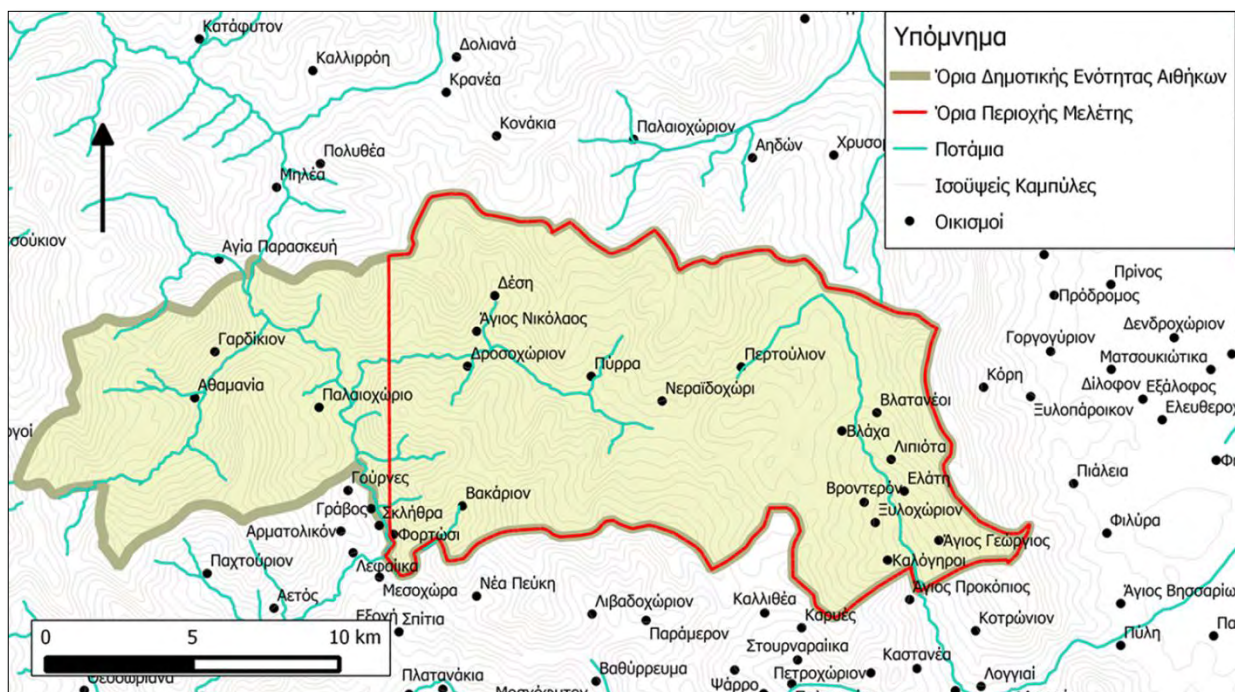
Εικόνα 1: Η Δ. Ε. Αιθίων του Δήμου Πύλης του Νομού Τρικάλων

Πηγή: http://fatsimaremag.blogspot.gr/2010/11/blog-post_2743.html

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. Οριοθέτηση της περιοχής Μελέτης

Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων υπάγεται στο Δυτικό τμήμα της Περιφέρειας Θεσσαλίας του Δήμου Πύλης του νομού Τρικάλων και τοποθετείται στις πλαγιές της Νότιας Πίνδου. Πιο συγκεκριμένα, βρίσκεται στον ορεινό όγκο του Κόζιακα, ο οποίος έχει υψόμετρο 1.901 μέτρα και αποτελεί τμήμα της Νότιας Πίνδου, με την οποία συνδέεται στα δυτικά (<http://www.koziakasrefuge.gr>). Ένα μικρό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων δεν ανήκει στην περιοχή μελέτης. Το τμήμα αυτό απαρτίζεται από τις τοπικές κοινότητες Αθαμάνια και Γαρδίκι που βρίσκονται στο Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων- Περιστερίου-Χαράδρας Αράχθου. Η τοπική κοινότητα Αθαμάνια αποτελείται από το χωριό Αθαμάνια, ενώ η τοπική κοινότητα Γαρδίκι αποτελείται από τα χωριά Γαρδίκι και Παλαιοχώρι. Επιπλέον, η Δημοτική Ενότητα Αιθίων συνδέεται οδικά με τα Τρίκαλα, την Καλαμπάκα και με τους υπόλοιπους οικισμούς του Ασπροποτάμου. Η απόσταση της περιοχής μελέτης από τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας είναι 335 χλμ. από την Αθήνα και 216 χλμ από τη Θεσσαλονίκη. Η περιοχή μελέτης απεικονίζεται στην Εικόνα 2 και καθορίζεται με την κόκκινη γραμμή.

Εικόνα 2: Οριοθέτηση της περιοχής μελέτης
Πηγή: *ιδία επεξεργασία και Geodata.gov.gr*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. Μεθοδολογία-Σκοπός

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις, οι προτιμήσεις, οι απαιτήσεις των επισκεπτών σχετικά με την ανάπτυξη της ορεινής περιοχής, οι παράγοντες που ωθούν τους επισκέπτες στη περιοχή μελέτης καθώς επίσης, και τους λόγους για τους οποίους την προτιμούν ή δεν την προτιμούν μεταξύ άλλων, με απώτερο στόχο τον σχεδιασμό των απαραίτητων δράσεων για την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής.

Για τη συλλογή των απαιτούμενων δεδομένων της περιοχής μελέτης, πραγματοποιήθηκαν δύο έρευνες, η βιβλιογραφική έρευνα και η έρευνα με ερωτηματολόγια. Το ερωτηματολόγιο δόθηκε σε τυχαίο δείγμα, ενώ η έρευνα πραγματοποιήθηκε πρόσωπο με πρόσωπο. Η έρευνα με ερωτηματολόγια που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή μελέτης είναι ποσοτική, καθώς χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο το ερωτηματολόγιο, το οποίο περιέχει κατά το μεγαλύτερο μέρος ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, αλλά και κάποιες κλειστού τύπου, ενώ οι απαντήσεις του επεξεργάστηκαν με στατιστικές μεθόδους, με σκοπό την εύρεση της συσχέτισης μεταξύ διαφόρων μεταβλητών του. Στα ερωτηματολόγια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν στις ερωτήσεις που ήταν ανοικτές και κλειστές ταυτόχρονα. Το δείγμα αποτελείται από 133 άτομα και πιο συγκεκριμένα από 63 άνδρες και 70 γυναίκες που προέρχονται από διάφορες περιοχές της Ελλάδος. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά την ανοιξιάτικη περίοδο στην περιοχή της Ελάτης.

Για την εισαγωγή και επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS (Statistical Package for Social Sciencies) έκδοση 19.0. Ειδικότερα, η στατιστική ανάλυση των δεδομένων αφορά τους πίνακες κατανομής συχνοτήτων (frequencies) και τους πίνακες διπλής εισόδου (Crosstabs). Οι συχνότητες εκφράζουν το πλήθος των δεδομένων κάθε μεταβλητής και είναι απόλυτοι αριθμοί, ενώ αν τους μετατρέψουμε σε ποσοστά επί του συνόλου έχουμε τις σχετικές συχνότητες. Το SPSS μας επιτρέπει μέσα από την εντολή Frequencies να υπολογίζουμε εύκολα τόσο συχνότητες όσο και σχετικές συχνότητες (<http://sociology.soc.uoc.gr>). Στους πίνακες διπλής εισόδου χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος X^2 ανεξαρτησία για να ελέγξουμε εάν οι μεταβλητές είναι εξαρτημένες ή ανεξάρτητες μεταξύ τους. Ο έλεγχος X^2 ανεξαρτησίας είναι η αποδοχή της μηδενικής υπόθεσης H_0 , αυτό σημαίνει ότι οι μεταβλητές είναι ανεξάρτητες, ενώ όταν έχουμε αποδοχή της εναλλακτικής υπόθεσης H_1 ή αλλιώς απόρριψη της μηδενικής υπόθεσης H_0 , σημαίνει ότι οι μεταβλητές

είναι εξαρτημένες. Ο τρόπος που γίνεται ο έλεγχος αυτός είναι η σύγκριση του επιπέδου σημαντικότητας α με τη τιμή p -value. Συνήθως το επίπεδο σημαντικότητας που χρησιμοποιούμε στην εφαρμογή των ελέγχων είναι $\alpha=0,05$. Όταν η τιμή p -value είναι μικρότερη του α , σημαίνει ότι απορρίπτεται η υπόθεση της ανεξαρτησίας και άρα οι δύο μεταβλητές είναι εξαρτημένες. Στην περίπτωση όμως, που το p -value είναι μεγαλύτερο του α , σημαίνει ότι ισχύει η υπόθεση της ανεξαρτησίας και άρα οι δύο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες. Στην περίπτωση όμως που οι πίνακες διπλής εισόδου έχουν μικρότερο αριθμό του 5 στα κελιά ή >0 cells, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τον ακριβή έλεγχο του Fisher ή Fisher Exact Test (Γεωργιτσόπουλος, 2013). Επιπλέον, για την ανάλυση των δεδομένων των πινάκων συνάφειας χρησιμοποιήθηκαν τρεις περιπτώσεις (Ντικέν, 2016). Η πρώτη περίπτωση είναι όταν το p -value significance είναι μικρότερο του 0.05, σημαίνει πως υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των απαντήσεων της κάθε κατηγορίας. Η δεύτερη περίπτωση είναι όταν το p -value significance είναι ίσες ή προσεγγίζουν τις τιμές 0.05 και 0.10 ή όταν είναι μεταξύ των τιμών 0.05 και 0.10 τότε σημαίνει ότι υπάρχουν μικρές διαφορές μεταξύ των απαντήσεων της κάθε κατηγορίας. Η τρίτη περίπτωση είναι όταν το p -value significance είναι μεγαλύτερο του 0.10, σημαίνει ότι δεν υπάρχει καμία διαφορά μεταξύ των απαντήσεων της κάθε κατηγορίας. Στους Πίνακες διπλής εισόδου και συνάφειας κρατήσαμε σταθερές τρεις μεταβλητές, το Φύλο, τις Ηλικίες και το Επίπεδο Σπουδών. Αυτές οι μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν ως οι πιο κατάλληλες για να εξεταστούν σε σχέση με τις υπόλοιπες μεταβλητές του ερωτηματολογίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. Τοπικές Κοινότητες και Οικισμοί

Σήμερα, η Δημοτική ενότητα Αιθίων περιλαμβάνει 11 τοπικές κοινότητες, οι οποίες αποτελούνται από ένα αριθμό οικισμών που αναγράφονται στο Πίνακα 1. Ο συνολικός αριθμός των οικισμών όλων των τοπικών κοινοτήτων μαζί είναι δεκαεννέα. Με βάση το Πίνακα 1, παρατηρούμε ότι οι τοπικές κοινότητες Ελάτης και Δέσης συμπεριλαμβάνουν τους περισσότερους οικισμούς σε σχέση με τις υπόλοιπες τοπικές κοινότητες (<https://el.wikipedia.org/wiki/>). Όμως, η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει 9 τοπικές κοινότητες, οι οποίες είναι οι εξής: Κοινότητα Αγίου Νικολάου, Κοινότητα Βροντερού, Κοινότητα Δέσης, Κοινότητα Δροσοχωριού, Κοινότητα Ελάτης, Κοινότητα Καλογήρων, Κοινότητα Νεραϊδοχωριού, Κοινότητα Περτουλίου και Κοινότητα Πύρρας. Οι κοινότητες αυτές

περιλαμβάνουν συνολικά 16 οικισμούς που είναι ο Αγ.Γεώργιος, οι Βλατανέοι, η Βλάχα, Λιπιότα, Ξυλοχώριον, η Ελάτη, το Βροντερόν, οι Καλόγηροι, το Νεραϊδοχώρι, το Περτούλι, η Πύρρα, ο Αγ.Νικόλαος, η Δέση, το Βακάρι, το Φορτώσι, το Δροσοχώρι. Οι μόνοι οικισμοί που είναι εκτός περιοχής μελέτης είναι η Αθαμανία, το Γαρδίκι και το Παλαιοχώρι.

Τοπικές Κοινότητες της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων	Οικισμοί
ΕΛΑΤΗΣ	Αγ.Γεώργιος
	Βλατανέοι
	Βλάχα
	Λιπιότα
	Ξυλοχώριον
Ελάτη	
ΒΡΟΝΤΕΡΟΥ	Βροντερόν
ΚΑΛΟΓΗΡΩΝ	Καλόγηροι
ΝΕΡΑΙΔΟΧΩΡΙ	Νεραϊδοχώρι
ΠΕΡΤΟΥΛΙΟΥ	Περτούλι
ΠΥΡΡΑΣ	Πύρρα
ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	Αγ.Νικόλαος
ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ	Αθαμανία
ΓΑΡΔΙΚΙΟΥ	Γαρδίκι
	Παλαιοχώρι
ΔΕΣΗΣ	Δέση
	Βακάρι
	Φορτώσι
ΔΑΣΟΧΩΡΙΟΥ	Δροσοχώρι

Πίνακας 1: Δημοτικές Κοινότητες και Οικισμοί της Δ.Ε. Αιθίων
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και <https://el.wikipedia.org/wiki/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. Γεωμορφολογικά Χαρακτηριστικά

Το έδαφος της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων είναι κυρίως ορεινό και αποτελείται απ' όλα τα στοιχεία του ορεινού τοπίου, όπως απότομες κλίσεις, έντονη χιονοκάλυψη και αραιοκατοίκηση (<http://www.meteorabooking.gr/trikala>). Η γεωμορφολογία της περιοχής είναι γυμνές, βραχώδεις ράχες, βραχώδεις κορυφές, απότομοι γκρεμοί και δασωμένα φαράγγια. Μια περιοχή για να οριστεί ως ορεινή θα πρέπει η πλειοψηφία των ορεινών όγκων να έχει ύψος ίσο με 800 μέτρα ή να τα ξεπερνούν. Η ορεινότητα της περιοχής είναι εμφανής

από τα υψόμετρα που καταγράφονται στο Πίνακα 2 , τα οποία ξεπερνούν τα 800 μέτρα, εκτός από τα υψόμετρα των χωριών Φορτώσι και Καλόγηροι. Η περιοχή μελέτης αποτελείται από διάφορες καλύψεις και χρήσεις γης, όπως είναι το παραγωγικό Δάσος, τα Περτουλιώτικα λιβάδια, οι Βοσκότοποι, οι γεωργικές εκτάσεις, και οι ορεινοί όγκοι του συμπλέγματος της Πίνδου. Οι ορεινοί όγκοι και τα δάση κυριαρχούν στην περιοχή, καθώς καλύπτουν μεγάλες εκτάσεις της. Το όρος που βρίσκονται στην περιοχή μελέτης είναι το όρος Κόζιακα (1.901 m). Μερικά από τα βουνά που περιτριγυρίζουν ή συμπεριλαμβάνονται στην περιοχή μελέτης σύμφωνα με την Εικόνα 2 είναι τα βουνά: Αυγό (2.146μ), Μαρόσα (1.967μ), Λουπάτα (2.066μ) , Νεραΐδα (917μ-2.067μ), Τσούκας (1.300μ.), Μαυροπουλίου (1.700μ.), Τσούμα (2.053μ), Ξεροβούνι (1.943μ) και Περτούσας (1.943) τα οποία βρίσκονται στο όρος Κόζιακα. Οι κορυφές Αυγό (2.146μ), Μαρόσα (1.967μ), Λουπάτα (2.066) Ξεροβούνι (1.943μ) και Τσούμα (2.053μ) περιβάλλουν τα χωριά Νεραϊδοχώρι και Πύρρα. Η κορυφή Νεραΐδα (2.067μ) βρίσκεται δίπλα στην κορυφή Ξεροβούνι και είναι κοντά στο χωριό Πύρρα. Το χωριό Καλόγηροι περιβάλλουν οι κορυφές της Τσούκας (1.300μ.), του Μαυροπουλίου (1.700μ.) και της Νεραΐδας (917μ.), στην οποία βρίσκεται και η σπηλιά της Νεραΐδας (<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A>).

Πηγή: <http://forum.kakapaidia.gr/showthread.php?t=3895&langid=1>

Εικόνα 3: Χάρτης της Δ.Ε. Αιθίωνων

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΘΗΚΩΝ	ΥΨΟΜΕΤΡΟ
Κοινότητα Αγίου Νικολάου	974μ..
Άγιος Νικόλαος,ο	974μ.
Κοινότητα Αθαμανίας	978 μ.
Αθαμανία,η	978 μ.
Κοινότητα Βροντερού	903 μ.
Βροντερόν,το	903 μ.
Κοινότητα Γαρδικίου	977-1.050μ.
Γαρδίκιον,το	1.050 μ.
Παλαιοχώριο,το	977 μ.
Κοινότητα Δέσης	716-1.158μ.
Βακάριον,το	1.158 μ.
Δέση,η	1.040μ.
Φορτώσι,το	716μ.
Κοινότητα Δροσοχωριού	950μ.
Δροσοχώριον,το	950μ.
Κοινότητα Ελάτης	801-1176μ.
Άγιος Γεώργιος,ο	830μ.
Βλατανέοι,οι	1176μ.
Βλάχα,η	1116μ.
Ελάτη,η	920 μ
Λιπιότα,η	944μ.
Ξυλοχώριον,το	801μ.
Κοινότητα Καλογήρων	720 μ.
Καλόγηροι,οι	720 μ.
Κοινότητα Νεραΐδοχωριού	1.140μ.
Νεραΐδοχώρι,το	1.140μ.
Κοινότητα Περτουλίου	1.150μ.
Περτούλιον,το	1.150μ.
Κοινότητα Πύρρας	1.000μ.
Πύρρα,η	1.000μ.

Πίνακας 2: Υψόμετρα των οικισμών της Δ. Ε. Αιθίκων

Πηγή: <http://buk.gr> και ίδια επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. Υδρογραφικό Δίκτυο

Οι κυριότεροι ποταμοί που βρίσκονται στην περιοχή μελέτης είναι ο Καμναϊτικός ποταμός που διασχίζει μεγάλο μέρος της Δημοτικής Ενότητας Αιθίκων και ο ποταμός Ξερίας ή αλλιώς Περτουλιώτικο ποταμός, ο οποίος διασχίζει τα περτουλιώτικα λιβάδια. Τα δύο αυτά ποτάμια είναι παραποτάμιοι του Αχελώου ποταμού (<http://www.touristorama.com>). Τα χωριά Ελάτη, Βροντερό, Καλόγηροι, Λιπιότα, Ξυλοχώρι, Καλόγεροι και Βλάχα αποστραγγίζονται στον Πορταϊκό ποταμό που είναι παραπόταμος του Πηνειού και βρίσκεται στα Νοτιοανατολικά του όρους Κόζιακα, ενώ τα χωριά Δροσοχώρι, Πύρρα, Περούλι,

Νεραϊδοχώρι, Βακάρι και Δέση αποστραγγίζονται στο ρέμα του Καμναϊτικού ποταμού (<https://www.google.gr/maps>). Ακόμη, ο Πορταϊκός ποταμός έχει δυο παραποτάμιους τον Τζαρμπάνο και το Μύλο, μεταξύ των οποίων βρίσκεται το χωριό Βροντερό (<http://www.3kala.gr>). Το χωριό Φορτώσι αποστραγγίζεται κατευθείαν στο ποταμό Αχελώο (<https://www.google.gr/maps>), ο οποίος είναι αποδέκτης όλων των υδατορεμάτων που έχουν τις πηγές τους στους ορεινούς όγκους του Λάκμου, των Τζουμέρκων και της Νότιας Πίνδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7. Κλίμα

Το κλίμα στην Δημοτική Ενότητα Αιθίων είναι ηπειρωτικό και χαρακτηρίζεται από χαμηλές θερμοκρασίες κατά τη διάρκεια του χειμώνα και αρκετά υψηλές κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Οι χειμώνες είναι πολύ ψυχροί, με πολλά χιόνια στα ορεινά, ενώ τα καλοκαίρια είναι πολύ θερμά και ξηρά, λόγω της απουσίας της θάλασσας (<http://www.meteorabooking.gr/trikala>). Ο μέσος όρος των βροχοπτώσεων είναι ψηλότερος από αυτόν της χώρας και η μέση ετήσια θερμοκρασία στα ορεινά είναι αρκετά χαμηλή. Το κλίμα στο βουνό Κόζιακα όπου ανήκει και η περιοχή μελέτης, λόγω των διαφορετικών υψομέτρων έχει ποικίλα μικροκλίματα. Στα χαμηλά υψόμετρα (έως 1000μ.), το κλίμα χαρακτηρίζεται ως μεσογειακό, ενώ στα μεγαλύτερα υψόμετρα το κλίμα χαρακτηρίζεται από χαμηλές θερμοκρασίες και χιονόπτωση που διαρκεί μέχρι και την άνοιξη. Στην περιοχή μελέτης και πιο συγκεκριμένα στο Περτούλι λειτουργεί μετεωρολογικός σταθμός του Ε.Α.Α, που βρίσκεται σε απόλυτο υψόμετρο 1170,00 m. με πλήρη καταγραφή μετεωρολογικών δεδομένων. Στην περιοχή μελέτης λειτουργούν επίσης, δύο βροχομετρικοί σταθμοί, εκ των οποίων ο ένας από αυτούς βρίσκεται στο Περτούλι σε υψόμετρο 1.260 μέτρων και ο άλλος στην Ελάτη σε υψόμετρο 900 μέτρων. Η κατανομή των βροχοπτώσεων μειώνεται από τα Δυτικά του ορεινού όγκου της Νότιας Πίνδου προς τα Ανατολικά στις κορυφές του Κόζιακα και αυξάνεται από τα πεδινά προς τα ορεινά. Κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών εκδηλώνονται βροχοπτώσεις μεγάλης έντασης που είναι μικρής διάρκειας. Οι θερμοκρασιακές διαφορές μεταξύ χειμώνα και άνοιξης, όπως επίσης και μεταξύ καλοκαιριού και φθινοπώρου είναι σημαντικές. (<http://www.koziakasrefuge.gr>). Με βάση το Πίνακα 2, παρατηρούμε ότι στις τοπικές κοινότητες Γαρδικίου, Περτουλίου, Νεραϊδοχώρι,

Βαβακάριον, Πύρρα, Βλάχα και Ελάτης τα υψόμετρα είναι αρκετά μεγάλα και ενδεχομένως κατά τους χειμερινούς μήνες να υπάρξει μεγάλη χιονόπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

8. Ιστορική Αναδρομή

Η περιοχή Κόζιακα, στην οποία ανήκει και η Δημοτική Ενότητα Αιθίων πρωτοκατοικήθηκε το 2000 π.Χ μέχρι το 1900 π.Χ από τους Αθαμάνες , οι οποίοι κατάγονταν από την Πίνδο και πιο συγκεκριμένα από τα Τζουμέρκα. Οι κάτοικοι τότε απασχολούνταν κυρίως στην κτηνοτροφία. Οι Αθαμάνες τότε ήταν σύμμαχοι των Κορινθίων και των Αθηναίων αλλά ταυτόχρονα και υποτελείς των Μακεδόνων. Η λέξη Αθαμάνες αναφέρθηκε για τελευταία φορά σύμφωνα με μαρτυρίες την περίοδο των Ρωμαίων. Μετά, βασίλευσε η βυζαντινή αυτοκρατορία αφήνοντας πίσω της μεγάλης αξίας βυζαντινών μνημείων στην περιοχή αυτή. Κατά τον 12ο αιώνα υπήρξαν μαρτυρίες ότι στην περιοχή μελέτης κατοικούσαν οι Βλάχοι και οι Λατινόφωνοι της Πίνδου, την οποία και ονόμασαν Μεγάλη Βλαχία. Στην συνέχεια, οι Τούρκοι κατέκτησαν την περιοχή, η οποία και γνώρισε οικονομική ευμάρεια γιατί αναπτύχθηκαν κλάδοι όπως η κτηνοτροφία, η υλοτομία, η υφαντουργία μάλλινων ειδών που επεξεργάζονταν στις νεροτριβές (<http://www.trikala.net>). Το ορεινό έδαφος των χωριών είχε ως αποτέλεσμα την περιορισμένη ανάπτυξη της γεωργίας, σε αντίθεση με την κτηνοτροφία που αναπτύχθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια της επέκτασης των οικισμών του 18ου αιώνα. Επιπλέον, οι κάτοικοι στα χωριά της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων απασχολούνταν με τη κτηνοτροφία, την υφαντουργία των μάλλινων ειδών και με τη λαϊκή αρχιτεκτονική στην οποία συνέβαλαν οι ηπειρώτικοι μάστορες κατασκευάζοντας σπίτια, εκκλησιές, μοναστήρια και γέφυρες. Κατά το 18ο αιώνα διαμορφώθηκε η κοινωνική διαστρωμάτωση σε άρχουσα τάξη που αποτελούσε τους αρχιτσελιγκάδες κοτζαμπάσηδες, στην δεύτερη τάξη ανήκε το στρώμα των τεχνιτών, των υφαντών, των ραφτάδων, των χαλκωματάδων, ενώ στην τρίτη τάξη βρισκόταν η λαϊκή τάξη των κτηνοτρόφων με τα τσελιγκάτα, οι φτωχότεροι από τους αγωγιάτες και οι μικροκαλλιεργητές. Στα χωριά του Ασπροποτάμου κυριαρχούσαν οι ισχυρές οικογένειες που ήταν οι αρματολοί, οι κοτζαμπάσηδες και οι μεγαλοτσελιγκάδες, στους οποίους υποτάσσονταν οι υπόλοιποι κάτοικοι. Μερικές από αυτές τις ισχυρές οικογένειες ήταν οι Χατζηπετραίοι στο Νεραΐδοχώρι, οι Χατζηπετρούλαίοι στο Περούλι και οι Πυργοταίοι στην

Πύρρα. Το κάθε νοικοκυριό παρήγαγε τα δικά του προϊόντα όπως λαχανικά, φρούτα, κρέας, τυριά, γάλα, βούτυρο και τα παράγωγα τους, έχοντας την απόλυτη αυτονομία. Οι άντρες απασχολούνταν με τα χωράφια και οι γυναίκες απασχολούνταν στο σπίτι με το νοικοκυριό υφαίνοντας με τον αργαλειό και εργαζόνταν το καλοκαίρι για να αποθηκεύσουν τρόφιμα για το χειμώνα. Το εμπόριο με το οποίο απασχολούνταν οι τσέλιγκες ήταν ένας σημαντικός πυλώνας για την οικονομία των χωριών της περιοχής μελέτης, καθώς εξήγαν και έφτιαχναν τα δικά τους προϊόντα όπως μαλλί το οποίο ήταν πολύ γνωστό στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία. Η ανάπτυξη του τομέα αυτού έκανε τους κάτοικους αρκετά οικονομικά εύρωστους και αυτό είναι εμφανές από τα μεγάλα δίπατα και τρίπατα σπίτια που έχουν διατηρηθεί μέχρι τις μέρες μας, καθώς επίσης και τις δωρεές που συνέβαλαν στη δημιουργία εκκλησιών, μοναστηριών και κοινωφελών έργων. Κατά το 19ο αιώνα οι παλαιές συνήθειες συνέχισαν να υφίστανται και αυτό φαίνεται από τις διάφορες αναφορές. Για παράδειγμα, οι κάτοικοι στις τοπικές κοινότητες Ελάτη, Περτούλι, Νεραϊδοχώρι, Πύρρα, Δέση, Άγιος Νικόλαος, Δροσοχώρι, μέχρι το 1960 απασχολούνταν στο πρωτογενή και το τριτογενή τομέα όπως την κτηνοτροφία, τη γεωργία, την υλοτομία και το εμπόριο. Σύμφωνα με την αναφορά των Ζούκα – Φώλια, οι κάτοικοι του Περτουλίου απασχολούνταν κυρίως στην κτηνοτροφία, ενώ οι κάτοικοι των χωριών Δέση και Γαρδίκι απασχολούνταν με την κτηνοτροφία και με την υλοτομία μέχρι το 1996 (<http://trikipress.gr>). Τα Βλαχοχώρια, τα οποία είναι το Περτούλι, η Αθαμανία, το Νεραϊδοχώρι, η Πύρρα, το Δέση, το Δροσοχώρι, το Γαρδίκι, ο Άγιος Νικόλαος, το Παλαιοχώρι που απασχολούνταν στη κτηνοτροφία, είχαν πολλούς βοσκούς που έμεναν στα χωριά τους, κατά τους θερινούς μήνες. (<http://www.lithoksou.net/p/ta-blaxika-xoria-tis-perioxis-salampria>), ενώ κατά τους χειμερινούς μήνες οι Βλάχοι άφηναν τα χωριά τους, διασχίζοντας τα βουνά του Αγ. Γεωργίου όταν έλιωναν τα χιόνια και κατηφόριζαν προς στον κάμπο του Αγ. Δημητρίου ή σε κάποια αλλά χειμαδιά, ενώ το καλοκαίρι επέστρεφαν στα χωριά τους. Η πλειοψηφία των κατοίκων τους ήταν βοσκοί, ενώ οι μετακινήσεις τους εξαρτιόνταν από την ύπαρξη της τροφής για τα ζώα τους, με το γάλα των ζώων τους οι τυροκόμοι παρήγαγαν τα νοστιμότερα και εύοσμα κεφαλοτύρια. Το χωριό Βροντερό αποτελούσε πέρασμα και στέκι των μετακινούμενων πληθυσμών όπως βοσκούς που ακολουθούσαν τις διαδρομές από τα ορεινά προς τα πεδινά και αντιστρόφως (<http://www.tamos.gr>). Τα χωριά αυτά με το πέρασμα του χρόνου εξελίχθηκαν σημαντικά εξαιτίας του τουρισμού που μέσα σε πενήντα χρόνια πήρε μεγάλη διάσταση και έφτασε μέχρι τα χωριά αυτά, δίνοντάς τους μια διαφορετική όψη με τα πολυτελές ξενοδοχεία. (<http://www.elladosperiigisis.gr>).

Εικόνα 4: Οι Παραδοσιακές Παραγωγικές δραστηριότητες της Δ. Ε. Αιθίων
Πηγή: ίδια επεξεργασία και (<http://users.sch.gr/athanasiadi>), (<http://dasarxeio.com>),
(<http://sadentrepose.blogspot.gr>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

9. Φυσικό Περιβάλλον

Το Δίκτυο Natura 2000 αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών που φιλοξενεί φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών και δημιουργήθηκε με σκοπό την προστασία των σημαντικών ειδών ζώων, φυτών και φυσικών οικοτόπων. Οι περιοχές της Ελλάδας που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000 είναι 359, κι έχουν έκταση 2.360.000 εκτάρια καλύπτοντας το 18% της χερσαίας επιφάνειας της Ελλάδας. Οι περιοχές αυτές έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ) και ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) (σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ). Στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν 202 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και 241 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), εκ των οποίων οι δύο είναι ακόμη προτεινόμενοι (<http://www.mom.gr>).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν καταγραφεί 255 τύποι οικοτόπων, από τους οποίους οι 110 βρίσκονται στην Ελλάδα. Επιπλέον, κάποια είδη οικοτόπων έχουν χαρακτηριστεί προστατευόμενα, από τα οποία τα 76 βρίσκονται στην Ελληνική επικράτεια. Ο εθνικός κατάλογος της Ελλάδας περιλαμβάνει 264 περιοχές, από τις οποίες οι 52 έχουν δηλωθεί ως «Ζώνες Ειδικής Προστασίας για τα πουλιά» (<http://dasarxeio.com>).

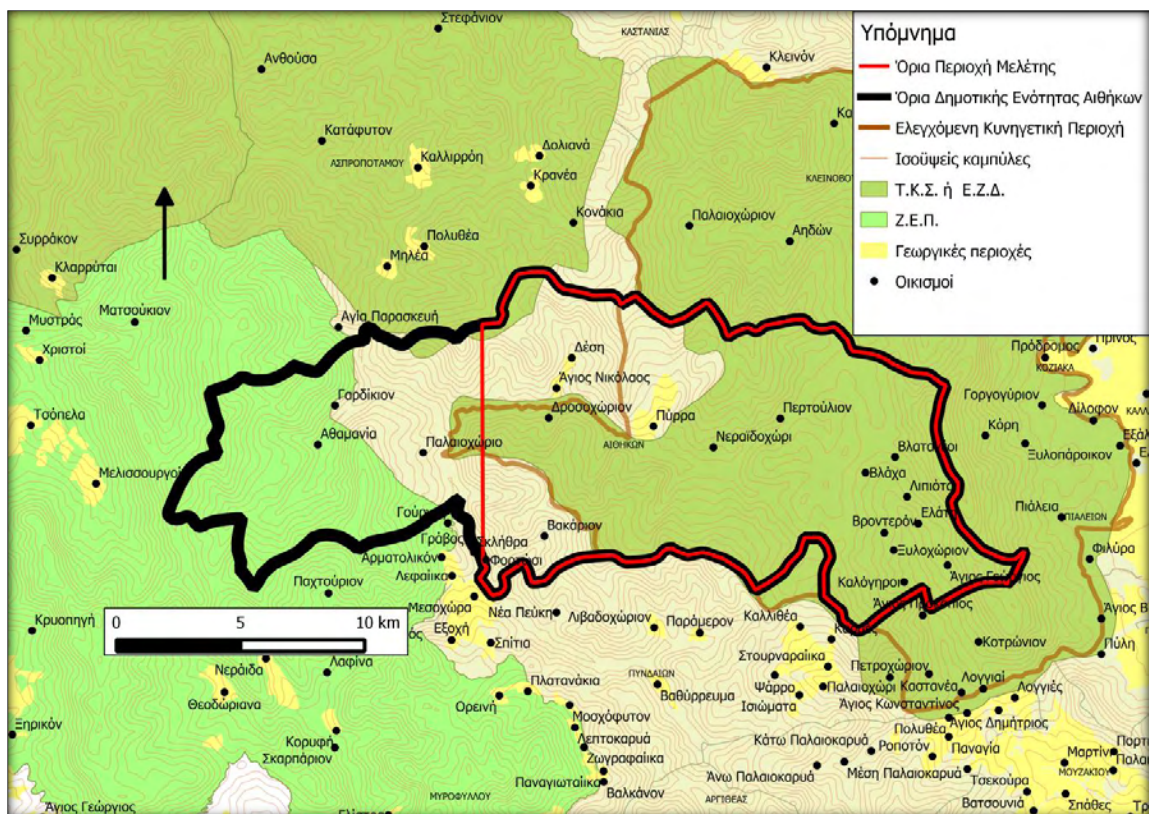
Στην περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλίας υπάρχουν 14 περιοχές που εντάσσονται στο δίκτυο Natura (<http://www.mom.gr>), εκ των οποίων οι έξι περιοχές ανήκουν στο Νομό Τρικάλων και είναι του Ασπροποτάμου (GR 1440001), του Κόζιακα (GR 1440002), των ορέων Αντιχασίων και των Μετεώρων (GR1440003), των Στενών του Καλαμακίου (GR 1440004), της Κοιλιάδας του Αχελώου (GR 2110003) και του Μετσόβου (Ανήλιο Κατάρα) (GR 2130006). Οι τρεις μεγαλύτερες περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura είναι οι περιοχές Ασπροποτάμου (GR 1440001), Κόζιακα (GR 1440002), και των ορέων Αντιχασίων & Μετεώρων (GR1440003) (<http://dasarxeio.com>). Η περιοχή μελέτης διαθέτει μια εκ των τριών μεγάλων περιοχών που είναι το όρος Κόζιακα (GR 1440002) που βρίσκεται στο ανατολικότερο άκρο της κεντρικής Πίνδου, ενώ χαρακτηρίζεται από γυμνές και βραχώδεις πλαγιές, φαράγγια δασωμένα με έλατα, οξιές, δρύες, φυλλοβόλα, καθώς και απότομους γκρεμούς. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες που προϋπήρχαν είναι η γεωργία, η δασοπονία, η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Η κτηνοτροφία και η θήρα σύμφωνα με το Πίνακα 7, φαίνεται πως εξαλείφθηκε δίνοντας την θέση της στην αλιεία, ενώ η γεωργία, η δασοπονία και το κυνήγι συνεχίζουν να υπάρχουν στην περιοχή. Επιπλέον, η περιοχή εξαιτίας της ύπαρξης του κυνηγιού είναι χαρακτηρισμένη ως «Περιοχή Ελεγχόμενης θήρευσης και απόθεμα θηραμάτων», όπου οι πληθυσμοί των μεγάλων θηλαστικών και θηραμάτων προστατεύονται και απαιτούν ιδιαίτερης διαχείρισης από τη λαθροθηρία. Η ζώνη ελεγχόμενης θηρεύσης απεικονίζεται με καφέ όριο, ενώ οι γεωργικές εκτάσεις καθορίζονται με κίτρινες ζώνες στην Εικόνα 5. Το βουνό Κόζιακα ή αλλιώς Κερκέτιο Όρος (GR 1440002) καταλαμβάνει έκταση 50431,17 εκτάρια και είναι «Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (TKΣ)» (Sites of Community Importance - SCI), ενώ οι κορυφές του έχουν έκταση 19726,47 εκτάρια και ενταχθήκαν στο δίκτυο Natura 2000 ως Ειδικές Ζώνες Προστασίας (ΖΕΠ) (Special Protection Areas-SPA). Ακόμη, είναι ένας σημαντικός βιότοπος για τις αρκούδες. (<http://dasarxeio.com>).

Η περιοχή μελέτης διαθέτει δύο ζώνες SCI (Τ.Κ.Σ.), η οποίες μετονομάσθηκαν σε Ε.Ζ.Δ. (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης ή αλλιώς SACs), η μια βρίσκεται στα ανατολικά της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων και η άλλη στα βόρεια. Οι δύο αυτές ζώνες απεικονίζονται στην Εικόνα 5, η ζώνη Ε.Ζ.Δ. που βρίσκεται στα ανατολικά είναι όπως είναι εμφανές είναι και η μεγαλύτερη, ενώ αυτή που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της περιοχής μελέτης είναι η μικρότερη. Οι Τ.Κ.Σ. ή Ε.Ζ.Δ είναι γεωγραφικά καθορισμένες περιοχές οι οποίες συνεισφέρουν σημαντικά στη διατήρηση ή την αποκατάσταση ενός τύπου φυσικού οικοτόπου ή ενός είδους σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης και ο οποίος μπορεί επί πλέον να συνεισφέρει σημαντικά στη συνοχή του δικτύου NATURA 2000 και να

συνεισφέρει σημαντικά στη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας (Άρθρο 2 στ. ια της ΚΥΑ 33318/3028/1998, ΥΠΕΚΑ). Οι οικισμοί που βρίσκονται στις χαρακτηρισμένες περιοχές Ε.Ζ.Δ (SACs) είναι το Περτούλι, το Νεραϊδοχώρι, το Παλαιοχώρι, η Πύρρα, το Δροσοχώρι, οι Καλογήροι, η Ελάτη και το Βροντερό. Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων είναι χαρακτηρισμένη και ως ΖΕΠ αλλά αυτό το τμήμα δεν είναι εντός ορίων της περιοχής μελέτης.

Στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και κυρίως στους ορεινούς όγκους ισχύουν σύμφωνα με το νόμο 3937/2011 οι εξής περιορισμοί:

- Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαιτέρως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ.
- Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης
- Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες.

Εικόνα 5: Οι περιοχές Natura 2000 (T.K.S. ή E.Z.A. και Z.E.P. στην Περιοχή μελέτης)

Πηγή: *ιδία επεξεργασία και Geodata.gov.gr*

9.1. Χλωρίδα

Στην περιοχή του Κόζιακα υπάρχουν 11 είδη χλωρίδας, τα οποία είναι ενδημικά και προστατεύονται από την ευρωπαϊκή και την ελληνική νομοθεσία (<http://dasarxeio.com>). Η χλωρίδα που κυριαρχεί στην περιοχή μελέτης είναι τα φρύγανα, τα ξηρά ασβεστολιθικά λιβάδια, τα ξηρά πυριτικά λιβάδια, τα αυτόχθονα δάση κωνοφόρων, τα δάση ελάτης και η βλάστηση των βραχωδών βιοτόπων όπως οι λιθώνες. Επιπλέον, η περιοχή περιλαμβάνει το Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου που χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και είναι ένα πολύ καλά συντηρημένο δάσος. Τα δάση στην περιοχή μελέτης καταλαμβάνουν το 42% της κάλυψης, στο ποσοστό αυτό συμπεριλαμβάνονται τα δάση φυλλοβόλων με τα είδη *Quercus frainetto*, *Quercus pubescens*, *Quercus ceciflora*, *Quercus cerris*, *Platanus orientalis* με *Alnus glutinosa*, *Salix capra*, *Salix alba*, *Salix incana* και *Salix sp.* που βρίσκονται κατά μήκος των ποταμών συνεχούς ροής και τα δάση της ελάτης με ποσοστό 1%, τα οποία είναι μικτά δάση της οξιάς με το είδος *Abies borisii – regis* που δημιουργούν αμιγή δάση. Τα υπαλπικά λιβάδια που χρησιμοποιούνται ως βοσκοτόπια έχουν θαμνώδης βλάστηση, όπως τα είδη *Quercus coccifera* και *Junipero – Daphnion*. Το σπανιότερο είδος της περιοχής μελέτης βρίσκεται στο Περτούλι και είναι ο καλλωπιστικός θάμνος, ο οποίος σπάνια συναντάται στην Ελλάδα, ενώ είναι πολύ γνωστός στις δυτικές περιοχές της Ευρώπης όπως στην Γιουγκοσλαβία και το Λιβούρνο (*Ντίκου, 2007*).

Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων έχει σημαντικούς διατηρημένους φυσικούς οικοτόπους για την ορνιθοπανίδα και τη πανίδα των θηλαστικών που αποτελούν καταφύγια των ενδημικών ή απειλούμενων και σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας. Οι σημαντικότεροι οικοτόποι είναι οι βραχώδεις, τα δάση της ελάτης και οι βελανιδιές. Στους οικοτόπους αυτούς παρέχουν προστασία και εκτροφή στα ζώα και απαγορεύονται οι ανθρώπινες δραστηριότητες όπως η θήρα, με σκοπό τη διατήρησή τους. Τα είδη που απειλούνται κυρίως από τους Θηρευτές είναι το είδος ελαφιού (*Dama dama*), το είδος φασιανού (*Phasianus colchicus*) και το είδος πέρδικας, τα οποία εκτρέφονται στην περιοχή. Συνεπώς, η πανίδα και η χλωρίδα της περιοχής απειλείται τόσο από τις ανθρώπινες δραστηριότητες όσο και από τις φυσικές καταστροφές. Ο φορέας διαχείρισης των οικοτόπων αυτών είναι το Δασαρχείο που είναι υπεύθυνο για την οικολογική ισορροπία, την διαχείριση και την διατήρηση των οικοτόπων και την ελεγχόμενη θήρευση. Ο σημαντικότερος βιότοπος που υπάρχει στην περιοχή μελέτης

βρίσκεται στο δημοτικό διαμέρισμα Περτουλίου στο δάσος της Μάνας και έχει διάφορα είδη ζώων όπως ελάφια, ζαρκάδια, αρκούδες και λύκους (Ντίκου, 2007) .

9.1.1. Δάση

Το πανεπιστημιακό δάσος Περτουλίου Τρικάλων βρίσκεται γύρω από το χωριό Περτούλι, στην κεντρική Πίνδο και εκτείνεται μέχρι τους ορεινούς όγκους Κόζιακα και Μπουντούρα (<http://www.eop.org.gr>). Καταλαμβάνει έκταση 33,000 στρεμμάτων και το υψόμετρό του κυμαίνεται από 1.100 μέτρα μέχρι 1.700 μέτρα. Το δάσος αυτό ανήκει στο δημόσιο του Ελληνικού κράτους, ενώ παραχωρήθηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με το Νόμο 6320/1934 (ΦΕΚ.356/34 τ.Α), με σκοπό να διαχειριστεί το μεγαλύτερο μέρος του δάσους Περτουλίου και ταυτόχρονα να έχουν τη δυνατότητα οι φοιτητές να πραγματοποιήσουν την πρακτική τους άσκηση (<http://www.pertouliforest.gr>). Το δάσος αυτό χαρακτηρίζεται οικολογικό και με μεγάλη αξία, γιατί περιλαμβάνει διαφορετικά είδη φυτών όπως το αυτόχθον είδος υβριδογενούς, την ελάτη, την οξιά, τη δρυς, το σφενδάμι, την οστρά, τον άρκευθο, τον κέρδος, την φλαμουριά, την ιτιά και ετερόχθον Πεύκη. Η πανίδα του είναι ποικίλη και θεωρείται ως ένας σημαντικός βιότοπος καθώς φιλοξενεί διάφορα είδη ζώων όπως ζαρκάδια, ελάφια, αρκούδες, λαγούς, λύκους, αλεπούδες, κουνάβια, νυφίτσες, σκίουρους , ορεινές πέρδικες, μεκάτσες, φασιανούς, γεράκια, δρυοκολάπτες κ.λπ. Το δάσος λόγω της ποικίλης πανίδα του, προσελκύει πολλούς κυνηγούς και αποτελεί Ελεγχόμενη Κυνηγετική Περιοχή (<https://www.auth.gr>). Η πυκνή βλάστηση του συμβάλει στη μείωση των καταστροφών από τη βροχόπτωση, ενώ ταυτόχρονα αποθηκεύεται νερό στο έδαφος και στις ρίζες των δέντρων. Το ανάγλυφό είναι διαμορφωμένο με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να δημιουργούνται λεκάνες απορροής. Επιπρόσθετα στο δάσος του Περτουλίου εκτελούνται συστηματικά υλοτομίες σύμφωνα με τις αρχές της αειφορικής διαχείρισης. Η παράνομη υλοτομική δραστηριότητα, συμβάλλει στη καταστροφή των δασών και της πανίδας (<http://www.eop.org.gr>).

Εικόνα 6: Το δάσος του Περτουλίου

Πηγή: <https://www.auth.gr/units/2038>

Στην περιοχή μελέτης εκτός από το δάσος του Περτουλίου, υπάρχουν αλλά πέντε δάση εξίσου σημαντικά. Στο χωριό Καλόγηροι βρίσκεται το δάσος της Αγκαθάρας, στο οποίο υπάρχουν οξιές, δρύς, πλατάνια και έλατα. Στο χωριό Βροντερό βρίσκονται τα δάση Καργιώνας και Καστανώνας που διαθέτουν πλούσια βλάστηση (<http://www.3kala.gr>). Λίγο πριν το χωριό της Ελάτη βρίσκεται το δάσος του Αγίου Νικολάου, στο οποίο υπάρχει κοντά και το ξωκλήσι του Αγίου Νικολάου, εξού και η ονομασία του δάσους. (<http://www.elladosperiigisis.gr>). Το ελατόδασος του Αγίου Νικολάου απέχει απόσταση 50μ από το χωριό, ενώ η πρόσβαση του γίνεται από ένα μονοπάτι. Επίσης, είναι ένας σημαντικός βιότοπος για τις αρκούδες, τους λύκους και τις πέρδικες. Το μεγάλο και το μικρό κελαράκι βρίσκονται και αυτά μέσα στο δάσος του Αγίου Νικολάου, όπου μαζεύονται οι ηλικιωμένοι το καλοκαίρι και η νεολαία για να κάνουν το πικ- νικ με τις φωτιές. Το μεγάλο κελαράκι απέχει απόσταση 70μ από το χωριό, έχει θέα προς τον Καμναϊτικό ποταμό, και η πρόσβαση του εξυπηρετείται από ένα δασικό δρόμο. Επιπλέον, στην Περιοχή μελέτης υπάρχει και το δάσος του Δέση, στο οποίο υπάρχουν έλατα, οξιές, βελανιδιές, πλατανιές και είναι ένας σημαντικός βιότοπος για τα αγριόγίδα, τους λύκους, τις αρκούδες και τα ζαρκάδια (<http://www.gtp.gr>).

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΔΑΣΗ
ΚΑΛΟΓΗΡΟΙ	Δάσος Αγκαθάρας ή Δάσος των Καλογηρίων
ΒΡΟΝΤΕΡΟ	Δάσος Καργιώνας (καστανόδασος)
	Δάσος Καστανώνας
ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Δάσος του Αγίου Νικολάου
ΔΕΣΗ	Δάσος Δέση

Πίνακας 3:Τα δάση της περιοχής μελέτης
Πηγή: *ιδία επεξεργασία*

9.1.2. Λιβάδια

Περτουλιώτικα Λιβάδια

Τα Περτουλιώτικα Λιβάδια βρίσκονται στο χωριό Περτούλι, κοντά στο πανεπιστημιακό δάσος του Περτουλίου και στο Σαλέ του χιονοδρομικού κέντρου και συνδέονται άμεσα με την οροσειρά του Κόζιακα, από τα δυτικά της πόλης των Τρικάλων. Επίσης, είναι μια μεγάλη έκταση 800 στρεμμάτων με απέραντη ομορφιά που περιτριγυρίζονται από βουνά και έλατα. Διασχίζονται από τον Ξεριά ή αλλιώς τον Περτουλιώτικο ποταμό, ο οποίος είναι παραπόταμος του Αχελώο ποταμού. Να επισημάνουμε ακόμη ότι η περιοχή αυτή θεωρείται ένας κάλος προορισμός για τους επισκέπτες που επιθυμούν να απολαύσουν τη φύση και την ηρεμία. Στα λιβάδια αυτά θα συναντήσει κανείς ζώα που βόσκουν και είναι εξημερωμένα με τους επισκέπτες, όπως αγελάδες που ανήκουν σε ντόπιους κτηνοτρόφους και άλογα. Η περιοχή αυτή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την παράδοση, καθώς έχει γίνει σημείο συνάντησης των Σαρακατσαναίων των Βαλκανίων, όπου και διοργανώνουν στα τέλη Μαΐου το ετήσιο αντάμωμα τους. Για το σκοπό αυτό στα Περτουλιώτικα λιβάδια στήνονται και παραδοσιακές σαρακατσανικές καλύβες. Επιπλέον, διαθέτουν οργανωμένους χώρους για τους επισκέπτες που επιθυμούν να κάνουν πικ – νικ. και υποδομές που μπορεί κανείς να απολαύσει μια βόλτα μέσα στην καταπράσινη φύση, να κάνει ορειβασία, ιππασία, ποδηλασία και πολλές άλλες δραστηριότητες. Η αγαπημένη δραστηριότητα των επισκεπτών είναι η ιππασία, η οποία πραγματοποιείται υπό την επίβλεψη ειδικευμένου προσωπικού μέσα σε προκαθορισμένες διαδρομές με άλογα ντόπιας φυλής . Τα Περτουλιώτικα λιβάδια διευκολύνουν τη δραστηριότητα αυτή να αναπτυχθεί λόγω του ανοικτού χώρου . Η διάρκεια της ιππασίας ξεκινά από 30 λεπτά και φτάνει μέχρι και τη μία ώρα ενώ πρόκειται για μία δραστηριότητα, που γίνεται όλο το χρόνο.(<http://www.touristorama.com>).

Εικόνα 7: Τα Πεπτουλιώτικα Λιβάδια
Πηγή: <http://www.stgeorgechrisomilia.gr/our-news/>

Λιβάδι Γελαδαρία

Τα Γελαδαρία είναι ένα μεγάλο λιβάδι στο δασικό δρόμο από Κόρπ προς Νεραϊδοχώρι. Οι επισκέπτες που το διασχίζουν, έχουν ως σκοπό να φτάσουν στην κορυφή του βουνού Λουπάτα (2066μ). Η διαδρομή από το λιβάδι Γελαδαρία προς στη κορυφή Λουπάτα χρησιμοποιείται από αναβάτες που λατρεύουν τις περιπέτειες. Επιπλέον, η διαδρομή αυτή θεωρείται μια από τις ομορφότερες και συντομότερες διαδρομές. (<http://dimospylis.gr/>)

Απειλές της γλωρίδας

Η κυριότερη κατηγορία γλωρίδας που κινδυνεύει είναι αυτή των ενδημικών ειδών και των σπάνιων ειδών. Τα ενδημικά είδη έχουν μικρή περιοχή εξάπλωσης και ζουν σε ένα συγκεκριμένο βιότοπο και πουθενά αλλού. Τα σπάνια είδη κινδυνεύουν γιατί είναι υπό την ανθρώπινη επίδραση, λόγω της σπανιότητάς τους.

Οι κίνδυνοι που απειλούν την ελληνική γλωρίδα είναι πολυάριθμοι. Οι σοβαρότεροι απ' αυτούς είναι οι εξής:

- Η σταδιακή αλλαγή, συχνά παράνομη, της κάλυψης, η καταπάτηση και εκχέρσωση κυρίως δασικών εκτάσεων αλλά και ψηλών δασών για την επέκταση ανθρώπινων δραστηριοτήτων (οικοδομήσιμη γη, πιέσεις πρωτογενούς τομέα, υποδομές).

- Οι πυρκαγιές που καταστρέφουν τη χλωρίδα ιδιαίτερα σε περιοχές με έντονη βλάστηση σε συνδυασμό με την ελλιπή περιφρούρηση των δασικών περιοχών, κατά τη διαδικασία φυσικής αναγέννησης.
- Η εφαρμογή μεθόδων συγκομιδής του ξύλου που είναι μη φιλικές προς το δάσος όπως η χρήση βαρέων μηχανημάτων
- Η έλλειψη αειφορικής διαχείρισης της δασικής παραγωγής, η οποία θα μείωνε την υπερσυσσώρευση βιομάζας αλλά και θα διατηρούσε μέσα στα δάση την παρουσία ανθρώπων με την αναγκαία γνώση και το έντονο ενδιαφέρον
- Οι ασθένειες που πλήττουν διάφορα είδη φυτών
- Η κλιματική αλλαγή θεωρείται ένας σημαντικός κίνδυνος για την ελληνική χλωρίδα. Επιπλέον, έχει γίνει πρόσφατη μελέτη που διερευνά τις επιδράσεις της κλιματικής αλλαγής σε τέσσερα δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας (Πιέρια όρη, Ασπροπόταμος - Καλαμπάκα, Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας και Ανατολικός Ταΰγετος). (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, 2014).

9.1.3. Πανίδα

Η περιοχή Κόζιακα είναι ένας σημαντικός βιότοπος πολλών θηλαστικών όπως του ελαφιού, της αρκούδας, του λύκου και του αγριόγιδου. Τα ζώα που υπάρχουν σε όλη την περιοχή μελέτης είναι τα εξής:

- **τα Θηλαστικά:** Αρκούδα (*Ursus arctos*), Αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra balcanica*) ζαρκάδια, οι λύκοι, τα ελάφια, τα αγριογούρουνα, οι λαγοί, οι αλεπούδες και τα τσακάλια
- **τα πτηνά:** χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), Λευκονώτης Δρυοκολάπτης (*Dendrocopos syriacus*), Φρυγανοτσιόγλονο (*Emberiza caesia*), Βλαχοτσιόγλονο (*Emberiza hortulana*), Χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*), Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), Γύπας (*Gyps fulvus*), Αετομάχος (*Lanius collurio*), Δεντροσταρήθρα - Τουρλί (*Lullula arborea*), Αιγυπτιακός Γύπας (*Neophron percnopterus*) οι μπεκάτσες, οι πέρδικες, οι φασιανοί, οι αγριόπαπιες, νερόκοτες
- **τα Αμφίβια –Ερπετά:** Χελώνα του Χέρμαν (*Testudo hermanni*), Κρασπεδοχελώνα (*Testudo marginata*), Ελληνική χελώνα (*Testudo graeca*), Σπιτόφιδο (*Elaphe situla*). (Ντίκου, 2007).

Απειλές της Πανίδας

- Η ανορθολογική και αυθαίρετη αστικοποίηση μετατρέπει ένα μεγάλο τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος σε τεχνητό χώρο, με αποτέλεσμα το κατακερματισμό οικοτόπων
- Η εντατική γεωργία που προκαλεί μείωση των ενδιαιτημάτων και των πληθυσμών πολλών ειδών και επιβαρύνει τη τροφική αλυσίδα με επικίνδυνες χημικές ουσίες.
- Η ανορθολογική ανάπτυξη τουριστικών υποδομών (περιλαμβανομένων μεγάλων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων, γηπέδων γκολφ, χιονοδρομικών κέντρων και συγκροτημάτων παραθεριστικών οικιών) που επηρεάζει τόσο παράκτια όσο και ορεινά οικοσυστήματα.
- Η ανεξέλεγκτη και απρογραμματίστη διάνοιξη δρόμων σε ορεινές περιοχές διευκολύνει τη λαθροθηρία, κατακερματίζει τα ενδιαιτήματα ευαίσθητων ειδών, δημιουργεί άμεση θνησιμότητα σε θηλαστικά και ερπετά λόγω της κυκλοφορίας των οχημάτων και πολλές φορές ευθύνεται για τη συρρίκνωση πληθυσμών ενδημικών ειδών και ειδών με περιορισμένη εξάπλωση.
- Η σκόπιμη ή τυχαία θανάτωση ειδών ζώων, περιλαμβανομένου του παράνομου κυνηγιού και της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων που ευθύνονται για τη συρρίκνωση των πληθυσμών ειδών ορνιθοπανίδας και θηλαστικών.
- Οι δραστηριότητες αναψυχής, όπως η χρήση οχημάτων εκτός δρόμου σε ορεινές και παράκτιες περιοχές, η παράνομη αλλά συχνή χρήση ταχύπλοων σκαφών κοντά στις παραλίες, αλλά και οι πτήσεις με ελικόπτερο πάνω από προστατευόμενες περιοχές μπορεί να προκαλέσουν υποβάθμιση ή καταστροφή ενδιαιτημάτων ή όχληση για τα ευαίσθητα είδη, αλλά και για τους επισκέπτες των προστατευόμενων περιοχών (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

10. Υποδομές

10.1. Το οδικό δίκτυο

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει το επαρχιακό οδικό δίκτυο, το οποίο συνδέεται μέσω της Καλαμπάκας με την Εθνική οδό Τρικάλων-Ιωαννίνων Ε92, δηλαδή η περιοχή μελέτης συνδέεται έμμεσα με τα Τρίκαλα καθώς και με την ευρύτερη περιοχή του Ασπροποτάμου. Επιπλέον, το επαρχιακό οδικό δίκτυο της περιοχής μελέτης συνδέεται άμεσα με τον εθνικό άξονα Άρτας –Τρικάλων (Ε30), ο οποίος συνδέει την Θεσσαλία με την ήπειρο, ενώ ταυτόχρονα συνδέει το Νομό Άρτας με τον Νομό Τρικάλων και το βουνό Κόζιακα με το διπλανό βουνό που είναι κηρυγμένο ως εθνικό πάρκο Τζουμέρκων Περιστερίου και χαράδρας Αράχθου (<https://www.google.gr/maps>).

10.2. Το Χιονοδρομικό

Το Χιονοδρομικό Κέντρο Περτουλίου βρίσκεται στο Κερκέτιο όρος ή αλλιώς στο όρος Κόζιακα στη νότια Πίνδο, απέχει απόσταση 10 χλμ από την Ελάτη (<http://www.ski.gr>) και είναι κοντά στα Περτουλιώτικα Λιβάδια. Το υψόμετρο του κυμαίνεται από τα 1.200 μέτρα. έως 1.340 μέτρα και είναι ένα μικρό χιονοδρομικό κέντρο σε σχέση με τα υπόλοιπα χιονοδρομικά κέντρα στην Ελλάδα. Παρά όμως το μικρό του μέγεθος, διαθέτει αλλά συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως τα όμορφα τόπια του. Το Χ.Κ. Περτουλίου είναι ένας σημαντικός προορισμός που προτιμούν οι οικογένειες με μικρά παιδιά, λόγω των ομαλών κλίσεων που έχουν οι πίστες. Η μεγάλη αυτή υποδομή διαθέτει τρεις πίστες διαφορετικού μήκους, η μεγαλύτερη από τις τρεις έχει χρώμα κόκκινο με μήκος 1500 μ., η δεύτερη μεσαίου μεγέθους έχει χρώμα μπλε με μήκος 400 μ., ενώ η μικρότερη είναι πράσινη με μήκος 80μ. Οι πίστες αυτές απευθύνονται τόσο στους έμπειρους που επιθυμούν το μεγάλο βαθμό δυσκολίας, όσο και σε αρχάριους που επιθυμούν το μικρότερο βαθμό δυσκολίας. Εκτός από τις πίστες διαθέτει κανόνια τεχνητής χιονόπτωσης, τρεις αναβατήρες για τους σκιέρ που έχουν ως σκοπό την περιήγηση των επισκεπτών και την γνωριμία τους με την περιοχή. Επίσης, προσφέρει την δυνατότητα νυχτερινού σκι. Το οδικό δίκτυο που συνδέει το Περτούλι με τα Τρίκαλα είναι σε καλή κατάσταση και πάρα τις έντονες κλιματολογικές συνθήκες δεν κλείνει ποτέ από τα χιόνια, λόγω των συγχρόνων μηχανημάτων αποχιονισμού

(<http://travelgreece.today>). Δύο σημαντικά πλεονεκτήματα του χιονοδρομικού είναι ότι διαθέτει αρκετά προηγμένες υπηρεσίες και ταυτόχρονα έχει εξαιρετική οργάνωση. Στο χιονοδρομικό κέντρο οι επισκέπτες έχουν στη διαθέσει τους διαφορές υπηρεσίες, όπως είναι οι σχολές σκι, τα κατάστημα πώλησης ειδών χιονοδρομίας, ο χώρος στάθμευσης, το ιατρείο, το σαλέ, οι ξενώνες, οι ταβέρνες, τα εστιατόρια, οι καφετέριες και τα μπαρ (<http://www.ski.gr>).

Εικόνα 8: Το χιονοδρομικό Κέντρο Περτουλίου

Πηγή:<http://www.thegreatboarders.gr/spot/chionodromiko-kentro-pertouliou/>

10.3. Το ορειβατικό καταφύγιο Κόζιακα

Το ορειβατικό καταφύγιο Κόζιακα είναι μια συμπληρωματική υποδομή του χιονοδρομικού κέντρου Περτουλίου, βρίσκεται στην Νότια Πίνδο, στην Δημοτική Ενότητα Αιθήκων του Νομού Τρικάλων και πιο συγκεκριμένα στο όρος Κόζιακα (Κερκέτιο) στην τοποθεσία Μπακόλα. Η απόσταση του καταφυγίου από το χιονοδρομικό κέντρο είναι 15'-20' λεπτά και βρίσκεται σε υψόμετρο των 1720μ. Δημιουργήθηκε αρχικά το 1959 από τον Ε.Μ.Ο.Τ. και λειτούργησε από το ΣΟΧΤ και τους τοπικούς φορείς που συνεργάστηκαν και ανέλαβαν την εθελοντική λειτουργία του καταφύγιο. Πρόσφατα, το Σεπτέμβρη του 2014 το Καταφύγιο πέρασε στα χέρια ενός ιδιώτη που το ανακαίνισε και το λειτουργεί με όλες τις σύγχρονες ανέσεις (<http://www.soxt.gr>). Επιπλέον, λειτουργεί ως υποβοηθητικό και συμπληρωματικό κατάλυμα για τους επισκέπτες και διαθέτει 20 κρεβάτια με τα στρώματα , τις κουβέρτες και

τα μαξιλάρια τους. Ταυτόχρονα, μπορεί να καλύψει τις βασικές καθημερινές ανάγκες των επισκεπτών, καθώς διαθέτει τζάκι, σόμπα ξύλων, ντους, νιπτήρες, κουζίνα με γκαζιέρα εντός του καταφύγιου, ενώ εντός και εκτός καταφύγιου υπάρχουν τουαλέτες. Σε απόσταση 50μ. από το καταφύγιο υπάρχει μια πηγή υδροδότησης που παρέχει νερό στο καταφύγιο. Η ηλεκτροδότηση του καλύπτεται από μια γεννήτρια που διαθέτει το καταφύγιο. Για να το επισκεφθεί κάποιος θα πρέπει να περάσει μέσα από ένα δασικό δρόμο, όπου υπάρχει μια πινακίδα που σου δείχνει τη διαδρομή προς αυτό. (<http://www.agro-tour.net>).

Το ορειβατικό καταφύγιο Κόζιτσα

Πηγή: <http://www.agro-tour.net/web/guest/activities/~~/topicarts/view>

10.4. Οι εγκαταστάσεις του πανεπιστημιακού δάσους

Για την εκπαίδευση των φοιτητών της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, έχει κατασκευαστεί κοντά στο δάσος του Περτουλίου ένας ικανοποιητικός αριθμός κτιρίων, που στεγάζουν τα γραφεία της Διοίκησης, το προσωπικό της Διοίκησης, το διδακτικό προσωπικό, τους φοιτητές και τους επιστήμονες - ερευνητές που διεξάγουν επιστημονικές έρευνες. Το κτιριακό συγκρότημα έχει συνολικό εμβαδό 6.000 τμ. και διαθέτει αρκετά δωμάτια, εστιατόριο, εργαστηριακούς, αποθηκευτικούς χώρους και δύο συνεδριακές αίθουσες (<https://www.auth.gr>). Το κτιριακό αυτό συγκρότημα δημιουργήθηκε με σκοπό οι φοιτητές να εξάγουν έρευνες, να διαχειρίζονται το δάσος 33.000 στρεμμάτων και να πραγματοποιήσουν την πρακτική άσκηση τους στον τομέα της

δασοκομίας. Επιπλέον, δημιουργήθηκαν κτίρια για την περαιτέρω εξυπηρέτηση των φοιτητών, τα οποία παραμένουν εγκαταλελειμμένα από τις αρχές της δεκαετίας του '90, στη μοίρα τους (<http://www.greekarchitects.gr>)

10.5. Τα Τουριστικά Καταλύματα και Εστιατόρια

Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων διαθέτει συνολικά 56 τουριστικά καταλύματα που μπορούν να καλύψουν τις απαιτούμενες ανάγκες των επισκεπτών για όλο το χρόνο. Η χωρική αυτή ενότητα θεωρείται μια σχετικά ανεπτυγμένη τουριστική περιοχή σε σχέση με άλλες περιοχές στην Ελλάδα. Παρόλα αυτά, αρκετοί οικισμοί της υστερούν σημαντικά σε τουριστικά καταλύματα, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να τους εγκαταλείπουν και να επιστρέφουν σε αυτούς μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες. Πιο κάτω αναγράφονται όλα τα τουριστικά καταλύματα που βρίσκονται στην Δημοτική Ενότητα Αιθίων:

Περτούλι

Ξενοδοχεία:

- 1.Αρχοντικό Χατζηγάκη
- 2.Ξενοδοχείο Παπαγιάννη
- 3.Ξύλινο Χωριό
- 4.Αρχοντικό Λούκας
- 5.Αρχοντικό Διβάνη

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια:

- 1.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Studios
- 2.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Φιλοκόστα

Νεραϊδοχώρι

Ξενοδοχεία:

- 1.Ξενοδοχείο Δριστέλα
- 2.Ξενοδοχείο Μαγκιώση
- 3.Ξενοδοχείο Παπαναγιώτου

Ξενώνες:

- 1.Ξενώνας Νέου
- 2.Ξενώνας ΓΟΥΣΙΟΥ
- 3.Ξενώνας Πανόραμα
- 4.Ξενώνας Σπιτικό
- 5.Ξενώνας Αγνάντι

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια:

1.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Παπαπαναγιώτου

Καλόγηροι

Ξενοδοχεία:

- 1.Ξενοδοχείο Δημόκριτος

Ελάτη

Ξενώνες:

- 1.Ξενώνας Μπρίζη
- 2.Ξενώνας Έλατος
- 3.Ξενώνας Κερκέτιον
- 4.Ξενώνας Ευτυχία
- 5.Ξενώνας Ευήλιον
- 6.Ξενώνας Μιχαήλ
- 7.Ξενώνας Μπρίζη
- 8.Ξενώνας Λόχη
- 9.Ξενώνας Φρετζάτο

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια:

- 1.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια το Γιατάκι
- 2.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Αγνάτος
- 3.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Θεοδώρου
- 4.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Ζάχος
- 5.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Κρύπτη
- 6.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Λαγού
- 7.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια Σκαπέτης
- 8.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια το Γρέκι
- 9.Ενοικιαζόμενα Δωμάτια τα Πέτρινα της Ελάτης

Ξενοδοχεία:

- 1.Ξενοδοχείο Δρυάδες
- 2.Ξενοδοχείο Κόκκινος Βράχος
- 3.Ξενοδοχείο Καταφύγιο
- 4.Ξενοδοχείο Μικρή Άρκτος
- 5.Ξενοδοχείο Ορεάδες
- 6.Ξενοδοχείο Κρούπη
- 7.Ξενοδοχείο Μπάκου
- 8.Ξενοδοχείο Παπαναστασίου
- 9.Ξενοδοχείο Κόζιακας
- 10.Ξενοδοχείο Γιαμάνδες
- 11.Ξενοδοχείο Λιγκέρι
- 12.Ξενοδοχείο Γιαμάνδες
- 13.Ξενοδοχείο Λιγκέρι
- 14.Αρχοντικό Τσιμπώνη

Γαρδίκι

Ξενοδοχεία:

- 1.Αρχοντικό Βελούσι

Πύρρα

Ξενοδοχεία:

- 1.Ξενοδοχείο Βίγλα Πύρρας

Ξενώνες:

- 1.Ξενώνας Πύρρας(Καλιακούδας)

Βλάχα

Ξενοδοχεία:

- 1.Ξενοδοχείο Μύθος Βλάχα

Βροντερόν

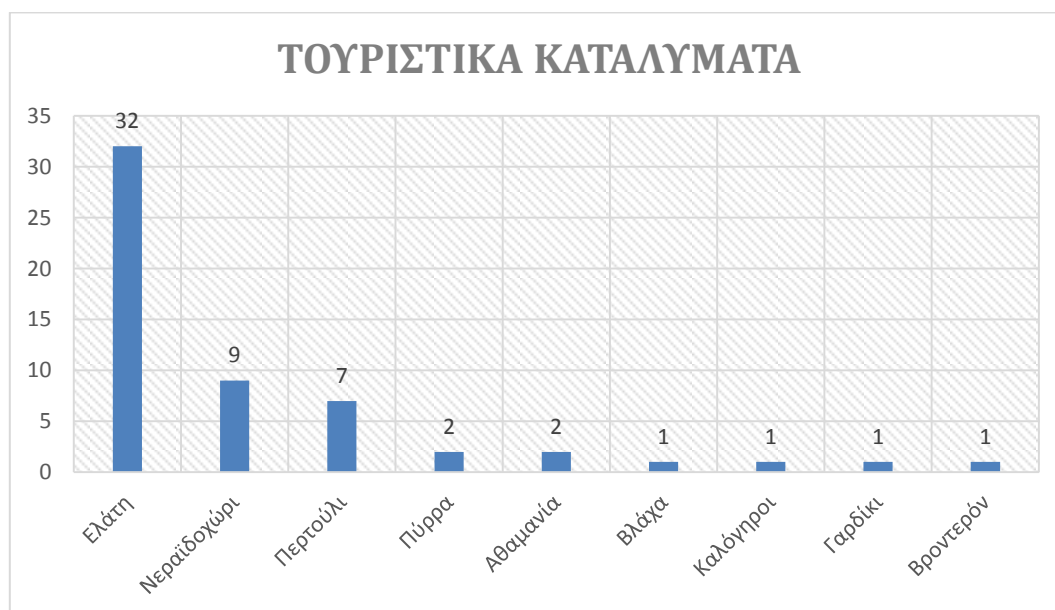
Ξενοδοχεία:

- 1.Ξενοδοχείο Αρχοντικό Χριστοδούλου

Αθαμάνια

Ξενοδοχεία:

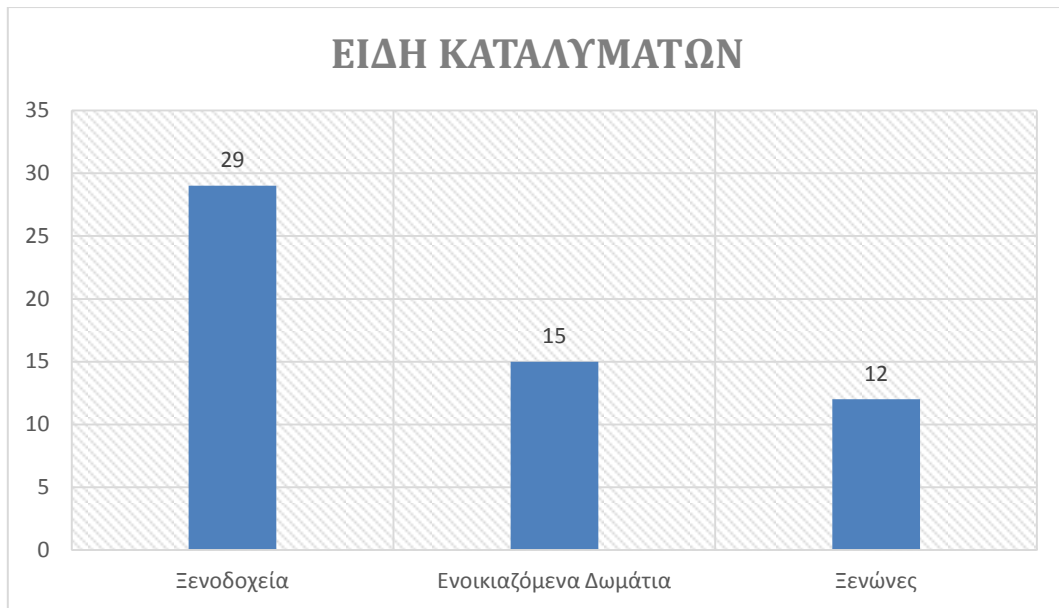
- 1.Αρχοντικό Βελούσι
- 2.Αρχοντικό Βελούσι (<http://dimospylis.gr/egkatastaseis/>)

Διάγραμμα 1 :Τουριστικά Καταλύματα

Πηγή: ίδια επεξεργασία και <http://dimospylis.gr/egkatastaseis/>

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 1, ο οικισμός της Ελάτης διαθέτει συνολικά 32 τουριστικά καταλύματα διαφορετικών ειδών, εκ των οποίων τα 14 είναι ξενοδοχεία, τα 9 είναι ξενώνες και τα υπόλοιπα 9 είναι ενοικιαζόμενα δωμάτια. Στο Διάγραμμα 1, είναι εμφανές ότι η Ελάτη διαθέτει τα περισσότερα τουριστικά καταλύματα από τους υπόλοιπους οικισμούς. Ο δεύτερος οικισμός με το μεγαλύτερο αριθμό καταλυμάτων είναι το χωριό Νεραϊδοχώρι, το οποίο διαθέτει συνολικά 9 τουριστικά καταλύματα, εκ των οποίων τα τρία είναι ξενοδοχεία, τα πέντε είναι ξενώνες και το ένα είναι ενοικιαζόμενα δωμάτια. Στην συνέχεια, ακολουθεί ο οικισμός Περτουλίου που διαθέτει συνολικά 7 τουριστικά καταλύματα, εκ των οποίων τα 2 είναι ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα 5 είναι Ξενοδοχεία. Παραδόξως, τα χωριά Ελάτη και Νεραϊδοχώρι διαθέτουν περισσότερα καταλύματα από το χωριό του Περτούλιου, το οποίο διαθέτει το χιονοδρομικό κέντρο. Ο μικρός αριθμός των τουριστικών καταλυμάτων στο Περτούλι ενδεχομένως να οφείλεται στο δάσος καθώς επίσης και στο μεγάλο υψόμετρο της περιοχής. Αντίθετα, η Ελάτη και το Νεραϊδοχώρι βρίσκονται σε χαμηλότερα υψόμετρα και είναι σε μικρή απόσταση από το Χιονοδρομικό κέντρο. Στα δύο αυτά χωριά έχουν ήδη αναπτυχθεί υποδομές γι' αυτό και προσελκύουν περισσότερους επισκέπτες. Τα χωριά Πύρρα και Αθαμάνια διαθέτουν από δύο τουριστικές μονάδες το καθένα. Στο χωριό Αθαμάνια οι μονάδες αυτές είναι ξενοδοχειακές και πρέπει να τις έκτισε ο ίδιος ιδιοκτήτης γιατί έχουν το ίδιο όνομα. Από την άλλη το χωριό Πύρρα διαθέτει μια ξενοδοχειακή μονάδα και ένα ξενώνα. Τα χωριά Γαρδίκι, Βλάχα, Καλόγηροί, Βροντερό διαθέτουν όλα από μια ξενοδοχειακή μονάδα. Τα χωριά αυτά που έχουν τουλάχιστον ένα με δύο καταλύματα είναι λιγότερο ανεπτυγμένα τουριστικά σε σχέση με τα άλλα. Τα τουριστικά καταλύματα στην Δημοτική Ενότητα Αιθίων είναι σχετικά αρκετά, αυτό δείχνει ότι η περιοχή μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Διάγραμμα 2: Είδη καταλυμάτων

Πηγή: ίδια επεξεργασία και <http://dimospylis.gr/egkatastaseis/>

Το Διάγραμμα 2, απεικονίζει τα τρία είδη καταλυμάτων που κυριαρχούν στην περιοχή, τα οποία είναι ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενώνες. Σύμφωνα με το Διάγραμμα 2, στην περιοχή μελέτης επικρατούν οι ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες είναι 29, ακολουθούν τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, τα οποία είναι 15 και οι ξενώνες που ανέρχονται στους 12. Τα είδη των καταλυμάτων δείχνουν κατά πόσο μια περιοχή είναι τουριστικά ανεπτυγμένη. Για παράδειγμα, η ύπαρξη ξενοδοχειακών μονάδων δείχνει μια τάση προς την ανάπτυξη, ενώ ταυτόχρονα δείχνει εάν έχει αξιοποιηθεί η περιοχή τουριστικά. Οι ξενώνες και τα Ενοικιαζόμενα Δωμάτια δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλες τουριστικές μονάδες και δεν μπορούν να φιλοξενήσουν σε έκτακτες ανάγκες μεγάλο αριθμό ατόμων, σε αντίθεση με τα ξενοδοχεία. Επιπλέον, η περιοχή μελέτης διαθέτει περίπου 12 Εστιατόρια διαφορετικών ειδών, τα οποία είναι Ταβέρνες, μεζεδοπωλεία και Wine restaurant, ενώ τα περισσότερα συγκεντρώνονται στον οικισμό της Ελάτης.

10.6. Λοιπές υποδομές

Περτούλι
• Αστυνομία
• Δασαρχείο
• ΟΤΕ
• Δημοτικό Σχολείο
Ελάτη
• Αστυνομία
• Αγροτικό Ιατρείο
• Δασονομείο
• Δημοτικό Σχολείο
Νεραΐδοχώρι
• ΟΤΕ
• Δημοτικό Σχολείο
• Αγροτικό Ιατρείο
• Γ.Ε.Χ.Α. Κατασκήνωση
Γαρδίκι
• Αστυνομία
• Λύκειο
• Δημοτικό Σχολείο
Βροντερό
• Δημοτικό Σχολείο
Καλόγηροι
• Δημοτικό Σχολείο

Πίνακας 4: Λοιπές υποδομές

Πηγή:<http://www.vrisko.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

11. Παραγωγικές δραστηριότητες

Στην περιοχή μελέτης οι κυριότερες οικονομικές δραστηριότητες εντοπίζονται:

- Στον άξονα Ελάτης – Περτουλίου – Νεραΐδοχωριού που αναπτύσσονται τουριστικές υποδομές
- Στις διαδικασίες αξιοποίησης του δασικού κεφαλαίου της ορεινής περιοχής

- Στην αξιοποίηση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με τη μορφή κυρίως των μη εντατικών καλλιεργειών
- Στην εκμετάλλευση του κτηνοτροφικού κεφαλαίου από τις διάσπαρτες μικρές και μεγάλες οργανωμένες και μη κτηνοτροφικές μονάδες. (Μπαμπαλιάρη, 2008)

Η δομή του παραγωγικού συστήματος της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων σχετίζεται κυρίως με το Πρωτογενή και το Τριτογενή τομέα. Οι κάτοικοι στα παλαιά χρόνια απασχολούνταν κυρίως στο πρωτογενή τομέα όπως είναι η δασοκομία και η γεωργία, οι παραδοσιακές αυτές δραστηριότητες συνεχίζονται μέχρι και σήμερα. Με τη πάροδο του χρόνου οι κάτοικοι της περιοχής σταμάτησαν να απασχολούνται σε κάποιες άλλες παραδοσιακές δραστηριότητες όπως είναι η κτηνοτροφία και η υφαντουργία. Οι γεωργικές εκτάσεις στην περιοχή μελέτη σύμφωνα με την Εικόνα 5 βρίσκονται στους οικισμούς Πύρρα, Δέση και Άγιο Νικόλαο. Σήμερα πολλοί κάτοικοι απασχολούνται στο τριτογενή τομέα, ο οποίος αναπτύχθηκε ραγδαία μέσω της δημιουργίας τουριστικών υποδομών όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, μπαρ και καφετέριες.

	Απασχολούμενοι 2001				Ποσοστά Απασχολουμένων 2001			Απασχολούμενοι 2011				Ποσοστά Απασχολουμένων 2011		
	Απασχ 2001.	A γενής	B γενής	Γ γενής	A γενής	B γενής	Γ γενής	Απασχ .2011	A γενής	B γενής	Γ γενής	A γενής	B γενής	Γ γενής
ΔΕ ΠΥΛΗΣ	1.290	425	296	569	32,9%	22,9%	44,1%	1.107	336	199	572	30%	18%	52%
ΔΕ ΑΙΘΗΚΩΝ	400	131	98	171	32,8%	24,5%	42,8%	292	89	56	147	30%	19%	50%
ΔΕ ΓΟΜΦΩΝ	1.726	829	327	570	48,0%	18,9%	33,0%	1.609	729	244	636	45%	15%	40%
ΔΕ ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ	166	91	21	54	54,8%	12,7%	32,5%	125	64	13	48	51%	10%	39%
ΔΕ ΝΕΡΑΙΔΑΣ	78	38	21	19	48,7%	26,9%	24,4%	53	25	12	16	48%	22%	30%
ΔΕ ΠΙΑΛΕΙΩΝ	1.248	568	276	404	45,5%	22,1%	32,4%	1.147	495	205	447	43%	18%	39%
ΔΕ ΠΥΝΔΑΙΩΝ	318	144	90	84	45,3%	28,3%	26,4%	228	100	53	74	44%	23%	33%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	5226	2226	1129	1871	42,6%	21,6%	35,8%	4561	1838	782	1940	40,3%	17,1%	42,5%

Πίνακας 5: Απασχολούμενοι στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πύλης
 Πηγή: <http://www.ypeka.gr>

Σύμφωνα με το Πίνακα 5, κατά το έτος 2001 στο πρωτογενή τομέα, η Δημοτική Ενότητα Αιθίων διαθέτει 131 απασχολούμενους, ενώ το 2011 οι απασχολούμενοι μειώθηκαν στους 89. Στον δευτερογενή τομέα το έτος 2001, η Δημοτική Ενότητα Αιθίων διέθετε 98 απασχολούμενους, ενώ το 2011 οι απασχολούμενοι μειώθηκαν στους 56. Κατά το έτος 2001

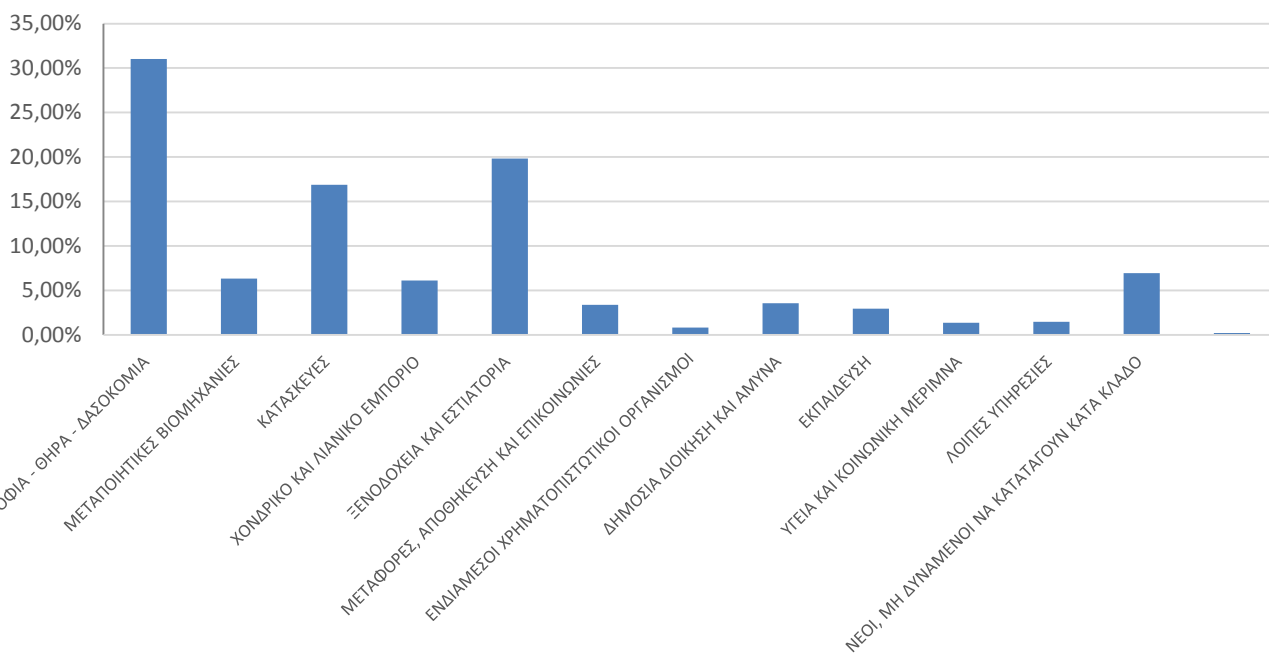
στον τριτογενή τομέα, η Δημοτική Ενότητα Αιθίων διέθετε 171 απασχολούμενους, ενώ κατά το έτος 2011 οι απασχολούμενοι μειώθηκαν στους 147. Επιπλέον, στο έτος 2001 ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων ήταν 400, ενώ το 2011 ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων ήταν 292. Συνεπώς, η Δημοτική Ενότητα Αιθίων υπέστη σημαντική μείωση απασχολούμενων στο έτος 2011 σε όλους τους τομείς. Ακόμη, οι Δημοτικές Ενότητες Πύλης, Γόμφων και Πιαλείων έχουν μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων και στις δύο χρονιές σε σχέση με τη Δημοτική Ενότητα Αιθίων, ενώ οι Δημοτικές Ενότητες Νεράϊδα, Πυνδαίων, Μυροφύλλου έχουν μικρότερο αριθμό απασχολούμενων από αυτήν. Κατά τα έτη 2001 και 2011, η Δημοτική Ενότητα Γόμφων έχει το μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων, ενώ η Δημοτική Ενότητα Νεράϊδας έχει το μικρότερο αριθμό απασχολούμενων.

ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΘΙΩΝ-2001	474	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΘΙΩΝ-2011	272
ΓΕΩΡΓΙΑ - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ - ΘΗΡΑ - ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ	147	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	72
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	30	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	7
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	80	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	34
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	29	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	16
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	94	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	85
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	16	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	4
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4	-----	
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	17	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	13
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	14	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	12
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	2	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	5
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	5
ΝΕΟΙ, ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΟΙ ΝΑ ΚΑΤΑΤΑΓΟΥΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ	33	ΝΕΟΙ, ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΟΙ ΝΑ ΚΑΤΑΤΑΓΟΥΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ	6
ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΕΡΟ	1	-----	
-----		ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	4
-----		ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	4
-----		ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	5

Πίνακας 6: Κλάδοι της Δ. Ε. Αιθίων 2001 και 2011

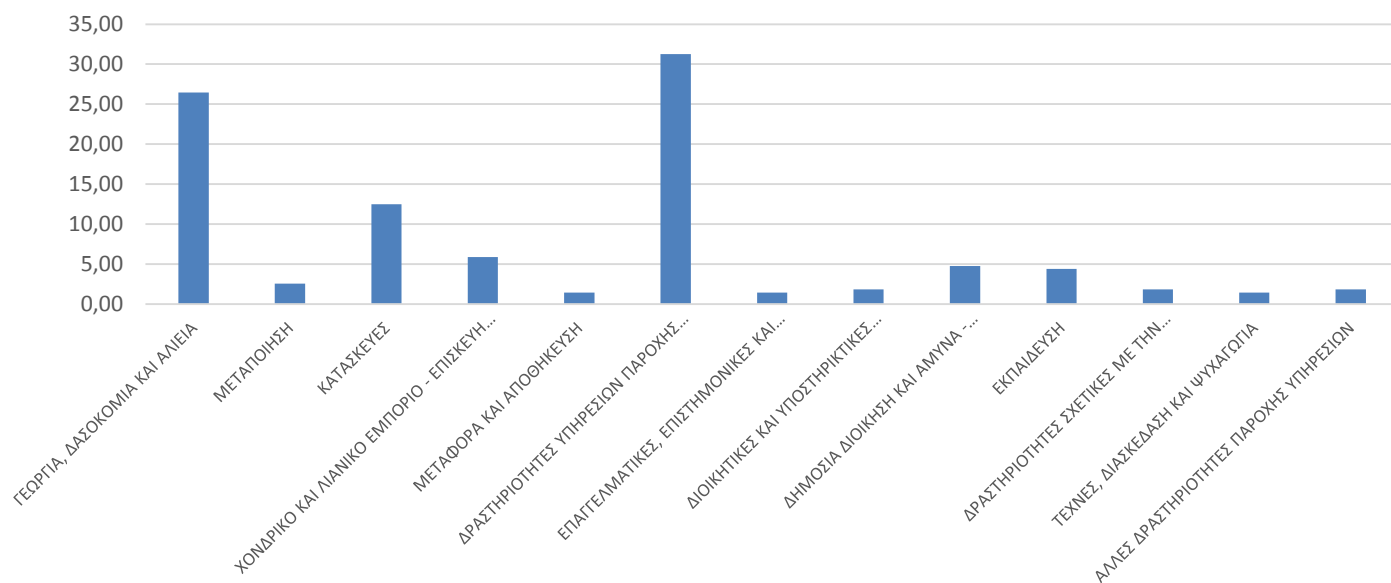
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Κατηγοριοποίηση Απασχολουμένων σε Κλάδους 2001 -Δημοτική Ενότητα Αιθίων

Διάγραμμα 3:Κατηγοριοποίηση Απασχολουμένων σε κλάδους στο έτος 2001
 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Κατηγοριοποίηση Απασχολουμένων σε Κλάδους 2011 -Δημοτική Ενότητα Αιθίων

Διάγραμμα 4:Κατηγοριοποίηση Απασχολουμένων σε κλάδους στο έτος 2011
 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Στον Πίνακα 6, παρουσιάζεται η κατηγοριοποίηση των απασχολούμενων της Δημοτικής Ενότητα Αιθίων στους διαφορετικούς κλάδους στα έτη 2001 και 2011. Με βάση τα Διαγράμματα 3 και 4 παρατηρούμε ότι ένας μεγάλος αριθμός απασχολούμενων εργάζεται στους κλάδους (Γεωργία-Δασοκομία-Αλιεία) και (Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης). Το μεγαλύτερο ποσοστό του εργατικού δυναμικού κατά το έτος 2011 απασχολείται στον κλάδο των Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης. Ο κλάδος αυτός κατά το έτος 2001 ήταν η κατηγορία «Ξενοδοχεία και Εστιατόρια» και καταλάμβανε τη δεύτερη θέση με 94 απασχολούμενους, ενώ κατά το έτος 2011 καταλάμβανε τη πρώτη θέση με 85 απασχολούμενους. Ο ρυθμός μεταβολής μεταξύ των ετών 2001 και 2011 είναι αρνητικός (-0.5), άρα ο κλάδος αυτό σημαίνει ότι κατά το έτος 2011 υπέστη σημαντική μείωση στους απασχολούμενους. Σύμφωνα, με τις τουριστικές υποδομές που απεικονίζονται στα Διαγράμματα 1 και 2, τα χωριά Ελάτη, Περτούλι και Νεραϊδοχώρι έχουν τους περισσότερους απασχολούμενους καθώς διαθέτουν και τις περισσότερες υποδομές.

Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων κατά το έτος 2011 βρίσκεται στον κλάδο Γεωργία-Κτηνοτροφία-Θήρα –Δασοκομία και περιλαμβάνει 72 απασχολούμενους, ενώ κατά το έτος 2001 κατείχε τη πρώτη θέση με 147 απασχολούμενους. Ο κλάδος αυτός υπέστη δύο σημαντικές αλλαγές, η πρώτη αφορά την μείωση των απασχολούμενων κατά το έτος 2011 και η δεύτερη αφορά την μετατροπή της κτηνοτροφίας και της θήρας σε αλιεία. Η μεγάλη μείωση των απασχολούμενων σε αυτόν το κλάδο πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν πλέον απασχολούμενοι στην κτηνοτροφία και την θήρα κατά το έτος 2011. Παρόλα αυτά, οι κάτοικοι συνεχίζουν να απασχολούνται στους κλάδους της γεωργίας και της δασοκομίας. Στο τομέα της γεωργίας απασχολούνται κυρίως τα χωριά Ελάτη και Γαρδίκι, ενώ στο τομέα της Δασοκομίας απασχολούνται τα χωριά που διαθέτουν δασικές περιοχές όπως τα χωριά Περτούλι, Άγιο Νικόλαο, Βροντερό και Καλόγηροι. Ακόμη, πρέπει να αναφερθεί ότι η αλιεία είναι ένας καινούριος τομέας στην περιοχή καθώς εμφανίστηκε πρόσφατα από γεωπόνους στο χωριό Αθαμάνια, με την εγκατάσταση ενός ιχθυοτροφείου που προωθεί την ιχθυοκαλλιέργεια και προσφέρει στους επισκέπτες ψάρι του βουνού (<http://www.athamania-fish.gr>).

Ο κλάδος που καταλαμβάνει τη τρίτη θέση και στα δύο έτη 2001 και 2011 είναι ο κατασκευαστικός, στον οποίο παρατηρούμε ότι οι απασχολούμενοι στο έτος 2001 ήταν 80,

ενώ στο έτος 2011 μειώθηκαν σημαντικά στους 34. Ο κατασκευαστικός κλάδος προφανώς κτυπήθηκε από την οικονομική κρίση που υπέστη η χώρα κατά το έτος 2010.

Οι κλάδοι που διαθέτουν μικρό αριθμό απασχολούμενων είναι όλοι οι υπόλοιποι. Την τέταρτη θέση καταλαμβάνει ο κλάδος του (χονδρικού και λιανικού εμπορίου - επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών) στο έτος 2011 με 16 απασχολούμενους, ενώ το 2001 οι απασχολούμενοι ανέρχονταν τους 29, άρα και αυτός ο κλάδος υπέστη σημαντική μείωση. Ο κλάδος αυτός κατά το έτος 2001 ονομαζόταν (χονδρικό και λιανικό εμπόριο) και μετονομάστηκε σε (χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών). Ένας άλλος πολύ σημαντικός κλάδος είναι αυτός της μεταποίηση που δυστυχώς παρέμεινε με 7 απασχολούμενους στο έτος 2011, ενώ στο έτος 2001 οι απασχολούμενοι ανέρχονταν τους 30. Αυτός ο σημαντικός κλάδος υπέστη τεράστια μείωση στους απασχολούμενους.

Στο έτος 2011 στους κλάδους (διοικητικές-υποστηρικτικές- δραστηριότητες) και (άλλες-δραστηριότητες- παροχής υπηρεσιών) απασχολούνται μόνο 5 άτομα ανά κλάδο, ενώ κατά το έτος 2001 ο κλάδος (άλλων- δραστηριοτήτων- παροχής -υπηρεσιών) ονομαζόταν (λοιπές – υπηρεσίες) και είχε 7 απασχολούμενους. Άρα, διαπιστώνεται ότι στον κλάδο αυτό υπήρξε μια μικρή μείωση των απασχολούμενων, αλλά όχι και τόσο σημαντική. Ο κλάδος της Εκπαίδευσης είναι ένας ακόμη σημαντικός κλάδος, ο οποίος υπέστη μείωση κατά δύο άτομα. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει πως ο κλάδος της εκπαίδευσης δεν υπέστη σημαντικές αλλαγές.

Στον κλάδο μεταφοράς κατά το έτος 2011 εργάζονταν μόλις 4 άτομα, ενώ κατά το έτος 2001 οι εργαζόμενοι ήταν 16 δηλαδή ήταν περισσότεροι σε σχέση με το 2011. Ο κλάδος (δημόσια διοίκησης και άμυνας), μετονομάστηκε το 2011 σε (δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση). Το 2001 οι απασχολούμενοι ανέρχονταν τους 17 απασχολούμενους, ενώ το 2011 ο κλάδος υπέστη μια μικρή μείωση των τεσσάρων ατόμων, με αποτέλεσμα ο κλάδος να παραμείνει με 13 απασχολούμενους. Σύμφωνα, με όσα αναφέραμε πιο πάνω, το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι σχεδόν όλοι οι κλάδοι κατά το έτος 2011 έχουν υποστεί μείωση σε σχέση με το έτος 2001, σε άλλους πολύ σημαντικές και σε άλλους πολύ ασήμαντες. Ο μόνος κλάδος που υπέστη μικρή αύξηση είναι αυτός της υγείας και της κοινωνικής μεριμνάς, ο οποίος το 2011 μετονομάστηκε σε (δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μεριμνά).

Οι κλάδοι «διοικητικές-υποστηρικτικές-δραστηριότητες», «επαγγελματικές-επιστημονικές - τεχνικές δραστηριότητες» και «τέχνες- διασκέδαση – ψυχαγωγία» υπάρχουν μόνο στο έτος

2011 και έχουν 4 απασχολούμενους . Οι κλάδοι «ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας και «παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου, ατμού και νερού» αναφέρονται μόνο στο έτος 2001 και έχουν 4 και 1 απασχολούμενους αντίστοιχα.

Το συμπέρασμα που εξάγεται για τη Δημοτική Ενότητα Αιθίων είναι ότι με την πάροδο του χρόνου αναπτύχθηκαν σημαντικά οι κλάδοι του τουρισμού. Αντίθετα, ο κλάδος της κτηνοτροφία σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά της ΕΛΣΤΑΤ έχει εξαλειφθεί ως επάγγελμα παρά την παράδοση που είχε η Δημοτική Ενότητα Αιθίων στο παρελθόν. Επιπλέον, ο κλάδος της μεταποίησης που είναι και ένας από τους πιο σημαντικούς κλάδους για την ανάπτυξη της περιοχής έχει σχεδόν εξαλειφθεί. Οι τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σημαντικά στο μέλλον. Η γεωργία θα μπορούσε να αναπτυχθεί μέσω των Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων στον Αγροτικό Χώρο και μέσω της παροχής οικονομικών κινήτρων, ενώ ο κλάδος της δασοκομίας θα μπορούσε να αναπτυχθεί μέσω κάποιας νομοθεσίας για την περιοχή.

Απασχολούμενοι	272
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	28
Επαγγελματίες	19
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	9
Υπάλληλοι γραφείου	18
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	64
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	58
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	40
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	7
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες	29

Πίνακας 7: Ειδικότητες Απασχολούμενων κατά το έτος 2011

Πηγή: *ιδία επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ*

Διάγραμμα 5: *Ειδικότητες Απασχολουμένων κατά το έτος 2011*
 Πηγή: *ιδία επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ*

Στην Δημοτική Ενότητα Αιθίων στο έτος 2011 ο συνολικός αριθμός των απασχολουμένων ανέρχεται τους 272 (βλ. Πιν.7). Με βάση το Διάγραμμα 6, το μεγαλύτερο ποσοστό (23,53%) των απασχολουμένων βρίσκεται στον κλάδο παροχής υπηρεσιών και πωλητών, άρα η πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού εργάζεται κυρίως στο τριτογενή τομέα. Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (21,32%) των απασχολουμένων είναι οι ειδικευμένοι Γεωργοί, Δασοκόμοι, Αλιείς, ενώ το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό (14,71%) καταλαμβάνουν οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφών επαγγελμαμάτων. Από τους 272 απασχολούμενους, οι 29 είναι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτες και μικροεπαγγελματίες, οι 28 είναι Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη, οι 18 είναι υπάλληλοι γραφείου και οι 7 είναι Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι). Οι απασχολούμενοι καταλαμβάνουν ένα μικρό αριθμό σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων που ανέρχεται τους 1,022 κατοίκους. Το συμπέρασμα που εξάγετε είναι ότι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού είναι γηρασμένο ή πολύ νεανικός. Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι στην περιοχή υπάρχει μεγάλη ελλείψει εργατικού δυναμικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

12. Δημογραφικά Στοιχεία

12.1. Μόνιμος Πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιθήκων

Σύμφωνα με το Πίνακα 8, ο συνολικός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιθήκων κατά το έτος 2001 ανέρχεται τους 1360 κατοίκους, ενώ κατά το έτος 2011 ανέρχεται τους 1.022 κατοίκους. Επίσης, παρατηρούμε ότι η Κοινότητα με τον μεγαλύτερο πληθυσμό είναι η Ελάτη, καθώς διαθέτει και τους περισσότερους οικισμούς. Στην Κοινότητα Ελάτης συμπεριλαμβάνεται ο οικισμός Ελάτη, στον οποίο κατοικεί το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Δημοτικής Ενότητας Αιθήκων. Οι κάτοικοι της Ελάτη είναι εμφανές ότι αξιοποίησαν τα πλεονεκτήματα της μέσω των τουριστικών υποδομών, καθώς δεν εγκαταλείφθηκε όπως συνέβη σε πολλά αλλά χωριά. Την τακτική αυτή ακολούθησε και το χωριό Νεραϊδοχώρι, με αποτέλεσμα να είναι το δεύτερο σε σειρά με το μεγαλύτερο πληθυσμό. Το τρίτο χωριό σε σειρά με το μεγαλύτερο πληθυσμό είναι οι Καλόγηροι. Το χωριό αυτό παρόλο που δεν διαθέτει ιδιαίτερες υποδομές εκτός από ένα δημοτικό σχολείο, σύμφωνα με το Πίνακα 2, διαθέτει αρκετούς κατοίκους, ενδεχομένως του χαμηλού υψόμετρου (720μ), καθώς επίσης και της τοποθεσίας του που είναι πολύ κοντά στα Τρίκαλα σε σχέση με τους υπόλοιπους οικισμούς. Το τέταρτο χωριό σε σειρά με το μεγαλύτερο πληθυσμό είναι το Περτούλι, λόγω της ύπαρξης του Χιονοδρομικού κέντρου και των Περτουλιώτικων Λιβαδιών. Επιπλέον, θα ανέμενε κανείς ότι το χωριό Περτούλι θα είχε περισσότερους κατοίκους, εξαιτίας του χιονοδρομικού Κέντρου, το οποίο προσελκύει κάθε χρόνο χιλιάδες επισκέπτες. Παρόλα αυτά, διαθέτει σχετικά μικρό αριθμό κατοίκων, το γεγονός αυτό ίσως να οφείλεται στο μεγάλο υψόμετρο του Περτουλίου, καθώς επίσης και στο δάσος, το οποίο περιορίζει την επέκταση του οικισμού. Οι Κοινότητες Δροσοχωριού, Αθαμανίας, Πύρρας, Αγίου Νικολάου, Βροντερού και Δέσης διαθέτουν ένα πολύ μικρό αριθμό κατοίκων, εξαιτίας της έλλειψη υποδομών και υπηρεσιών. Αντιθέτως, οι Κοινότητες που έχουν μεγάλο αριθμό κατοίκων διαθέτουν περισσότερες υποδομές και υπηρεσίες, εκτός φυσικά από την Κοινότητα Καλογήρων. Ακόμη, παρατηρούμαι ότι σχεδόν σε όλες τις Κοινότητες κυριαρχεί ο αρνητικός ρυθμός μεταβολής, ο οποίος δείχνει ότι ο μόνιμος πληθυσμός κατά το έτος 2011 έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με το έτος 2001. Αντιθέτως, ο μόνιμος πληθυσμός στις Κοινότητες Αθαμανίας και Πύρρας έχουν μια μικρή αύξηση στο ρυθμό μεταβολής 1,50 και 0,12 αντίστοιχα.

Η μείωση του πληθυσμού κατά το έτος 2011 σχεδόν σε όλες τις Κοινότητες, οφείλεται στην μεγάλη έλλειψη υποδομών, υπηρεσιών, στις μεγάλες αποστάσεις που απέχουν από τα Τρίκαλα και στα μεγάλα υψόμετρα που χαρακτηρίζουν την περιοχή. Συνήθως, η έλλειψη υποδομών οδηγεί στην εγκατάλειψη μιας περιοχής από τους νέους που μεταναστεύουν στις πόλεις, όπου οι υποδομές είναι επαρκέστερες και η απασχόληση μεγαλύτερη. Επιπρόσθετα, συγκρίνοντας το πληθυσμό κάποιων χωριών του 2011 με το πληθυσμό του 2001, παρατηρούμε ότι κάποια χωριά τείνουν προς την ερήμωση όπως τα χωριά Λιπίοτα, Άγιος Νικόλαος, Δέση, Φορτώσι, Αθαμάνια, ενώ κάποια αλλά έχουν ήδη ερημωθεί όπως τα χωριά Βλατανέοι, Βλάχα και Βακάριον. Εν κατακλείδι παρατηρούμε ότι υπάρχει πολιτική αδιαφορία και έλλειψη πολιτικών παραβάσεων από το κράτος, το γεγονός αυτό είναι εμφανές από την μείωση του πληθυσμού, την ερήμωση των χωριών καθώς και από την αδιαφορία προς τους λιγοστούς κάτοικους που απέμειναν σε αυτά τα χωριά. Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι οι ορεινοί οικισμοί εμφανίζουν μεγάλη γεωγραφική διασπορά, με έντονο πρόβλημα έλλειψης υποδομών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε σχέση με τις πόλεις, με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικές αναπτυξιακές ανισότητες μεταξύ των χωριών και των πόλεων.

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΑΙΘΗΚΩΝ	2011	2001	Ρυθμός Μεταβολής Πληθυσμού 2001-2011
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΘΗΚΩΝ	1.022	1360	-0.25
Κοινότητα Αγίου Νικολάου	3	4	-0.25
Άγιος Νικόλαος,ο	3	4	-0.25
Κοινότητα Αθαμανίας	5	2	1.50
Αθαμανία,η	5	2	1.50
Κοινότητα Βροντερού	77	137	-0.44
Βροντερόν,το	77	137	-0.44
Κοινότητα Γαρδικίου	143	184	-0.22
Γαρδίκιον,το	58	29	1.00
Παλαιοχώριο,το	85	155	-0.45
Κοινότητα Δέσης	11	39	-0.72
Βακάριον,το	0	7	-1.00
Δέση,η	5	13	-0.62
Φορτώσι,το	6	19	-0.68
Κοινότητα Δροσοχωριού	2	1	1.00
Δροσοχώριον,το	2	1	1.00
Κοινότητα Ελάτης	445	560	-0.21
Άγιος Γεώργιος,ο	15	25	-0.40
Βλατανέοι,οι	0	6	-1.00
Βλάχα,η	0	5	-1.00
Ελάτη,η	406	476	-0.15
Λιπιότα,η	3	22	-0.86
Ξυλοχώριον,το	21	26	-0.19
Κοινότητα Καλογήρων	119	141	-0.16
Καλόγηροι,οι	119	141	-0.16
Κοινότητα Νεραϊδοχωριού	125	175	-0.29
Νεραϊδοχώρι,το	125	175	-0.29
Κοινότητα Περτουλίου	73	100	-0.27
Περτούλιον,το	73	100	-0.27
Κοινότητα Πύρρας	19	17	0.12
Πύρρα,η	19	17	0.12

Πίνακας 8: Μόνιμος πληθυσμός 2011 και 2001

Πηγή: *ιδία επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ*

Διάγραμμα 6: Ο Πληθυσμός των Δημοτικών κοινοτήτων του 2001
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 7: Ο Πληθυσμός των Δημοτικών κοινοτήτων του 2011
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με τα Διαγράμματα 6 και 7 παρατηρούμε ότι η Κοινότητα της Ελάτης στα έτη 2001 και 2011 διαθέτει το μεγαλύτερο πληθυσμό σε σχέση με τις υπόλοιπες Κοινότητες. Έπειτα, ακολουθεί η Κοινότητα Γαρδικίου, η οποία διαθέτει τον ίδιο πληθυσμό σχεδόν και στα δύο έτη. Το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό σε πληθυσμό και στα δυο έτη κατέχει η Κοινότητα Νεραϊδοχωρίου, ενώ το τέταρτο μεγαλύτερο ποσοστό σε πληθυσμό κατέχει η Κοινότητα Καλογήρων. Ενώ, όλες οι υπόλοιπες Κοινότητες Δέση, Περτούλι, Βροντερό Δροσοχωρίου, Αθαμάνια, Αγίου Νικολάου και Πύρρα έχουν πάρα πολύ μικρά ποσοστά πληθυσμού και στα δύο έτη.

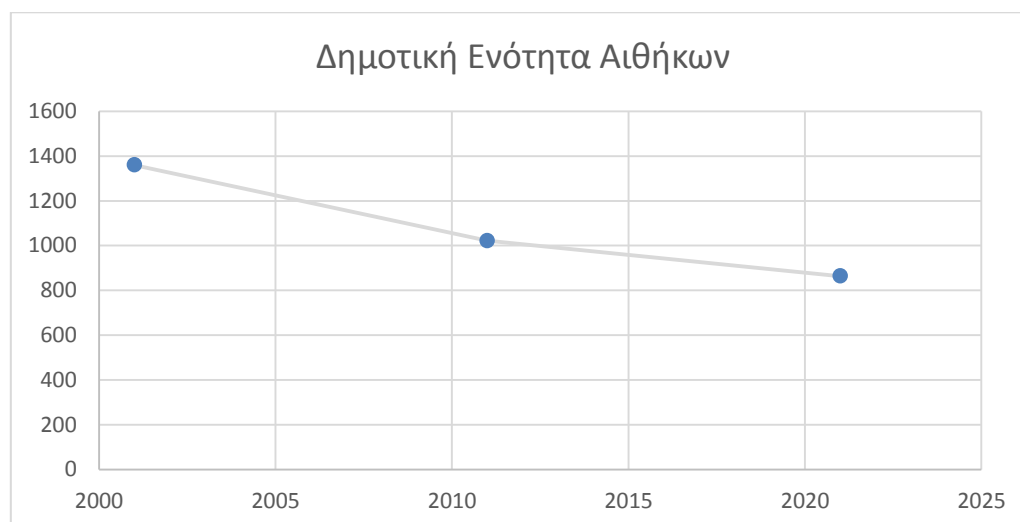
12.2. Προβολή του Μελλοντικού πληθυσμού 2021

Για να υπολογίσουμε το μελλοντικό πληθυσμό μιας χωρικής ενότητας χρησιμοποιούμε τον τύπο του ανατοκισμού ($P_y = P_x * (1+r)^{(x-y)}$). Το P_x είναι ο πληθυσμός στο έτος εκκίνησης (2001), ενώ το P_y είναι ο πληθυσμός στο έτος κατάληξης (2011) (<http://www.demography-lab.prd.uth.gr>). Η δύναμη $x-y$ είναι η διαφορά μεταξύ των δύο χρονιών 2011 και 2001, από την οποία θα προκύψουν τα 10 έτη. Έπειτα, για να υπολογίσουμε το μελλοντικό πληθυσμό του 2021, το οποίο θα είναι το P_y θα πρέπει να αντικαταστήσουμε το Μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολή (r ο/ο) που υπολογίσαμε. Με αυτό τον τρόπο υπολογίζεται η προβολή του Μελλοντικού πληθυσμού των οικισμών και τον συνολικό πληθυσμό της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων. Με βάση τον Πίνακα 9, οι οικισμοί που διαθέτουν Μέσο Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (r , ο/ο) αρνητικό στα έτη 2001-2011, σημαίνει ότι ο πληθυσμός τους μελλοντικά θα μειωθεί, ενώ οι οικισμοί που διαθέτουν Μέσο ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (r , ο/ο) θετικό στα έτη 2001-2011, σημαίνει ότι ο πληθυσμός τους μελλοντικά θα αυξηθεί. Οι οικισμοί που διαθέτουν Μέσο ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (r , ο/ο) = -100, σημαίνει ότι ο πληθυσμός τους μελλοντικά θα μηδενιστεί, δηλαδή οι οικισμοί θα παραμείνουν ερημωμένοι όπως ήταν στο έτος 2011. Επιπλέον, με βάση το Διάγραμμα 8, συμπεραίνουμε ότι ο συνολικός πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων από το 2001 μέχρι το 2021 θα συνεχίσει τη καθοδική πορεία και θα φτάσει τους 864 κατοίκους σύμφωνα με το συνολικό άθροισμα των μελλοντικών πληθυσμών όλων των οικισμών.

Δημοτική Ενότητα Αιθίων-Προβολή Μελλοντικού πληθυσμού	Πληθυσμός		Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής r,	Μέσος ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (r, %)	Μελλοντικός Πληθυσμός
	2001	2011	2001-2011	2001-2011	2021
Άγιος Νικόλαος,ο	4	3	-0.03	-2.84	2
Αθαμανία,η	2	5	0.10	9.60	13
Βροντερόν,το	137	77	-0.06	-5.60	43
Γαρδίκιον,το	29	58	0.07	7.18	116
Παλαιοχώριο,το	155	85	-0.06	-5.83	47
Βακάριον,το	7	0	-1.00	-100.00	0
Δέση,η	13	5	-0.09	-9.11	2
Φορτώσι,το	19	6	-0.11	-10.89	2
Δροσοχώριον,το	1	2	0.07	7.18	4
Άγιος Γεώργιος,ο	25	15	-0.05	-4.98	9
Βλατανέοι,οι	6	0	-1.00	-100.00	0
Βλάχα,η	5	0	-1.00	-100.00	0
Ελάτη,η	476	406	-0.02	-1.58	346
Λιπίοτα,η	22	3	-0.18	-18.06	0
Ξυλοχώριον,το	26	21	-0.02	-2.11	17
Καλόγηροι,οι	141	119	-0.02	-1.68	100
Νεραϊδοχώρι,το	175	125	-0.03	-3.31	89
Περτούλιον,το	100	73	-0.03	-3.10	53
Πύρρα,η	17	19	0.01	1.12	21
Σύνολο της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων	1360	1022	-	-	864

Πίνακας 9: Προβολή του Μελλοντικού Πληθυσμού 2021

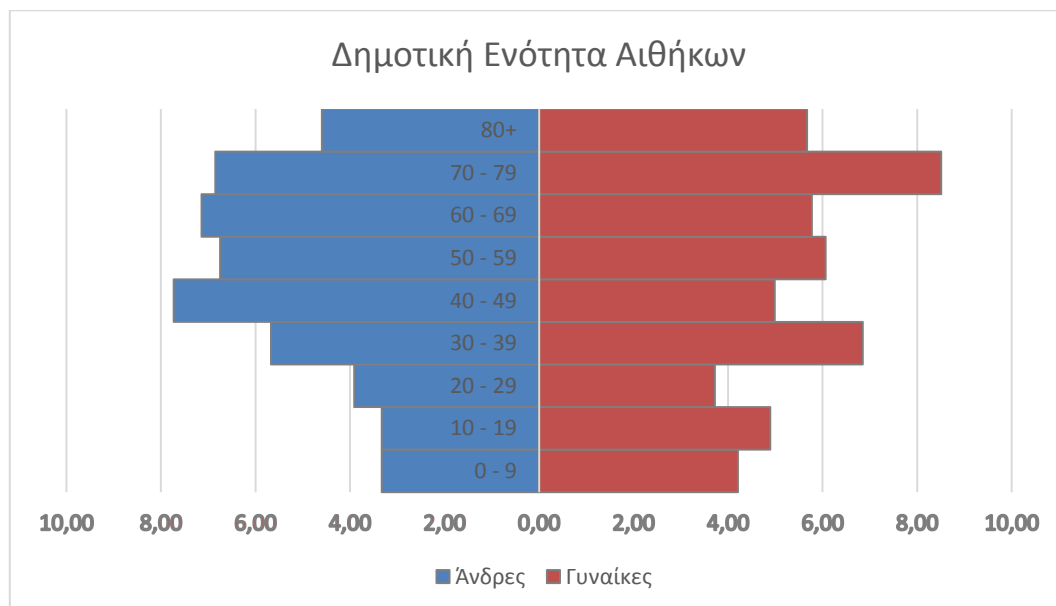
Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 8: Προβολή του Μελλοντικού Πληθυσμού 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

12.3. Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου Πύλης

Διάγραμμα 9: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ.Ε. Αιθίων -2011

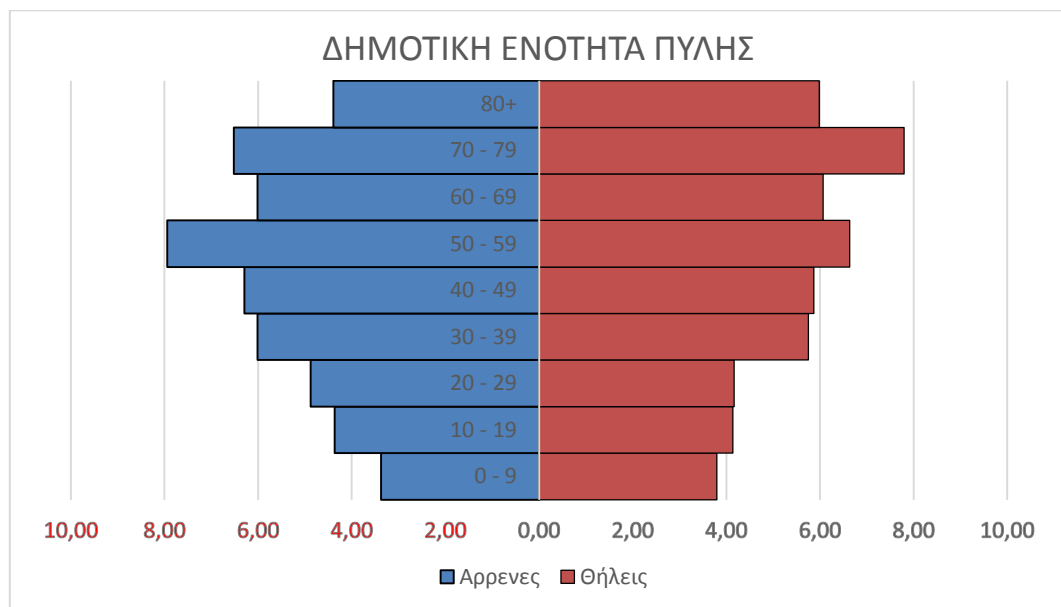
Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Η κατανομή του πληθυσμού στην Δημοτική Ενότητα Αιθίων αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 9 με τη μορφή πυραμίδας κατά φύλο και ηλικία. Για την κατασκευή της πυραμίδα χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα της απογραφής του 2011 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Τα ποσοστά υπολογίστηκαν στο σύνολο του πληθυσμού της κάθε ηλικιακής κατηγορίας. Παρατηρούμε ότι το συνολικό ποσοστό των ανδρών (49,32%) είναι μικρότερο από αυτό των γυναικών (50,68%). Η ηλικιακή πυραμίδα της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων έχει το σχήμα σβούρας, το οποίο δείχνει ότι ο πληθυσμός της χαρακτηρίζεται ως γηρασμένος. Στο Διάγραμμα 9, παρατηρούμε ότι στις ηλικίες 0-9, 10-19, 30-39, 70-79 και 80+ των γυναικών έχουν μεγαλύτερα ποσοστά από τους άντρες. Ενώ, οι άντρες είναι έχουν μεγαλύτερα ποσοστά στις ηλικίες 20-29, 40-49, 50-59 και 60-69 από τις γυναίκες. Οι άντρες της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων είναι περισσότεροι στις ωριμότερες ηλικίες απ' ότι οι γυναίκες.

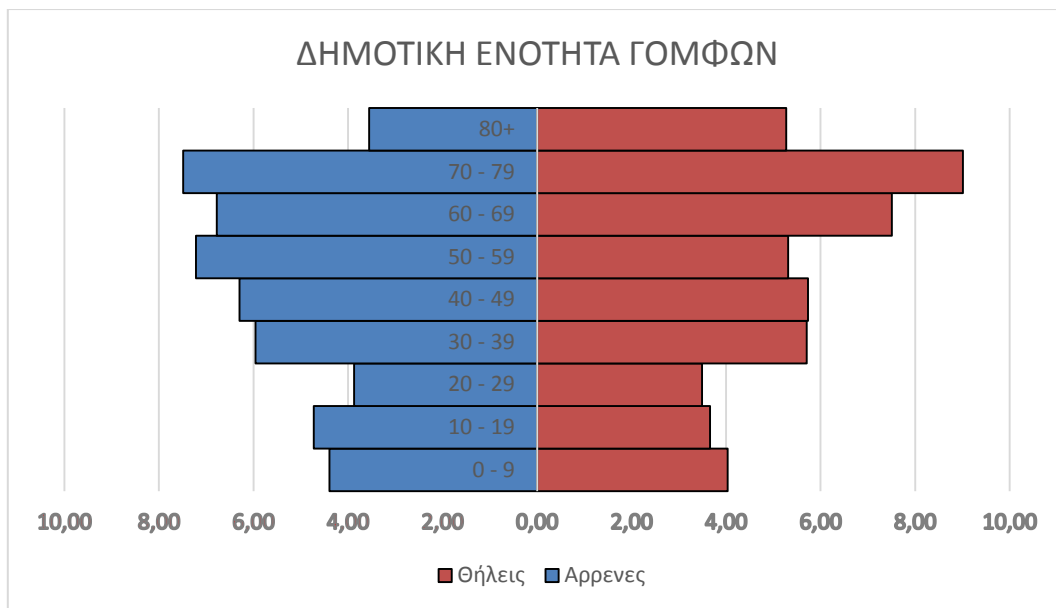
Εν κατακλείδι, προκύπτει ότι υπάρχει μεγάλη έλλειψη από νεότερους άντρες. Άλλωστε, ο αντρικός πληθυσμός είναι απαραίτητος στα χωριά λόγω των δύσκολων επαγγελματιών που κυριαρχούν στην περιοχή όπως είναι η υλοτομία και η γεωργία. Επιπλέον, ο συνολικός

αριθμός των αντρών είναι 504, ενώ ο συνολικός αριθμός των γυναικών είναι 518, συνεπώς οι γυναίκες είναι κατά 14 άτομα περισσότερες από τους άντρες.

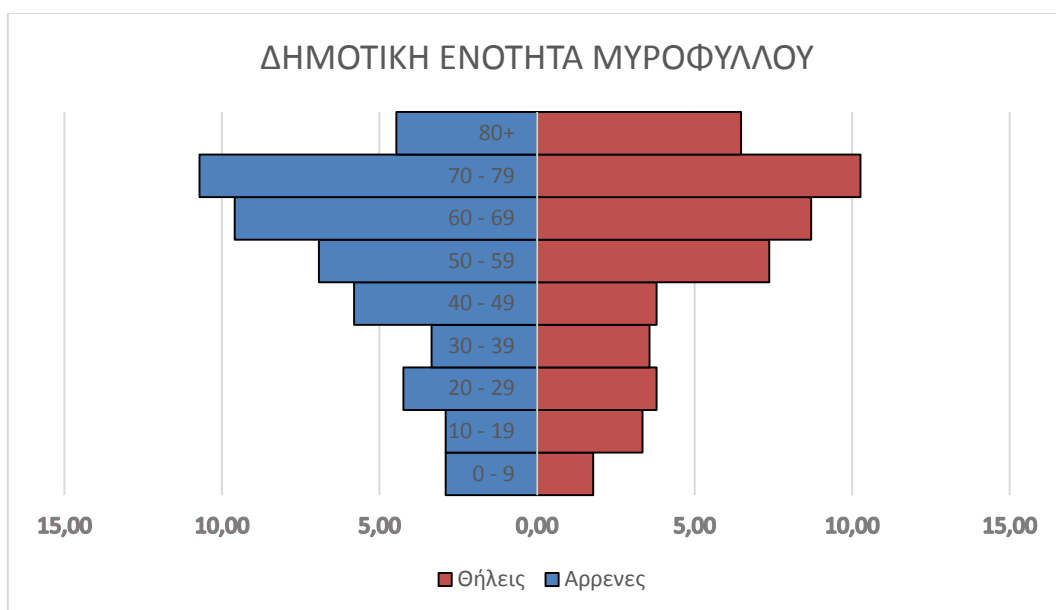
Στην Δημοτική Ενότητα Αιθίων κατά το έτος 2011 το συνολικό ποσοστό των αντρών είναι 49.32% και το συνολικό ποσοστό των γυναικών 50,68% , ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2011 σε ολόκληρη τη χώρα το συνολικό ποσοστό των ανδρών είναι 49,2% και το συνολικό ποσοστό των γυναικών είναι 50,8% (ΕΛΣΤΑΤ, 2011). Συνεπώς, ο πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων δεν έχει σημαντική απόκλιση από τον γενικό πληθυσμό της χώρας. Το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι το σημαντικότερο πρόβλημα που χαρακτηρίζει τη Δημοτικής Ενότητας Αιθίων είναι ο γηρασμένος πληθυσμός της.

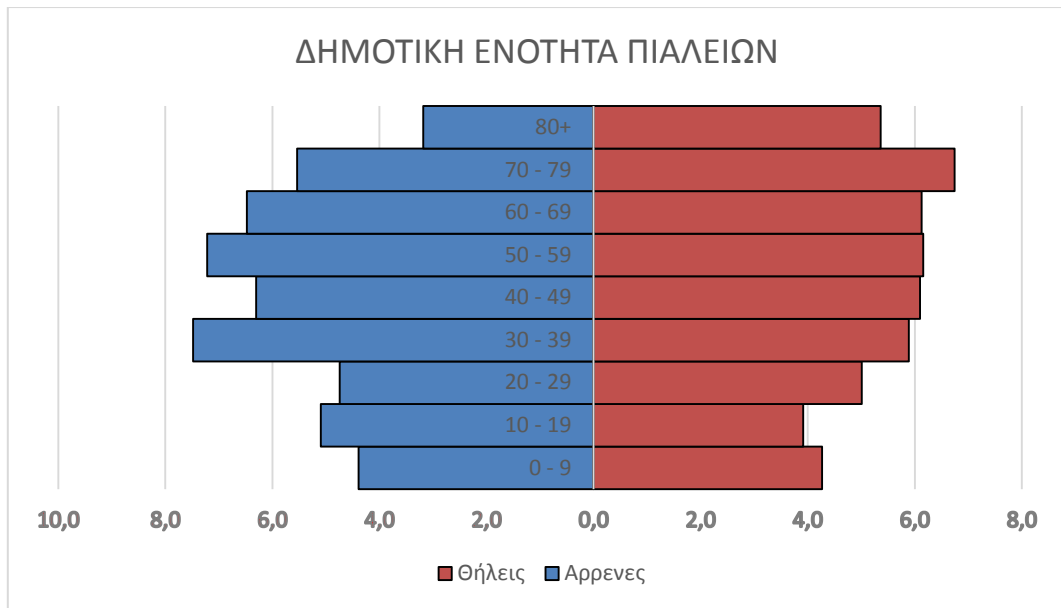
Διάγραμμα 10: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πύλης- 2011
Πηγή: *ιδία επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ*

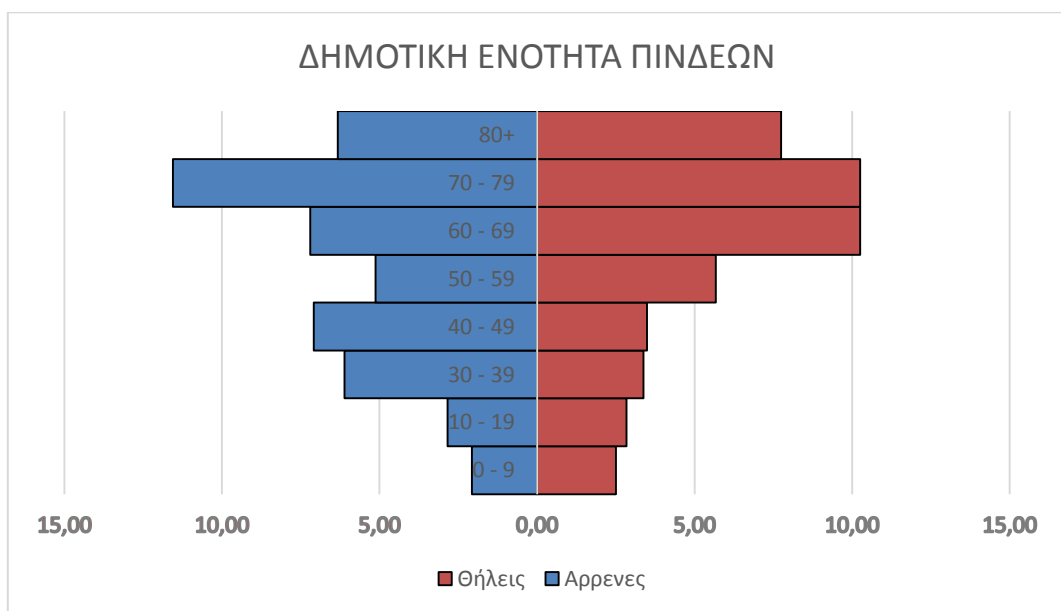
Διάγραμμα 11: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πύλης -2011
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

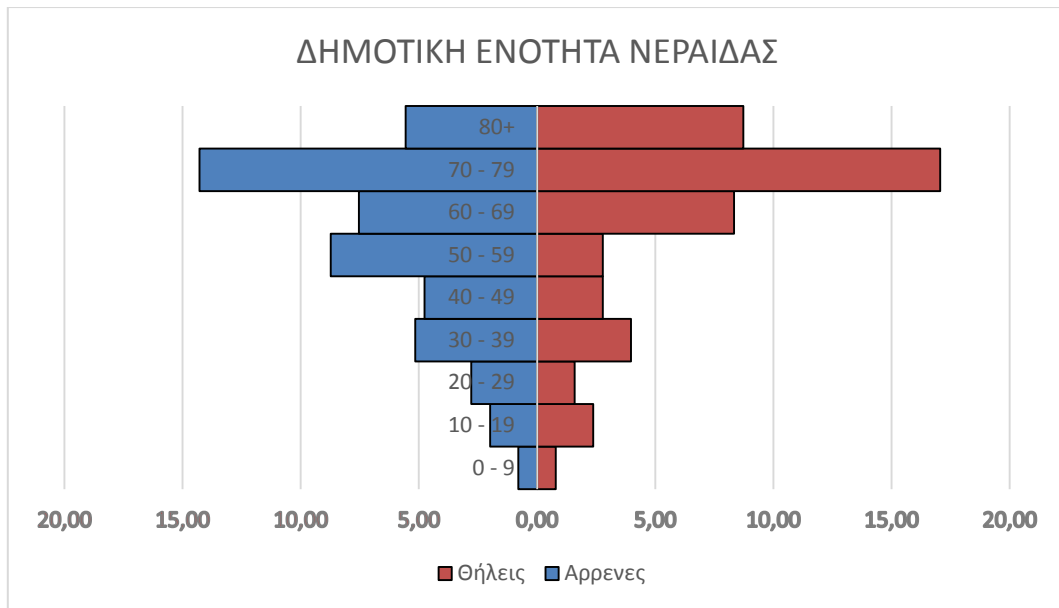
Διάγραμμα 12: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ.Ε. Μυροφύλλου -2011
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 13: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πιαλείων -2011
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 14: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Πινδέων -2011
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 15: Ηλικιακή διάρθρωση της Δ. Ε. Νεραΐδα - 2011
 Πηγή: *ιδία επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ*

Οι Δημοτικές Ενότητες Νεραΐδας, Πινδέων, Μυροφύλλου, Γόμφων και Πύλης σύμφωνα με τα διαγράμματα 10,11,12,13,14 και 15 έχουν μεγάλα ποσοστά γηρασμένου πληθυσμού και μικρά ποσοστά νεανικού πληθυσμού όπως και η Δημοτική Ενότητα Αιθίων. Η Δημοτική Ενότητα με το μεγαλύτερο πληθυσμό είναι των Πιαλείων. Παρόλα αυτά έχει και αυτή μεγάλα ποσοστά γηρασμένου πληθυσμού, αλλά ταυτόχρονα έχει και μεγάλα ποσοστά μεσαίων ηλικιών. Οι Δημοτικές Ενότητες Νεραΐδας, Μυροφύλλου και Πινδέων σύμφωνα με τα διαγράμματα 12, 14 και 15, παρατηρούμε ότι έχουν μεγάλη έλλειψη νεανικού πληθυσμού. Τη μεγαλύτερη έλλειψη νεανικού πληθυσμού από όλες τις Δημοτικές Ενότητες αντιμετωπίζει η Δημοτική Ενότητα Νεραΐδας. Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων σε σύγκριση με τις Δημοτικές Ενότητες Νεραΐδας, Μυροφύλλου και Πινδέων παρατηρούμε ότι έχει μεγαλύτερα ποσοστά νεανικού πληθυσμού. Επιπρόσθετα, παρατηρούμε ότι η πυραμίδα της Δημοτική Ενότητα Αιθίων πλησιάζει το σχήμα της πυραμίδας της Δημοτικής Ενότητας Γομφίων. Όμως η Δημοτική Ενότητα Γόμφων βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τη Δημοτική Ενότητα Αιθίων γιατί διαθέτει το διπλάσιο πληθυσμό από αυτήν. Συνεπώς, η Δημοτική Ενότητα Αιθίων έχει μεγάλη έλλειψη πληθυσμού σε σχέση με τις Δημοτικές Ενότητες Πιαλείων, Γόμφων και Πύλης, συνεπώς έχει μεγάλες πιθανότητες μειώσεις του πληθυσμού της και μεγάλες πιθανότητες εγκατάλειψης της στο μέλλον, λόγω του μικρού νεανικού και του μεγάλου γηρασμένου πληθυσμού. Συνεπώς βρίσκεται σε μια μέτρια κατάσταση ο Πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας Αιθίων σε σχέση με τις υπόλοιπες Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πύλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

13. Ενεργός και μη Ενεργός Πληθυσμός

Η Δημοτική Ενότητα Αιθίων παρατηρούμε ότι σε σχέση με τις Δημοτικές Ενότητες Πιλαίων, Πύλης και Γόμφων του Δήμου Πύλης έχει σχετικά μικρότερο αριθμό κατοίκων, ενώ, σε σχέση με τις Δημοτικές Ενότητες Πινδέων, Νεραίδας, Μυροφύλλου έχει σχετικά υψηλότερο αριθμό κατοίκων (βλ. Πιν.16). Με βάση το Διάγραμμα 16, παρατηρούμε ότι το 66% του πληθυσμού είναι οικονομικά μη ενεργοί πολίτες, το γεγονός αυτό οφείλεται στα υψηλά ποσοστά του γηρασμένου πληθυσμού που διαθέτει η περιοχή. Το 27% του πληθυσμού είναι απασχολούμενοι πολίτες. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά μικρό σε σχέση με το ποσοστό των οικονομικά μη ενεργών πολιτών. Το 4% του πληθυσμού είναι κάτοικοι που ζητούσαν εργασία και το 3% είναι κάτοικοι που ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά. Εν κατακλείδι διαπιστώνουμε ότι η Δημοτική Ενότητα Αιθίων εκτός από γηρασμένη περιοχή, έχει και μεγάλη έλλειψη εργατικού δυναμικού, ενώ οι ανεργία είναι πολύ μικρή (7%) σε σχέση με αυτήν της χώρας που ανέρχεται το 23,1% (ΕΛΣΤΑΤ, 2016).

ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ζητούσαν εργασία	Ζητούσαν εργασία για πρώτη φορά	Οικονομικά μη ενεργοί
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΥΛΗΣ	3527	909	237	113	2268
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΘΙΩΝ	1022	272	45	28	677
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΜΦΩΝ	4782	1251	230	133	3168
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ	448	127	10	14	297
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΡΑΙΔΑΣ	250	47	6	0	197
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΛΑΙΩΝ	3395	995	151	85	2164
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΝΔΕΩΝ	917	142	71	14	690
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	14341	3743	750	387	9461

Πίνακας 10: Ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός του 2011 των Δημοτικών Ενοτήτων της Πύλης

Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΘΗΚΩΝ 2011

Διάγραμμα 16: *Ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός της Δ.Ε. Αιθήκων*
Πηγή: *ιδία επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

14. Επίπεδο μόρφωσης του πληθυσμού

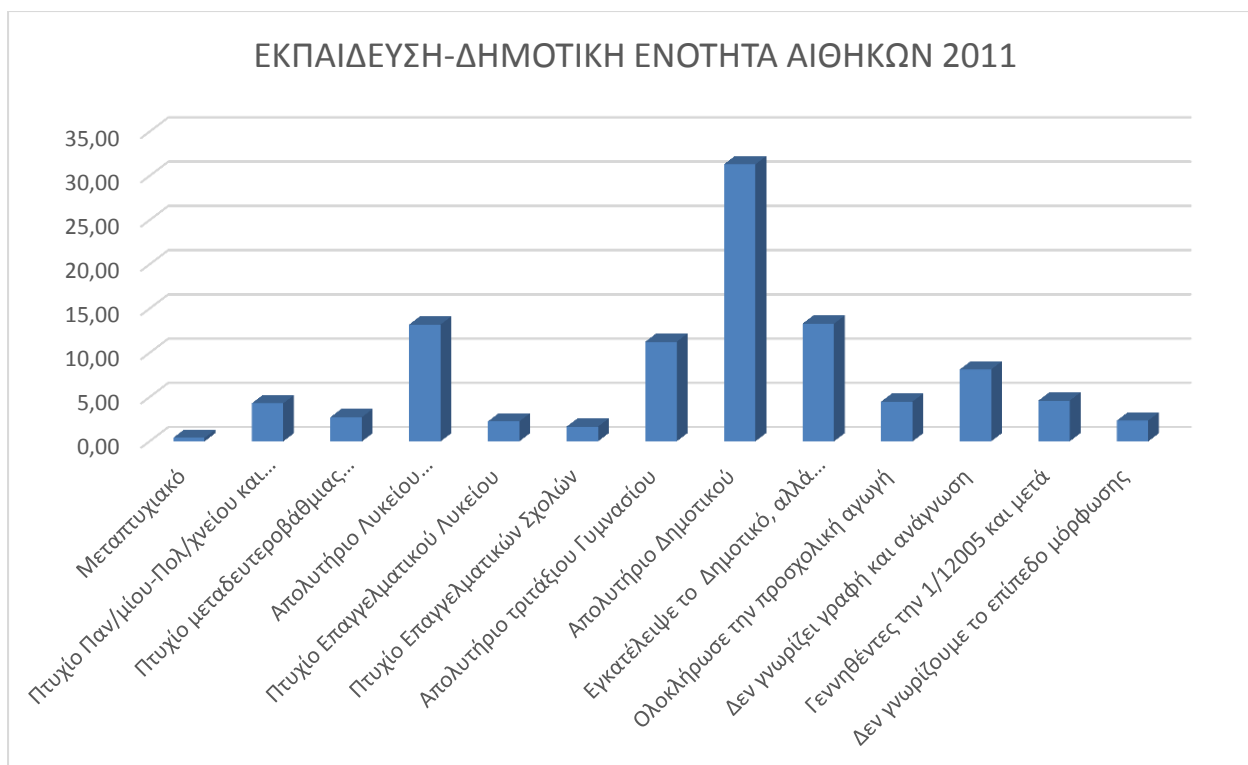
Σύμφωνα με το Διάγραμμα 17, στην Δημοτική Ενότητα Αιθήκων το μεγαλύτερο ποσοστό 31.31%, καταλαμβάνουν οι κάτοικοι που έχουν Απολυτήριο Δημοτικού. Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό 13,31%, καταλαμβάνουν οι κάτοικοι που έχουν εγκαταλείψει το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή Το Τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό 13,21%, καταλαμβάνουν οι κάτοικοι που έχουν απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.). Τα χαμηλά ποσοστά καταλαμβάνουν τα μωρά που είναι Γεννηθέντα την 1/1/2005 και μετά (4.60%), οι κάτοικοι που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση (4.50%), οι κάτοικοι που έχουν Πτυχίο Παν/μίου-Πολ/χνείου και ισότιμων σχολών (4,31%), οι κάτοικοι που έχουν Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) (2.74%), οι κάτοικοι που δεν γνωρίζουμε το επίπεδο μόρφωσης τους (2,35%), οι κάτοικοι που κατέχουν Πτυχίο Επαγγελματικού Λυκείου (2.25%) και Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών (1.66%). Το μικρότερο ποσοστό όμως 0.39%, καταλαμβάνουν οι κάτοικοι που διαθέτουν μεταπτυχιακό. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι οι περισσότεροι κάτοικοι της Δημοτική Ενότητα

Αιθίων δεν είναι εξειδικευμένοι σε κάποιο αντικείμενο και το επίπεδο εκπαίδευσής τους είναι σχετικά χαμηλό.

<i>Εκπαίδευση -Δημοτική Ενότητα Αιθίων</i>	<i>Μόνιμος Πληθυσμός 2011</i>	<i>Ποσοστ ά</i>
<i>Μεταπτυχιακό</i>	<i>4</i>	<i>0.39</i>
<i>Πτυχίο Παν/μίου-Πολ/χγείου και ισότιμων σχολών</i>	<i>44</i>	<i>4.31</i>
<i>Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)</i>	<i>28</i>	<i>2.74</i>
<i>Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού,Εκκλησιαστικού κλπ.)</i>	<i>135</i>	<i>13.21</i>
<i>Πτυχίο Επαγγελματικού Λυκείου</i>	<i>23</i>	<i>2.25</i>
<i>Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών</i>	<i>17</i>	<i>1.66</i>
<i>Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου</i>	<i>115</i>	<i>11.25</i>
<i>Απολυτήριο Δημοτικού</i>	<i>320</i>	<i>31.31</i>
<i>Εγκατέλειψε το Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση</i>	<i>136</i>	<i>13.31</i>
<i>Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή</i>	<i>46</i>	<i>4.50</i>
<i>Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση</i>	<i>83</i>	<i>8.12</i>
<i>Γεννηθέντες την 1/1/2005 και μετά</i>	<i>47</i>	<i>4.60</i>
<i>Δεν γνωρίζουμε το επίπεδο μόρφωσης</i>	<i>24</i>	<i>2.35</i>
<i>Σύνολο</i>	<i>1022</i>	<i>100</i>

Πίνακας 11: Το επίπεδο μόρφωσης των κατοίκων της Δ. Ε. Αιθίων

Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 17: Το επίπεδο μόρφωσης των κατοίκων της Δ.Ε. Αιθήκων
 Πηγή: ίδια επεξεργασία και ΕΛΣΤΑΤ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

15. Αθλητικές Δραστηριότητες

Οι δραστηριότητες που μπορεί να συμμετάσχει ο επισκέπτης κατά την επίσκεψη του στην περιοχή μελέτης είναι ποικίλες. Άλλωστε, η περιοχή είναι κατάλληλη για να αναπτυχθούν αρκετά είδη αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς διαθέτει υποδομές και ιδιαίτερη γεωμορφολογία του εδάφους. Οι δραστηριότητες που παρέχει ο ορεινός όγκος είναι οι εξής: πεζοπορία, αναρρίχηση, ορειβασία, αεραθλητισμός, trekking, ποδήλατο βουνού, 4x4, moto cross, κανό-καγιάκ, ράφτινγκ, ιπασία, κυνήγι, ψάρεμα, επίσκεψη στα τέσσερα σπήλαια και χιονοδρομία (σκι). Η ευρύτερη περιοχή του χιονοδρομικού κέντρου δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να απολαύσουν και να εξερευνήσουν την φύση, καθώς το χιονοδρομικό είναι περιτριγυρισμένο από τα βουνά Νεράϊδα, Λουπάτα και Αυγό, από τα πυκνά δάση, τα λιβάδια και τα σπάνια είδη. Οι επισκέπτες μπορούν να κάνουν εκδρομές και πεζοπορίες ακολουθώντας τις υφιστάμενες διαδρομές και τα υφιστάμενα μονοπάτια (<http://www.hotelsline.gr>). Για την πραγματοποίηση των διάφορων αθλημάτων η περιοχή

μελέτης διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές και τις απαιτούμενες τοποθεσίες. Για παράδειγμα, τα αθλήματα Κανό-Καγιάκ, Ράφτινγκ μπορούν να πραγματοποιηθούν στον ποταμό Αχελώο ή αλλιώς στο Πορταριακό ποταμό, ενώ τα αθλήματα της ορεινής ποδηλασίας, της πεζοπορίας και της ιππασίας μπορούν να γίνουν στα Περτουλιώτικα Λιβάδια και στα υπάρχοντα μονοπάτια των βουνών (<http://www.kalampaka.com>). Για το άθλημα της ορειβασίας η καταλληλότερη περιοχή θεωρείται η Ελάτη, καθώς περιτριγυρίζεται από αρκετά βουνά και έχει μια ποικιλία διαδρομών. Το κυριότερο όμως πεδίο αναρρίχησης στην περιοχή είναι ο Κόκκινος Βράχος, που έχει μήκος 450 μέτρα και ύψος 1050μ και βρίσκεται στις πλαγιές του Κόζιακα σε απόσταση 10 λεπτών από το κέντρο της Ελάτης (<http://www.koziakasrefuge.gr>).

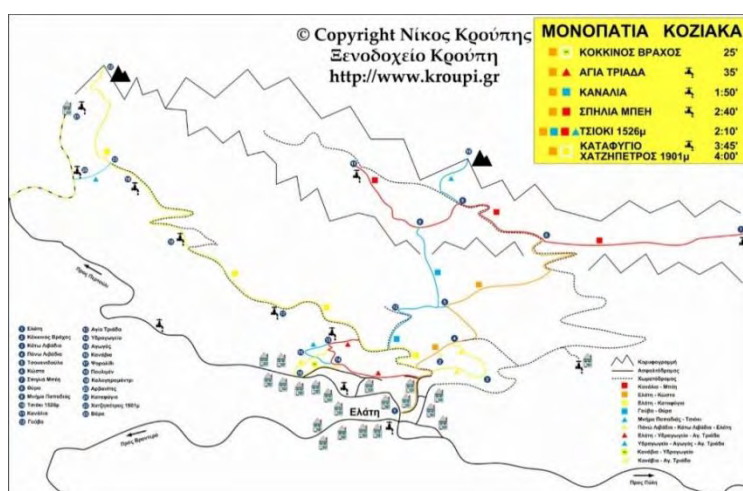

Εικόνα 9: Οι δραστηριότητες στη Δ. Ε. Αιθίων
 Πηγή: ιδία επεξεργασία και <http://www.kroupi.gr/>

Μερικές από τις διατηρητέες Διαδρομές-Μονοπάτια για Ορειβασία-Πεζοπορίας:

- Ελάτη – Κόκκινος Βράχος – Επάνω Λιβάδια
- Ελάτη – Πουλμέν – Καλογηρομάνδρι – Καταφύγιο – κορυφή Χατζηπέτρου
- Χιονοδρομικό – Καταφύγιο – κορυφή Χατζηπέτρου
- Ελάτη – Κόκκινος Βράχος – Θύρα – κορυφή Τσιόκι
- Ελάτη – Τσοκνιδούλα - Κώστα – Σπηλιά Μπέη
- Γελαδαριά 1230 μ – Μαντριά Λουπάτας – Πυροφυλάκιο – κορυφή Λουπάτας
- Νεραιδοχώρι – ποτάμι – μαντριά Μαρόσας – κορυφή Όρνιο
- Κακόρεμα – Μαντριά Αυγού – κορυφή Αυγό
- Περτούλι – πηγή Μάνα – κορυφογραμμή – κορυφή Μπουντούρα
 (<http://www.kroupi.gr>)

- Η Ελάτη είναι η αφετηρία για τα περισσότερα μονοπατιών του Κόζιακα, τα οποία έχουν καθοριστεί.
- Το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4 διασχίζει αξιόλογα οικοσυστήματα σε όλη την Ελλάδα και Ευρώπη και βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του Κόζιακα στις κορυφές «Αστραπή», «Αρβανίτες» (1.901 μ), γνωστό ως «μονοπάτι Κόζιακα».
- Στην περιοχή υπάρχει ένα ολοκληρωμένο δίκτυο ορειβατικών μονοπατιών με κόμβους όπως τα κατάλυμα, τα οποία περιέχουν αρκετές ανέσεις για τους επισκέπτες. Επίσης για τους ορειβάτες υπάρχει το καταφύγιο «Χατζηπέτρος», το οποίο έχει δυναμικότητα 16 κλινών (<http://www.hotelsline.gr>)

Εικόνα 10: Διαδρομές ή Μονοπάτια της Δ. Ε. Αιθίωνων

Πηγή: <http://www.kroupi.gr>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

16. Πολιτιστικές Εκδηλώσεις – Πανηγύρια

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται κάθε χρόνο στα χωριά της Δ.Ε. Αιθίωνων και αποτελούν πόλο έλξης για τους ντόπιους και μη. Πιο συγκεκριμένα οι πολιτιστικές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται τους μήνες Σεπτέμβρη, Δεκέμβρη, Απρίλιο, Μάη, Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο. Οι περισσότερες από αυτές ξεκινάνε τους καλοκαιρινούς μήνες και διαρκούν 1 ημέρα ή 3 έως 5 ημέρες. Αναμφισβήτητα

το μεγαλύτερο γεγονός από όλες αυτές τις εκδηλώσεις είναι το Σαρακατσάνικο Αντάμωμα που αποτελεί τη μεγαλύτερη υπαίθρια πολιτιστική εκδήλωση που πραγματοποιείται κάθε χρόνο την άνοιξη προς το τέλος του Μάη. Το Σαρακατσάνικο Αντάμωμα οργανώθηκε για πρώτη φορά το 1980 από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Σαρακατσαναίων στα λιβάδια του Περτουλίου Τρικάλων. Η περιοχή επιλέχθηκε κυρίως για γεωγραφικούς και ιστορικούς λόγους. Άλλωστε, το Περτούλι βρίσκεται στο κέντρο της Ελλάδος δίνοντας στους επισκέπτες τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης και τη δυνατότητα φιλοξενίας πάνω από 50.000 ανθρώπων και 10.000 αυτοκινήτων. Στην περιοχή αυτή σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία προκύπτει ότι υπήρχε η μεγαλύτερη και πυκνότερη συγκέντρωση Σαρακατσάνικων τσελιγκάτων και ήταν τόπος συνάθροισης των Σαρακατσάνων κτηνοτρόφων. Οι λόγοι αυτοί τον καθιστούν ως τον καταλληλότερο τόπο για ένα πανελλήνιο αντάμωμα μιας γενιάς που είναι διασκορπισμένη σε όλα τα κράτη της Βαλκανικής Χερσονήσου. Κάθε χρόνο χιλιάδες Σαρακατσάνοι από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό (ανέρχονται τα 20.000 άτομα περίπου) συγκεντρώνονται στα Περτουλιώτικα λιβάδια, με σκοπό να αναβιώσουν τις παραδόσεις τους (<http://www.pertoulielati.gr/gr/monument>).

ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ

- 26 Ιουλίου (Αγ. Παρασκευής)
- 6 Δεκεμβρίου (Αγ.Νικολάου)

(http://www.golden-greece.gr/places/thesalia/trikala/trikala_trikala.html)

ΑΘΑΜΑΝΙΑ

- 26 Ιουλίου, της Αγίας Παρασκευής (τρίτημερο)
- 20 Ιουλίου, του προφήτη Ηλία (στο ομώνυμο ξωκλήσι):
- 6 Αυγούστου, της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος (στην ομώνυμη εκκλησία)
- 16 Αυγούστου, του «Αγίου Μαντηλίου» στον Ι.Ν. του Αγίου Αθανασίου.
- 29 Αυγούστου, του Αϊ Γιαννιού (στο ομώνυμο ξωκλήσι).
- 30 Ιουνίου, των «12 Αποστόλων» (στο ομώνυμο εκκλησάκι):
- Το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου, διοργανώνεται «γιορτή κρασιού» από τον Εκπολιτιστικό Σύλλογο, με τη διανομή δωρεάν κρασιού (<http://www.athamania-fish.gr/topothesisia.htm>)

ΒΡΟΝΤΕΡΟ

- Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου),

- Προφήτη Ηλία (20 Ιουλίου)
- Σωτήρος (6 Αυγούστου)
(http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Vrontero.asp)

ΓΑΡΔΙΚΙ

- 15 Αυγούστου (Παναγίας)
- 20 Ιουλίου, του προφήτη Ηλία (στην ομώνυμη εκκλησία)
- 6 Αυγούστου, του Σωτήρος, (στο μοναστήρι της Αγίας Τριάδας)
- 15 Αυγούστου, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (τριήμερο):
- 23 Αυγούστου, εννιάμερα της Θεοτόκου (<http://www.gardiki.gr/history>)

ΔΕΣΗ

- 15 Σεπτεμβρίου (Αγίου Βησσαρίωνα)
- 20 Ιουλίου, του Προφήτη Ηλία (στην ομώνυμη εκκλησία)
(http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Desi.asp)

ΔΡΟΣΟΧΩΡΙ

- 29 Ιουνίου (Αγίων Αποστόλων)
- 23 Αυγούστου (9ημερα Παναγιάς)
(http://www.golden-greece.gr/places/thesalia/trikala/trikala_trikala.html)

ΕΛΑΤΗ

- 15 Αυγούστου (Παναγιάς)
- Αγίου Γεωργίου
(http://www.golden-greece.gr/places/thesalia/trikala/trikala_trikala.html)

ΚΑΛΟΓΗΡΟΙ

- 6 Δεκεμβρίου (Αγίου Νικολάου)
(http://www.golden-greece.gr/places/thesalia/trikala/trikala_trikala.html)
- Αγίου Πνεύματος στη θέση Αγία Τριάδα
- Προφήτη Ηλία (20 Ιουλίου)
- Αγίου Φανουρίου (27 Αυγούστου)
- Αγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου).
- Το παραδοσιακό γλέντι τις ημέρες του Δεκαπενταύγουστου, που πραγματοποιείται στα Λιβάδια (<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A>)

ΝΕΡΑΪΔΟΧΩΡΙ

- 26 Ιουλίου (Αγίας Παρασκευής)
- Πανηγύρι Αγ. Παντελεήμονα

- Πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου οργανώνεται από το Σύλλογο Νεραϊδοχωριού χορευτική βράδια στο πάρκο Γκουμαριά- «αντάμωμα
(http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Neraidochori.asp)

ΠΕΡΤΟΥΛΙ

- 6/7 Ιουλίου (Αγίας Κυριακής)
- 6 Αυγούστου (Μεταμόρφωση Σωτήρος
- 15 Αυγούστου (Παναγιάς)
- 6-7 Ιουλίου, πανηγύρι Αγίας Κυριακής
- 5-6 Αυγούστου, της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος
- 14-15 Αυγούστου, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου
- Ετήσιο , Αντάμωμα των Σαρακατσαναίων-τέλη Μαΐου
(<http://www.pertouli.net/index.php?menu=2&pageid=5>)

ΠΥΡΡΑ

- 26/28 Ιουλίου (Αγίας Παρασκευής)
- Φανερωμένη - Παναγίας Φανερωμένης
(http://www.golden-greece.gr/places/thesalia/trikala/trikala_trikala.html)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

17. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής

Η βιομηχανία του τουρισμού τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί ραγδαία δίνοντας το έναυσμα σε περιοχές χωρίς τουριστικά συγκριτικά πλεονέκτημα, να αναπτυχθούν δημιουργώντας εκθαμβωτικές υποδομές. Οι σημαντικότεροι τουριστικοί προορισμοί παγκοσμίως διαθέτουν μόνο τεχνητά συγκριτικά πλεονεκτήματα (όπως Dubai και Bilbao). Κάποιοι άλλοι τουριστικοί προορισμοί διαθέτουν μόνο φυσικά πλεονεκτήματα (όπως Μετέωρα) Η ποικιλομορφία του τοπίου, οι ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες και τα δάση είναι τα σημαντικότερα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, ενώ τα τεχνητά πλεονεκτήματα είναι το χιονοδρομικό κέντρο του Περτουλίου, τα τουριστικά καταλύματα και οι χώροι αναψυχής. Στην περιοχή υπάρχουν και άλλα συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως τα μοναστήρια, οι εκκλησίες, οι εκδηλώσεις , οι σπηλιές και άλλα πολλά που δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη τουριστικά. Αυτό έχει σαν συνέπεια η οικονομική δραστηριότητα να περιορίζεται στις περιοχές Ελάτη και Περτούλι, εξαιτίας

του χιονοδρομικού κέντρου. Για την περιοχή μελέτης ο τουρισμός είναι πλέον ο σημαντικότερος πυλώνας ανάπτυξης της, από τον οποίο επηρεάζεται το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων. Η σημαντικότητα του τουρισμού στην περιοχή είναι εμφανής από την πιο πάνω ανάλυση, από την οποία διαπιστώνουμε ότι η συντριπτική πλειονότητα των κατοίκων απασχολείται σε τουριστικές υποδομές. Άλλωστε, ο τουρισμός είναι ο κύριος μοχλός ανάπτυξης που συγκρατεί τον πληθυσμό στην περιοχή μελέτης. Το χιονοδρομικό κέντρο δημιουργεί συνθήκες εποχικότητας της τουριστικής κίνησης στην περιοχή, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται οι κάτοικοι να οργανωθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετούν τις ανάγκες διαβίωσης πολλαπλάσιου αριθμού διαμενόντων κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Στόχος, αυτής της έρευνας είναι να γίνουν προτάσεις που να οδηγούν στην επέκταση της τουριστικής περιόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

18. Το φαινόμενο του Τουρισμού

Ο τουρισμός είναι μια διαδικασία μετακινήσεις που πραγματοποιούν οι άνθρωποι είτε μεμονωμένα είτε μαζικά σε διάφορα μέρη του κόσμου. Οι λόγοι που εμφανίζονται αυτές οι τάσεις μετακινήσεων, είναι κυρίως η αναζήτηση της ψυχαγωγίας αλλά και καμία φορά οι απαιτήσεις της εργασίας. Οι τουριστικές επιχειρήσεις, οι τοπικές κοινωνίες και τα κράτη ωφελούνται από την ανάπτυξη αυτού του οικονομικού φαινομένου. Ο τουρισμός στην Ελλάδα ξεκίνησε να αναπτύσσεται το 1950, οι πρωταρχικές μορφές του ήταν ο παραθεριστικός, ο περιηγητικός και ο πολιτιστικός τουρισμός . Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 άρχισε να αναπτύσσεται και ο εναλλακτικός τουρισμός, που είχε ως σκοπό την ανεύρεση νέων τουριστικών μορφών που θα είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον. Κατά το έτος 1980 ο τουρισμός αυξήθηκε δραματικά, με αποτέλεσμα να μετατραπεί σε μαζικό (Μιάρη, 2012). Συνεπώς, ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς με σκοπό την ικανοποίηση των ψυχαγωγικών και των επαγγελματικών τους αναγκών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

19. Διακρίσεις τουρισμού

Στην περιοχή μελέτης επικρατούν δύο μορφές τουρισμού, ο εσωτερικός και ο εξωτερικός τουρισμός. Ο εσωτερικός τουρισμός είναι το σύνολο όλων των μετακινήσεων που πραγματοποιούν οι εγχώριοι και οι αλλοδαποί τουρίστες μέσα σε μια χώρα (Αλοΐμονος, 2010). Ο εξωτερικός τουρισμός είναι το σύνολο όλων των μετακινήσεων που πραγματοποιούν οι αλλοδαποί και οι ντόπιοι τουρίστες που μένουν μόνιμα στο εξωτερικό μέσα σε μια χώρα. (Αλοΐμονος, 2010).

Κάθε χρόνο στην περιοχή μελέτης καταφθάνουν χιλιάδες επισκέπτες κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες, εξαιτίας του χιονισμένου τοπίου. Οι επισκέπτες προέρχονται κυρίως από τις γύρω περιοχές, εντός (Τρίκαλα, τη Λάρισα, τη Καρδίτσα και το Βόλος) και εκτός (Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τα Ιωάννινα) της περιφέρειας Θεσσαλίας. Το χειμώνα οι επισκέπτες, καταφθάνουν στην περιοχή κυρίως για να απολαύσουν το χιόνι και να ψυχαγωγηθούν στο χιονοδρομικό κέντρο του Περτουλίου, ενώ το καλοκαίρι καταφθάνουν κυρίως για να ξεκουραστούν και να θαυμάσουν το τοπίο. Ένας άλλος λόγος που επισκέπτονται την περιοχή μελέτης είναι γιατί εκεί βρίσκεται το πατρικό ή το εξοχικό τους σπίτι. Οι Φοιτητές από το Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ, είναι ένα άλλο είδος εισερχόμενων τουριστών που επισκέπτονται την περιοχή, με σκοπό να πραγματοποιήσουν την πρακτική τους άσκηση στο δάσος του Περτουλίου. Οι ντόπιοι τουρίστες είναι ένα ιδιαίτερο είδος τουρισμού, καθώς κατοικούν μόνιμα στο εξωτερικό άλλα επισκέπτονται σε τακτά χρονικά διαστήματα την περιοχή, με σκοπό να απολαύσουν το τόπο γέννησης τους, να συναντήσουν τους συγγενείς τους και να τακτοποιήσουν τα περιουσιακά τους ζητήματα. Το μικρότερο ποσοστό εισερχόμενου τουρισμού είναι οι αλλοδαποί του εξωτερικού που επιθυμούν να θαυμάσουν το υπέροχο τοπίο της περιοχής και να διασκεδάσουν. Εν κατακλείδι, η συντριπτική πλειονότητα των τουριστών που επισκέπτεται την περιοχή μελέτης είναι κυρίως κάτοικοι της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

20. Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού

Ως εναλλακτικές μορφές τουρισμού θεωρούνται αυτές πέραν του μαζικού τουρισμού, οι οποίες επιδιώκουν την αποφυγή των αρνητικών και τη δημιουργία των θετικών κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Τα τελευταία χρόνια παράλληλα με την χιονοδρομία στην περιοχή μελέτης αναπτύσσονται και νέες δραστηριότητες όπως ορεινή πεζοπορία, ορειβασία, ορεινή ποδηλασία, ιππασία και αναρριχήσεις. Συνεπώς, οι μορφές τουρισμού που επικρατούν στην περιοχή μελέτης είναι ο αθλητικός τουρισμός, ο φυσιολατρικός τουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο χειμερινός τουρισμός, ο συνεδριακός-σεμιναριακός, ο περιπατητικός, ο αγροτουρισμός και ο χιονοδρομικός τουρισμός, αυτές οι εναλλακτικές αυτές μορφές τουρισμού συνθέτουν ένα νέο πρότυπο αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης. Ο χιονοδρομικός τουρισμός ανήκει στην υποκατηγορία του αθλητικού και του χειμερινού τουρισμού, ενώ ο περιπατητικός τουρισμός ανήκει στην υποκατηγορία μόνο του αθλητικού τουρισμού. Όλες αυτές οι δραστηριότητες είναι δυνατές στον νομό Τρικάλων αλλά κυρίως στις περιοχές Ελάτη και Περτούλι. Ο φυσιολατρικός-οικοτουρισμός δημιουργήθηκε λόγω της ύπαρξης του φυσικού τοπίου που κυριαρχεί στην περιοχή μελέτης. Ο πολιτιστικός τουρισμός αναβιώθηκε μέσω των πολιτιστικών εκδηλώσεων, των αρχαιολογικών ευρημάτων, των λαογραφικών μουσείων, τα ήθη και έθιμα. Ο συνεδριακός-σεμιναριακός τουρισμός εμφανίστηκε στην περιοχή μελέτης πολύ πρόσφατα λόγω των υποδομών που πραγματοποιήθηκαν όπως τα Ξενοδοχεία και τα Σαλέ. Ο αγροτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που αναπτύχθηκε λόγω της ύπαρξης των γεωργικών και των δασικών εκτάσεων. Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού αποσκοπούν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε 12 μήνες και στην εκμετάλλευση περιοχών που δε συνδέονται στενά με δραστηριότητες παραδοσιακών μορφών τουρισμού. Τα διάφορα είδη εναλλακτικού τουρισμού αναφέρονται πιο κάτω παραγράφους.

20.1. Αθλητικός Τουρισμός

Ο Αθλητικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που αναπτύσσεται κυρίως στους ορεινούς όγκους της Ελλάδας. Ο αθλητικός τουρισμός παρουσιάζει ιδιαίτερη ανάπτυξη

σε όλη την ορεινή περιοχή μελέτης. Οι προοπτικές του για περαιτέρω ανάπτυξη είναι σημαντικές καθώς υπάρχουν οργανωμένες εγκαταστάσεις και φυσικοί χώροι για την διεξαγωγή των αθλημάτων. Τα αθλήματα που προσφέρονται στους επισκέπτες περιλαμβάνουν την ορειβασία, την πεζοπορία, την ιππασία, το ποδήλατο βουνού, το rafting, το κανό, το καγιάκ, το ψάρεμα πέστροφας, αεραθλητισμός, 4x4 moto cross, κυνήγι, και το σκι στο χιονοδρομικό κέντρο της περιοχής. Ο αθλητικός τουρισμός είναι η πραγματοποίηση διαφορετικών ειδών αθλημάτων από άτομα ή ομάδες που συμμετέχουν σε ανταγωνιστικά ή μη ανταγωνιστικά αθλήματα. Η άθληση κατά τη διάρκεια των διακοπών είναι μια καλή απασχόληση για τους τουρίστες της περιοχής και συμβάλλει στην καλύτερη γνωριμία με την περιοχή. Η σημαντικότερη προϋπόθεση για να αναπτυχθεί έτι περισσότερο αυτό το είδος τουρισμού είναι η δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων που θα συνεργάζονται και θα λειτουργούν ως συμπληρωματικές με τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Άλλωστε οι συνεργασίες αυτές θα ωφελήσουν την τοπική κοινωνία και τους ιδίους τους επιχειρηματίες. Στον ορεινό όγκο της περιοχής μελέτης οι θα πρέπει να γίνουν προσλήψεις ειδικευμένο προσωπικό που να οργανώνει την εκπαίδευση των αθλημάτων, καθώς η περιοχή υστερεί σημαντικά σε αυτό το κομμάτι. Άρα, η οργάνωση αυτών των αθλητικών δραστηριοτήτων θα επιδράσει θετικά στον τουρισμό του ορεινού όγκου της περιοχής μελέτης (Σταματάκης, 2011).

20.2. Περιπατητικός-Περιηγητικός τουρισμός

Ο Περιπατητικός και Περιηγητικός τουρισμός απευθύνεται σε άτομα που τους ενδιαφέρει η ήπια αθλητική άσκηση όπως η πεζοπορία, η ποδηλασία και η περιήγηση και με άλλα οχήματα βουνού όπως αυτοκίνητο, σε βατές λοφώδεις και ημιορεινές περιοχές. Η πεζοπορία θεωρείται μια από τις κύριες δραστηριότητες που πραγματοποιείται μέσα στο φυσικό περιβάλλον και παρέχει τη δυνατότητα επίσκεψης αξιοθέατων (αρχαιολογικών ιστορικών χώρων, παραδοσιακών χωριών οικισμών, αρχιτεκτονικών μνημείων, μοναστηριών, εθνικών δρυμών) (Μαντά Ε., 2011). Ο περιπατητικός τουρισμός αναπτύχθηκε αρχικά λόγω της Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία χάραξε τα 8 Ευρωπαϊκά μονοπατιών (E1 έως E8), εκ των οποίων τα E4 και E6 καταλήγουν στη Ελλάδα. Το μονοπάτι E4 διασχίζει το βουνό Κόζιακα και πιο συγκεκριμένα την περιοχή μελέτης που προσφέρει στους επισκέπτες και του ντόπιους την δυνατότητα πεζοπορίας μέσα από τα δάση (Γεωργοπούλου Ν., 2014). Συνεπώς, στην περιοχή μελέτης υπάρχει ήδη ένα δίκτυο

ορεινών μονοπατιών που παρέχει τη δυνατότητα πεζοπορίας και διάσχισης του ορεινού συμπλέγματος με ποδήλατο ή οχήματα βουνού. μέσα από τα δάση και τα όμορφα τοπία.

20.3. Φυσιολατρικός – Οικοτουρισμός

Ο φυσιολατρικός τουρισμός είναι μια ήπια εναλλακτική μορφή τουρισμού που απευθύνεται σε επισκέπτες που παρουσιάζουν ιδιαίτερα οικολογικά ενδιαφέροντα. Οι υποκατηγορίες του φυσιολατρικού τουρισμού είναι ο οικοτουρισμός, ο περιπατητικός τουρισμός και άλλα . Ο Οικοτουρισμός είναι ο περιβαλλοντικά υπεύθυνος τουρισμός σε φυσικές περιοχές, που προάγει τη διατήρηση της φύσης με τη χαμηλότερη επίδραση από τους επισκέπτες προς στο περιβάλλον. Οι επισκέπτες παρατηρούν και μελετούν το φυσικό τοπίο, τα πουλιά και την άγρια φύση ή δραστηριοποιούνται μέσα στη φύση χωρίς να διαταράσσουν την ισορροπία των φυσικών οικοσυστημάτων. Ο φυσιολατρικός τουρισμός αναπτύχθηκε στην περιοχή μελέτης λόγω της τεράστιας ποικιλίας των ενδιαιτημάτων και του υπέροχου τοπίου (*Καραγιάννη, 2015*).

20.4. Χειμερινός Τουρισμός

Ο χειμερινός τουρισμός είναι μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που συνήθως προτιμάτε από τους εγχώριους των γύρω περιοχών και από τους ντόπιους της περιοχής. Ο τουρισμός αυτός εκδηλώνεται αρχικά το μήνα Νοέμβριο και διαρκεί μέχρι το μήνα Μάρτιο στην Ελλάδα. Αναπτύσσεται στις ορεινές περιοχές της χώρας που κυριαρχούν πολύ χαμηλές θερμοκρασίες και χιόνι. Οι κλιματικές αυτές συνθήκες συμβάλλουν στην ανάπτυξη κάποιων δραστηριοτήτων που εκδηλώνονται κυρίως κατά την χειμερινή περίοδο όπως είναι η χιονοδρομία και η ελκηθοδρομία. Τα αθλήματα αυτά δίνουν τη δυνατότητα στους ντόπιους και στους κατοίκους των γύρω περιοχών να ψυχαγωγηθούν λαμβάνοντας μέρος στα χειμερινά αθλήματα. Άλλωστε, η περιοχή μελέτης είναι κατ' εξοχήν ορεινή, με αποτέλεσμα οι χειμερινές δραστηριότητες να είναι κύριες και σημαντικές για την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας (*Φιωτοδημητράκη, 2007*).

20.5. Χιονοδρομικός Τουρισμός

Η χιονοδρομία ως αθλητική δραστηριότητα και δραστηριότητα αναψυχής αποτέλεσε την αιτία για την ανάπτυξη του ορεινού χιονοδρομικού τουρισμού. Ο Χιονοδρομικός τουρισμός είναι μια υποκατηγορία του χειμερινού τουρισμού ή αλλιώς του τουρισμού χειμερινών αθλημάτων. Τις τελευταίες δεκαετίες, η χιονοδρομία και το άθλημα του σκι έγιναν εξαιρετικά δημοφιλή στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Στην περιοχή μελέτης ο χιονοδρομικός τουρισμός αναπτύχθηκε εξαιτίας του υπάρχοντος χιονοδρομικού κέντρου του Περτουλίου, το οποίο αποτελεί ένα σημαντικό πόλο έλξης κατά του χειμερινούς μήνες. Το άθλημα της χιονοδρομίας προσελκύει σχεδόν όλες τις ηλικιακές ομάδες και είναι σχετικά ένα προσφιλές άθλημα τόσο στους Έλληνες όσο και στους ξένους (Μαντζουράνη Κ. και άλλοι, 2006).

20.6. Συνεδριακός Τουρισμός- Σεμιναριακός

Στην περιοχή μελέτης τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σημαντικά ο Συνεδριακός- Σεμιναριακός τουρισμός, λόγω των ξενοδοχειακών συγκροτημάτων και των Σαλέ του χιονοδρομικού κέντρου Περτουλίου που αξιοποιούνται ως συνεδριακά κέντρα. Τα ξενοδοχεία της Ελάτη και του Περτουλίου έχουν χρησιμοποιηθεί κατά καιρούς για συνεδριακές συσκέψεις και επιστημονικές συναντήσεις. Σε κάποια ξενοδοχειακά συγκροτήματα και σε Σαλέ της Ελάτης και του Περτουλίου έχουν οργανωθεί κάποια σεμινάρια, για την ανάπτυξη των ορεινών όγκων της περιοχής και άλλων περιοχών της χώρας παίρνοντας καίριες αποφάσεις (<http://www.meteorabooking.gr/>).

20.7. Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι δραστηριότητα που αναπτύσσεται στον αγροτικό χώρο, από αγρότες, κτηνοτρόφους και δασοκόμους, οι οποίοι είναι μόνιμοι κάτοικοι μιας περιοχής και έχουν ως κύριο σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού τους εισοδήματος, με την εκμετάλλευση τουριστικών καταλυμάτων (ενοικιαζόμενα δωμάτια, πανσιόν, ξενώνες, κάμπινγκ). Τα καταλύματα αυτά τροφοδοτούνται με προϊόντα τοπικής παραγωγής και παρέχουν άλλες δραστηριότητες που συνδέονται συμπληρωματικά με τον τουρισμό. Ο Αγροτουρισμός στην περιοχή μελέτης, αναπτύσσεται με αγροτουριστικά καταλύματα, όπου ο επισκέπτης- τουρίστας φιλοξενείται σε ενοικιαζόμενα δωμάτια ή ξενώνες ή

πανσιόν και ασχολείται με αγροτικές εργασίες ή με ψυχαγωγικές δραστηριότητες όπως πεζοπορία, ορειβασία κ. α. (Ελλη Γ., 2008).

20.8. Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και δημοφιλέστερα είδη τουρισμού. και απευθύνεται σε επισκέπτες με ιστορικά και πολιτιστικά ενδιαφέροντα (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία κτλ.). Στην περιοχή μελέτης ο πολιτιστικός τουρισμός υφίσταται, αλλά δεν είναι αρκετά ανεπτυγμένος. Παρά το γεγονός αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να γνωρίσουν τα ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής μέσω ενός δικτύου μονοπατιών που συνδέει τις εκκλησίες και τα μοναστήρια. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα λαογραφικά μουσεία των ορεινών οικισμών, τα λιθόκτιστα γεφύρια, τα αρχαιολογικά ευρήματα, τους παραδοσιακούς νερόμυλους, τα πετρόκτιστα σπίτια και τα αρχοντικά που αποτελούν δείγματα της τοπικής αρχιτεκτονικής. Τα ορεινά χωριά της περιοχής μελέτης είναι ξακουστά για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται κατά την περίοδο του καλοκαιριού όπως για παράδειγμα τα παραδοσιακά «βλάχικα» πανηγύρια και το Σαρακατσάνικο Αντάμωμα, όπου μπορεί κάποιος να επισκεφθεί και να γνωρίσει την κουλτούρα των ντόπιων και να μάθει τις παραδόσεις της ίδια του της χώρας (Μαντζουράνη Κ. και άλλοι, 2006).

Αξιοθέατα

Ελάτη

α) Αρχαιολογικοί χώροι

Υπάρχουν ίχνη κάστρου και παλιού οικισμού

β) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-«Κοίμησης της Θεοτόκου» (1958)

-«Αγίας Τριάδας»(1898)

-«Αγίων Αναργύρων» ξωκλήσι του « Προφήτη Ηλία»

Περτούλι

α) Αρχαιολογικοί χώροι

-Κοκκινοστέφανο- φρούριο

β) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίας Κυριακής

-Ι.Ν. της Αγίας Κυριακής

-Εκκλησία Μεταμορφώσεως του Σωτήρος τρίκλιτη βασιλική (1863)

-Εκκλησία της Παναγίας

Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου (<http://elatipertouli.touristikosodigos.gr>)

γ) Στοιχεία Λαϊκού Πολιτισμού

-Πύργος του Χατζηγάκη (1841)

-Το πέτρινο « Γεφύρι της γριάς»

-Ο «Μπαζέικος μύλος»

δ) Όμορφες τοποθεσίες

-Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου

-Περτουλιώτικα λιβάδια

-Λίμνη Κόζιακα

-Φαράγγι της Μάνας

-Κατασκηνωτικός χώρος της Αγίας Κυριακής στο Περτούλι

-Καταφύγιο ‘Κερκέτιον’

ε) Γεφύρια

Γεφύρι της γριάς, που βρίσκεται στο «φαράγγι της Μάνας

ζ)Μύλος

- Ο "Μπαζέικος μύλος"

Νεραΐδοχωρί

α) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίου Νικολάου (1830)

-Αγίου Παντελεήμονα (1648)

-Προφήτη Ηλία (πριν το 1821)

-Αγίας Παρασκευής ή Μεταμόρφωσης του Σωτήρος (1792)

(http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Neraidochori.asp)

β) Μνημεία λαϊκού πολιτισμού

β1) Γεφύρια

-Χατζηπέτρου ή «Καμάρα Σμίξη»ή Μονοπάτι της Σκάλας (1650-1652)

-Το κακόρεμα

β2) Βρύσες

-Βαένι

-Βρωμοβρύση

-Καραγιάννη

-Ταμπάκου

-Κόκκαλη

-Σουλειϊμάν

-Βρύση Χάψα

Καλογήρων

α) Αρχαιολογικοί χώροι

-Ίχνη ερειπωμένου κάστρου ελληνιστικής - ρωμαϊκής εποχής

-Ευρήματα όπως νομίσματα, αγαλματίδια, περικεφαλαίες

-Το Παλαιόκαστρο

-Τάφοι

-Βρέθηκε επιτύμβια στήλη του Εχένικου

β) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίου Νικολάου (1896)

-Αγίας Τριάδας (1950)

-Αγίου Φανουρίου

-Προφήτη Ηλία

-Αγίας Μαρίνας

γ) Μνημεία Λαϊκού Πολιτισμού

γ1) Βρύσες

-Στρατική

-Δεσπότη

- Βρύση στα Λιβάδια

γ1) Νερόμυλοι

-Παλιός νερόμυλος στον Καλογερίτη ποταμό

-Νερόμυλος του χωριού

δ) Αρχιτεκτονική

-Λιθόκτιστο σχολείο (1908)

ε)Σπήλαια

-Σπηλιά Νεράιδας και "Αράϊδας

ζ) Όμορφες τοποθεσίες

-Κορυφή "Τσινύκα": (1.300 μ. υψ.)

-Κορυφή "Μαυροπουλίου": (1.721 μ. υψ.).

-Πηγές Λαύρου, Σκλήθρα, Γκούρα και Μεσοχώρι μέσα στο Δάσος των Καλογηρίων

Βροντερό

α) Αρχαιολογικοί χώροι

-Ιχνη κάστρων

-Ιχνη παλιού κεραμοποιείου

β) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίου Γεωργίου (1874)

-Προφήτη Ηλία.

-Μεταμόρφωσης του Σωτήρος

γ) Μνημεία λαϊκού πολιτισμού

γ1) Βρύσες

-Χάνια

-Βρύση Κόρπου

γ2) Νερόμυλοι

-Ιχνη νερόμυλου βρίσκουμε στα σύνορα Βροντερού – Ξυλοχωριού

δ) Φούρνοι

-Φούρνοι, ερειπωμένο χτίσμα επί τουρκοκρατίας

ε) Αρχιτεκτονική – σπίτια

-Παλιό αρχοντικό, παραδοσιακό δίπατο σπίτι, των αδελφών Χρήστου και Νικολάου Καραθάνου

-Αρχοντικά των Χρυσομαλλαίων, των Σουφλαίων, των Φασουλαίων . (20ου αι.)

ζ) Δρόμοι

-Υπολείμματα Βλαχόστρατας

η) Όμορφες τοποθεσίες

-Κορυφές: "Καζάρκα" (1500 μ. υψ.) "Λάπατο" (1600 μ. υψ.) "Φούρνοι"

-Περιοχές: "Βοϊδόπουλο", (δασικός δρόμος και 200 μ. μονοπάτι)

- "Ράχη Μπέλλου" (δασικός δρόμος καλής βατότητας).

- "Μάνες" (στο ψηλότερο σημείο του χωριού)

Πύρρας

α) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίας Παρασκευής (1892)

-Ι. Μ. Προφήτη Ηλιού και Αγίου Μόδεστου

-Ι.Μητρόπολης Τρίκκης και Σταγών

-Ι.Ν Αγ. Νικολάου (19 αιώνα) (<http://www.koziakasrefuge.gr/sights.html>)

β) Μνημεία Λαϊκού Πολιτισμού

β1) Βρύσες

« Γκιοντούρι» - τουρκικός σταθμός

β2) Γεφύρια

- "Καμάρα" (παλιό πέτρινο γεφύρι)

γ) Σπήλαια

"Καζάνια", με υπόγειο καταρράχτη στον Καμναϊτικό ποταμό

"Σαρμανίτσα", με υπόγειο καταρράχτη στον Καμναϊτικό ποταμό

Αγ.Νικολάου

α) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίου Νικολάου (1743)

Δροσοχωριού

α) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Αγίων Αποστόλων (1867)

β)Ομορφες τοποθεσίες

-Καταρράκτης "Μάνα του νερού"

-Θέση "Κερασιά" στο δάσος και "Σταυρός"

-Κάμπινγκ στα γύρω οροπέδια

-Θέσεις "Κόκα" και "Απιδιές

Δέσης

α) Εκκλησίες – Μοναστήρια

- Αγίας Τριάδος (1798)
- Αγίας Παρασκευής -Αγίου Νικολάου
- Προφήτη Ηλία (1965)
- β) Μνημεία Λαϊκού Πολιτισμού
- β1) Βρύσες -Χοροστάσι
- Μπότσια
- Μπαντισουρίνου -Σαμάρι
- Νάνι -μικρή
- Φαντίνα μάρι -μεγάλη βρύση
- Μούμα - μάνα
- Γκιγκόρ
- β2)Νερόμυλοι
- Πετρόκτιστος νερόμυλος, κοντά στο ποτάμι
- β3)Γεφύρια
- Μισοκατεστραμμένη πέτρινη γέφυρα
- γ) Αρχιτεκτονική
- Του Διάκου, στο πάνω άκρο του χωριού
- Του Κωτούζα, καθώς φτάνουμε στο τέλος του χωριού
- Το αρχοντικό διατηρείται ανέπαφο
- Το Πατρικέικο (1620)
- Το σχολείο του χωριού , το οποίο διατηρείται και σήμερα
- δ) Όμορφες τοποθεσίες
- Καταρράκτες στην "Κρέμαση"
- Κάμπινγκ στο πασχαλιώρι στο δάσος της Δέσης
- ε)Σπήλαια
- Σπήλαιο "Λέγκως" (υπόγειος ποταμός με σταλακτίτες)

Γαρδικίου

α) Αρχαιολογικοί χώροι

-Ιχνη αρχαιολογικού οικισμού

β) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Κοίμηση της Θεοτόκου

-Αγίου Αθανασίου

-Προφήτη Ηλία

-Αγίων Αναργύρων

-Αγίας Τριάδος

-Ανταποδόσεως της Θεοτόκου (1830)

γ) Μνημεία Λαϊκού Πολιτισμού

-Το σπίτι της οικογένειας Μπαταγιάννη (1866)

-Ο πύργος της οικογένειας Καραθάνου (1866)

γ1) Οι πέτρινες βρύσες

-Της πλατείας (1832)

-Γκούρα

γ2) Οι γέφυρες

-Παπαχρήστου

-Καραθάνου (1866)

Αθαμανίας

α) Εκκλησίες – Μοναστήρια

-Της Αγίας Παρασκευής (1849)

-Του Προφήτη Ηλία

-Του Αγίου Αθανασίου (1900)

-Αϊ Γιάννη

-12 Αποστόλων

-Μεταμόρφωσης του Σωτήρος

β) Μνημεία λαϊκού πολιτισμού

β1) Βρύσες

-Μπατάλα.

-Σουρωτό

-Αγκαθάκι

-Σγουρού

- πλατείας

β2) Νερόμυλοι

-Νερόμυλος ανακαινίστηκε με το πρόγραμμα Leader

β3) Διατηρητέος οικισμός

-Ξύλινος οικισμός(1820) (<http://www.gtp.gr/>)

20.9. Κυνηγετικός Τουρισμός

- Το κυνήγι αποτελεί μια παραδοσιακή δραστηριότητα που διεξάγεται στους ορεινούς όγκους της χώρας. Η διάρκεια της κυνηγετικής περιόδου για το κυνηγετικό έτος 2016 - 2017 αρχίζει από τις 20 Αυγούστου του 2016 και τελειώνει μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου του 2017 σύμφωνα με τη ρύθμιση θήρας (ΚΥΑ 414985/29-11-1985, 2016, Δασαρχείο) Στην περιοχή μελέτης, πραγματοποιούνται κυνηγετικές εκδρομές στην Ελεγχόμενη Κυνηγετική περιοχή του Κόζιακα. Οι εκδρομές αυτές είναι οργανωμένες και διαρκούν 3 ημέρες, ενώ το κυνήγι διεξάγεται από τις 6:00 το πρωί έως τις 12:00 το μεσημέρι. Η περιοχή προσφέρεται για κυνήγι φασιανού, πέρδικας τσούκαρ, ορεινής πέρδικας, μπεκάτσας, λαγού, αγριόχοιρου και ζαρκαδιού (<http://www.efthiros.gr>). Συνεπώς, η περιοχή είναι πλούσια σε αριθμό θηραμάτων, με αποτέλεσμα η περιοχή μελέτης να γίνει σημαντικός πόλος έλξης από αρκετούς κυνηγούς, οι οποίοι επιλέγουν την περιοχή, για να ασκήσουν τη συγκεκριμένη μορφή εναλλακτικού τουρισμού με τους κυνηγετικούς τους σκύλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

21. Συνέπειες του Τουρισμού

Το φυσικό, το ανθρωπογενές και το κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης δέχονται πιέσεις από την ανάπτυξη του τουρισμού, με αποτέλεσμα να προκύπτουν οι θετικές και οι αρνητικές συνέπειες του. Η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος συνήθως οφείλεται κυρίως στην ανεξέλεγκτης δόμησης που έχει ως στόχο να εξυπηρετήσει τον τουρισμό. Η αρνητικές συνέπειες αυτής της ανεξέλεγκτης δόμησης είναι η αποψίλωση των δασών, η καταστροφή της πανίδας και της χλωρίδας, η διατάραξη της τροφικής αλυσίδας, η αλλοίωση του τοπίου και η απώλεια των γόνιμων, καλλιεργήσιμων εδαφών. Ο τουρισμός προκειμένου να αναπτυχθεί σημαντικά θα πρέπει να δημιουργηθούν κάποιες δαπανηρές υποδομές, όπως είναι τα χιονοδρομικά κέντρα, τα τουριστικά καταλύματα, οι ειδικές εγκαταστάσεις, η διάνοιξη του οδικού δικτύου και άλλα. Η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος οφείλεται και σε πολλές άλλες αρνητικές συνέπειες όπως είναι οι εκπομπές αέριων ρύπων και η ηχορύπανση από τα αυτοκίνητα, η ρύπανση του εδάφους και των υδάτων από την ανεξέλεγκτη διάθεση των απορριμμάτων από τους τουρίστες και οι οχλήσεις που προκαλούν οι τουριστικές δραστηριότητες στα φυσικά οικοσυστήματα. Η υποβάθμιση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης οφείλεται κυρίως στην εξαφάνιση του παραδοσιακού πυρήνα των οικισμών από την άναρχη δόμηση, ενώ η υποβάθμιση του κοινωνικού περιβάλλοντος οφείλεται στην υπερβολική οικονομική εξάρτηση της κοινωνίας από τον τουρισμό και την αλλαγή των παραδοσιακών κοινωνικών προτύπων της περιοχής. Για να αποφευχθούν οι αρνητικές συνέπειες του τουρισμού θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας από το κράτος (*Αραβώσης, 2010*). Ο τουρισμός έκτος από τις αρνητικές συνέπειες έχει και τις θετικές του συνέπειες που αφορούν κυρίως το κοινωνικό περιβάλλον. Αυτές οι θετικές συνέπειες είναι οι εξής: η εισροή του ξένου συναλλάγματος, η μείωση της ανεργίας, στη συγκράτηση του ντόπιου πληθυσμού, η ανάπτυξη τομέων που λειτουργούν παράλληλα και υποστηρικτικά με τον τουρισμό, η ανάπτυξη του τόπου και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου. Όλα όσα αναφέραμε πιο πάνω αφορούν τις συνέπειες που μπορεί να προκαλέσει ο τουρισμός στην περιοχή μελέτης (*Δημοπούλου, 2016*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

22. Οι Πόλοι έλξης

Οι σημαντικότεροι πόλοι έλξης της περιοχής μελέτης είναι φυσικοί και τεχνητοί πόροι που έχουν μεγάλη τουριστική ελκυστικότητα. Οι φυσικοί πόλοι έλξης συνήθως είναι κάποιες περιοχές, τοπία και άυλα πράγματα, αντιθέτως οι τεχνητοί πόλοι έλξης είναι κάποιες υποδομές. Το χιονοδρομικό κέντρο είναι ο σημαντικότερος τεχνητός πόλος έλξης ολόκληρης της περιοχής μελέτης κατά τη χειμερινή περίοδο. Η μεγάλη αυτή υποδομή του Περτουλίου συνέβαλλε στην τουριστική ελκυστικότητα της Ελάτη, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν αναψυκτήρια, ταβέρνες, εστιατόρια και τουριστικά καταλύματα, τα οποία αναβάθμισαν την Ελάτη και την έκαναν ένα βασικό τεχνητό και φυσικό πόλο έλξης που αλληλοσυμπληρώνετε με το Περτούλι. Το πανεπιστημιακό δάσος του Περτουλίου φιλοξενεί στις εγκαταστάσεις του φοιτητές που επισκέπτονται την περιοχή, με σκοπό να πραγματοποιήσουν τη πρακτική εξάσκηση τους. Άρα, το δασικό αυτό σύμπλεγμα είναι ένας φυσικός πόλος έλξης, καθώς προσελκύει κάθε χρόνο ένα σημαντικό αριθμό φοιτητών. Ένας άλλος φυσικός πόλος έλξης της περιοχής είναι τα Περτουλιώτικα λιβάδια, όπου δίνεται η δυνατότητα σε αρκετούς επισκέπτες να κάνουν ιππασίας, να έρθουν σε επαφή με διάφορα ζώα και να κάνουν ποδήλατο. Ως οι βασικότεροι πολιτιστικοί πόλοι έλξης θεωρούνται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ οι λιγότερο σημαντικοί πόλοι είναι οι εκκλησίες, τα αξιοθέατα, οι σπηλιές, οι παραδοσιακές βρύσες, τα λαογραφικά μουσεία και τα αρχαιολογικά ευρήματα. Σύμφωνα με τα πιο πάνω, μπορούμε να πούμε ότι η περιοχή μελέτης διαθέτει αρκετούς πόλους έλξης, όμως θα μπορούσε να δημιουργήσει ακόμα περισσότερους για να γίνει πιο ανταγωνιστική η περιοχή. Οι φοιτητές σήμερα, φιλοξενούνται κάθε καλοκαίρι στις εγκαταστάσεις του παλαιού σανατορίου αντί στο πανεπιστημιακό χωριό, για την πρακτική εκπαίδευσή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

23. Αποτελέσματα-Συζήτηση

Προκειμένου να εξάγουμε τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου, δημιουργήθηκαν κάποια ερωτηματολόγια, τα οποία δόθηκαν στην περιοχή της Ελάτης. Με βάση τις απαντήσεις των

ερωτηματολογίων κάναμε την απαιτούμενη επεξεργασία και ανάλυση τους με το εργαλείο SPSS , με σκοπό να προκύψουν τα αποτελέσματα, τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω πινακοποιημένα και περιγραφικά. Αρχικά εισάγαμε τα δεδομένα των ερωτηματολογίων στο SPSS και στην συνέχεια προέκυψαν οι πίνακες συχνοτήτων. Οι πίνακες συχνοτήτων που εξάχθηκαν περιέχουν τις δύο στήλες Frequency (συχνοτήτων) και Percent (ποσοστό), εφαρμόστηκαν σε όλες τις ερωτήσεις (25) του ερωτηματολογίου και παρουσιάζουν την κατανομή των δεδομένων σε κάθε ερώτηση. Με τη ανάλυση των ερωτηματολογίων θα προκύψουν οι απόψεις, οι προτιμήσεις και οι απαιτήσεις των επισκεπτών σχετικά με την ορεινή περιοχή, οι παράγοντες που ωθούν τους επισκέπτες στη περιοχή μελέτης και οι λόγοι για τους οποίους την προτιμούν ή δεν την προτιμούν μεταξύ άλλων περιοχών. Τα αποτελέσματα αυτά στην συνέχεια θα ελεγχθούν και πάλι με το εργαλείο SPSS, εξάγοντας αυτή τη φορά τους πίνακες διπλής εισόδου.

Πίνακας: Φύλο ερωτηθέντων	Συχνότητα	Ποσοστά
Άνδρας	63	47%
Γυναίκα	70	53%

Πίνακας 12: *Φύλο ερωτηθέντων*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Στο παραπάνω πίνακα 12, παρατηρούμε ότι στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Ελάτη συμμετείχαν 63 άντρες και 70 γυναίκες. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες ήταν γυναίκες, αλλά τα ποσοστά είναι σχετικά ισόποσα, άρα το δείγμα είναι σχεδόν ισομερώς κατανομημένο. Η συμμετοχή και των δύο φύλων είναι πολύ σημαντική στην έρευνα, έτσι ώστε τα αποτελέσματα να είναι πιο αντικειμενικά.

Πίνακας : Ηλικία ερωτηθέντων	Συχνότητα	Ποσοστά
<30	24	18%
30-50	61	46%
>50	48	36%

Πίνακας 13: *Ηλικία ερωτηθέντων*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων είναι οι ηλικίες από 30 έως 50 ετών, το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό είναι οι ηλικίες άνω των 50 ετών, ενώ το μικρότερο ποσοστό των ερωτηθέντων έχουν ηλικίες κάτω των 30 ετών. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι η περιοχή μελέτης δεν είναι αρκετά γνωστοποιημένη στην νεολαία . Συνεπώς, οι κάτοικοι της

περιοχής θα πρέπει να την γνωστοποιήσουν με κάθε τρόπο προς τις νεαρότερες ηλικίες (βλ. Πιν 13).

Πίνακας : Μορφωτικό Επίπεδο Ερωτηθέντων	Συχνότητα	Ποσοστά
Απόφοιτος Δημοτικού	7	5%
Απόφοιτος Λυκείου	33	25%
Απόφοιτος ΑΕΙ	33	25%
Απόφοιτος Γυμνασίου	6	5%
Απόφοιτος ΤΕΙ	27	21%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	25	19%

Πίνακας 14: *Μορφωτικό Επίπεδο Ερωτηθέντων*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων είναι σχετικά υψηλό για να μπορέσουν να κατανοήσουν ένα ερωτηματολόγιο και να απαντήσουν στα ζητούμενα του. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες είναι απόφοιτοι Λυκείου και ΑΕΙ. Επιπλέον, μεγάλα ποσοστά καταλαμβάνουν και οι απόφοιτοί των ΤΕΙ και των Μεταπτυχιακών. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα μικρά ποσοστά ανήκουν στα άτομα με πολύ χαμηλό επίπεδο μόρφωσης. Το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων διευκόλυνε την πληρέστερη κατανόηση και απάντηση στα ζητούμενα του ερωτηματολογίου.

Πίνακας : Τόπος διαμονής επισκεπτών	Συχνότητα	Ποσοστά
ΤΡΙΚΑΛΑ	43	38%
ΑΘΗΝΑ	24	21%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	9	8%
ΚΑΡΔΙΤΣΑ	3	3%
ΒΟΛΟΣ	4	4%
ΛΑΡΙΣΑ	9	8%
ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ	2	2%
ΚΑΒΑΛΑ	1	1%
ΙΩΑΝΝΙΝΑ	1	1%
ΑΡΤΑ	1	1%
ΜΥΤΙΛΙΝΗ	3	3%
ΓΡΕΒΕΝΑ	2	2%
ΠΑΤΡΑ	1	1%
ΧΑΛΚΙΔΑ	1	1%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	1%
ΑΜΣΤΕΡΤΑΜ	1	1%
ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΛΥΒΙΑ	2	2%
ΣΥΒΟΤΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	1	1%
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΣ	1	1%
ΚΡΗΤΗ	1	1%
ΒΕΡΟΙΑ	1	1%
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ	1	1%

Πίνακας 15: Τόπος διαμονής επισκεπτών

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Η πλειονότητα των επισκεπτών προέρχεται από τα Τρίκαλα με ποσοστό 38,05%, τα οποία είναι πολύ κοντά στην περιοχή μελέτης. Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (21,24%) προέλευση των επισκεπτών είναι από την Αθήνα, ενώ όλοι οι υπόλοιποι επισκέπτες προέρχονται από διάφορα μέρη της Ελλάδος και του εξωτερικού. Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι την περιοχή μελέτης την επισκέπτονται κυρίως κάτοικοι από τα Τρίκαλα και την Αθήνα (βλ. Πιν.15)

Πίνακας : Εποχές επισκεψιμότητας	Συχνότητα	Ποσοστά
Χειμώνα	39	25%
Φθινόπωρο	7	5%
Άνοιξη	39	25%
Καλοκαίρι	12	8%
Όλες τις εποχές	58	37%

Πίνακας 16 :Εποχές επισκεψιμότητας

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Σύμφωνα με το πίνακα 16 παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει η μεταβλητή με «όλες τις εποχές» , αλλά το αποτέλεσμα αυτό δεν επισημαίνει ποιές είναι οι επικρατέστερες εποχές. Συνεπώς, εξάγουμε το συμπέρασμα από τις υπόλοιπες μεταβλητές, από τις οποίες διαπιστώνουμε ότι οι εποχές με την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα είναι η άνοιξη και ο χειμώνας., άρα η οικονομία της περιοχής εξαρτάται μόνο από αυτούς τους δύο μήνες.

Πίνακας : Πόσο συχνά επισκέπτεστε την περιοχή: Φορές το χειμώνα	Συχνότητα	Ποσοστά	Πίνακας 8: Πόσο συχνά επισκέπτεστε την περιοχή: Φορές τον υπόλοιπο χρόνο	Συχνότητα	Ποσοστά
1	22	30,99%	1	32	40%
2	17	23,94%	1,5	1	1%
2,5	2	2,82%	2	16	20%
3	6	8,45%	3	4	5%
4	1	1,41%	4	1	1%
5	5	7,04%	5	5	6%
8	1	1,41%	8	1	1%
10	8	11,27%	10	9	11%
15	2	2,82%	15	2	2%
20	3	4,23%	20	6	7%
25	1	1,41%	30	1	1%
30	1	1,41%	70	1	1%
32	1	1,41%	100	1	1%
70	1	1,41%	150	1	1%

Πίνακας 17: Πόσο συχνά επισκέπτεστε την περιοχή: Φορές το χειμώνα

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δοθήκαν στο πίνακα 17, διαπιστώνουμε ότι οι πλειοψηφία των επισκεπτών επισκέπτεται την περιοχή μόνο μια φορά το χρόνο κυρίως κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Σημαντικό ποσοστό (23,94%) είναι και αυτό των επισκεπτών που επισκέπτονται την περιοχή μέχρι και δύο φορές το χειμώνα. Φυσικά υπάρχουν και αυτοί που επισκέπτονται την περιοχή πάνω από 2 φορές αλλά είναι σχετικά λίγοι. Συνεπώς, οι εισερχόμενοι τουρίστες επισκέπτονται την περιοχή μελέτης κυρίως από μερικές ώρες έως μια ήμερα.

Πίνακας : Λόγοι που δεν επισκέπτονται συχνά την περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Λόγω έλλειψης χρόνου	70	45%
Λόγω έλλειψης χρημάτων	35	23%
Δεν γνώριζα την περιοχή	7	5%
Διαμένω μακριά	34	22%
Δεν με ικανοποιούν οι υποδομές στο χιονοδρομικό κέντρο	2	1%
Δεν με ικανοποιούν οι υποδομές (εστιατόρια, ξενοδοχεία, δρόμοι κ.λπ.)	3	2%
Άλλο	3	2%

Πίνακας 18: Λόγοι που δεν επισκέπτονται συχνά την περιοχή

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δοθήκαν στον πίνακα 18, παρατηρούμε ότι ο σημαντικότερος λόγος που δεν καταφθάνουν συχνά οι επισκέπτες στην περιοχή μελέτης είναι η έλλειψη χρόνου. Δύο άλλοι επίσης, πολύ σημαντικοί λόγοι είναι η έλλειψη χρημάτων και το γεγονός ότι διαμένουν μακριά από τη συγκεκριμένη περιοχή. Επίσης, ένα πολύ μικρό ποσοστό των επισκεπτών φαίνεται πως δεν είναι ικανοποιημένο από τις υποδομές, απόδειξη ότι οι υποδομές δεν αποτελούν αποτρεπτικό παράγοντα επίσκεψης στην περιοχή μελέτης.

Πίνακας : Δραστηριότητες της περιοχής που συμμετείχατε	Συχνότητα	Ποσοστά
Σκι	34	10%
Περίπατος	64	19%
Ορειβασία	10	3%
Ιππασία	17	5%
Pick-nick	12	4%
Άθληση	12	4%
Κατασκήνωση	4	1%
Παρατήρηση της φύσης	41	12%
Φωτογράφιση	33	10%
Χαλάρωση	84	25%
Επίσκεψη σε θρησκευτικούς -αρχαιολογικούς χώρους	15	5%
Άλλο (Αντάμωμα Σαρακατσάνων, βόλτα με τη λέσχη μοτοσικλετιστών, επαγγελματικούς λόγους)	4	1%

Πίνακας 19: Δραστηριότητες της περιοχής που συμμετείχατε

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Με βάση το πίνακα 19, οι επισκέπτες καταφθάνουν στην περιοχή με κύριο στόχο να συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως είναι η χαλάρωση (25,45%), το περπάτημα (19,39%), η παρατήρηση της φύσης (12,42%) και οι αθλητικές δραστηριότητες. Ελάχιστοι είναι αυτοί που ενδιαφέρονται να επισκεφθούν τους θρησκευτικούς & αρχαιολογικούς χώρους και να κατασκηνώσουν στην περιοχή.

Το ίδιο συμβαίνει και στις ορεινές περιοχές του Δουβλίνου της Ιρλανδίας, όπου οι επισκέπτες συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες όπως είναι οι οικογενειακές δραστηριότητες, η παρακολούθηση των άγριων ζώων, ο περίπατος, το τρέξιμο, η ποδηλασία και η ορειβασία. Στην Ιρλανδία για να προσελκύσουν περισσότερα άτομα κυρίως στις αθλητικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι σημαντικά ανεπτυγμένες, δημιούργησαν καλύτερες ποδηλατικές, πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές, οργάνωσαν εθελοντικές ομάδες και διάφορα αθλητικά γεγονότα. Στην συνέχεια βελτίωσαν την πρόσβαση στην πληροφόρηση μέσω μια διαδικτυακής ιστοσελίδας (www.dublinmountains.ie) σχετικά με τις ποδηλατικές, ορειβατικές και πεζοπορικές διαδρομές στα βουνά, την άγρια φύση που επικρατεί στην περιοχή και το πώς ο επισκέπτης μπορεί να αξιοποιήσει τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις. Η ιστοσελίδα αυτή αποδεικνύεται μια πολύ δημοφιλής πηγή πληροφοριών σχετικά με τα βουνά και τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στις ορεινές περιοχές του Δουβλίνου της Ιρλανδίας (Petersen, 2013).

Η Σκωτία και η Σλοβενία αντί να αναπτύξουν όλες τις αθλητικές δραστηριότητες θεώρησαν ότι πρέπει να βελτιώσουν τις υποδομές και να οργανώσουν γεγονότα που αφορούν μόνο την ποδηλασία στις ορεινές περιοχές τους, με σκοπό να προσελκύσουν περισσότερους επισκέπτες.

Η Σκωτία, πιστεύει ότι για να αναπτύξει σημαντικά τη ποδηλασία ως άθλημα στις ορεινές περιοχές, θα πρέπει να φιλοξενήσει περισσότερες εθνικές και διεθνείς εκδηλώσεις και να ορίσει μια εθνική ημέρα ορεινής ποδηλασίας. Οι τοπικές περιοχές του ορεινού όγκου για να συμβάλλουν και αυτές με τη σειρά τους θα πρέπει να φιλοξενήσουν κάποια φεστιβάλ με θέμα την ορεινή ποδηλασία (Centre for Recreation and Tourism Research, 2013) . Αντιθέτως, στη Σλοβενία για να αναπτυχθεί η ποδηλασία στο Δήμο Bohinj, στο εθνικό πάρκο Triglav προτείνεται μόνο η δημιουργία ποδηλατικών διαδρομών, οι οποίες θα συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού (Horvat, et all.2015).

Πίνακας : Τι σας ελκύει περισσότερο στην περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Η Ηρεμία	77	27%
Το Δάσος	64	22%
Οι Δραστηριότητες	13	5%
Το τοπίο	80	28%
Το χιονοδρομικό κέντρο	21	7%
Η κουζίνα	33	11%
Άλλο (Αντάμωμα Σαρακατσάνων)	1	0%

Πίνακας 20: Τι σας ελκύει περισσότερο στην περιοχή

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Πίνακας : Για ποιους λόγους επισκέπτεστε την περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Για να θαυμάσω το τοπίο	69	24%
Για να κάνω σκι	19	7%
Για να χαλαρώσω	77	27%
Για να έρθω σε επαφή με τη φύση	48	17%
Για να διασκεδάσω	26	9%
Για να εισπνεύσω καθαρό αέρα	41	14%
Άλλο (Αντάμωμα Σαρακατσάνων, επαγγελματικά)	6	2%

Πίνακας 21: Για ποιους λόγους επισκέπτεστε την περιοχή

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Σύμφωνα με το πίνακα 20, παρατηρούμε ότι οι επισκέπτες ελκύονται σημαντικά από το τοπίο, το δάσος και την ηρεμία της ορεινής περιοχής μελέτης. Όλα αυτά λειτουργούν ως σημαντικοί πόλοι έλξης για τους επισκέπτες.

Οι σημαντικότεροι λόγοι που οι επισκέπτες εισέρχονται στην περιοχή μελέτης, είναι κυρίως για να χαλαρώσουν και να θαυμάσουν το τοπίο. Αρκετοί είναι και αυτοί που καταφθάνουν στην περιοχή για να εισπνεύσουν καθαρό αέρα και να έρθουν σε επαφή με τη φύση, ενώ ελάχιστοι είναι οι επισκέπτες που έρχονται για να διασκεδάσουν και να αθληθούν. Συνεπώς, η παρουσία των περισσότερων επισκεπτών είναι παθητική και όχι ενεργητική (βλ. Πιν. 21).

Πίνακας: Κατά την επίσκεψή σας στην περιοχή διανυκτερεύετε	Συχνότητα	Ποσοστά
ΝΑΙ	98	74%
ΟΧΙ	34	26%

Πίνακας 22: Κατά την επίσκεψή σας στην περιοχή διανυκτερεύετε

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Στον πίνακα 22, παρουσιάζονται τα ποσοστά διανυκτέρευσης και μη διανυκτέρευσης των εισερχόμενων τουριστών στα διάφορα καταλύματα της περιοχής μελέτης. Το αποτέλεσμα της έρευνας είναι ότι η πλειοψηφία των εισερχόμενων τουριστών με ποσοστό 74, 24% διανυκτέρευσε στην περιοχή. Ενώ, ένα μικρό ποσοστό 25,76% δεν διανυκτέρευσε καθόλου στην περιοχή μελέτης.

Πίνακας : Πόσες διανυκτερεύσεις κάνετε σε κάθε επίσκεψη	Συχνότητα	Ποσοστά
1	16	19%
1,5	4	5%
2	39	47%
2,5	3	4%
3	7	8%
3,5	1	1%
4	3	4%
5	7	8%
7	1	1%
10	2	2%

Πίνακας 23: Πόσες διανυκτερεύσεις κάνετε σε κάθε επίσκεψη

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Οι περισσότεροι επισκέπτες, διανυκτερεύουν μέχρι δύο βράδια (46,99%), ενώ δεν είναι λίγοι και εκείνοι που διανυκτερεύουν μέχρι 1 βράδυ (19,28%). Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι οι επισκέπτες δεν διαθέτουν πολλές μέρες για να διανυκτερεύσουν στην περιοχή μελέτης. (βλ. Πιν 23).

Η ορεινή περιοχή Alpi Lerontine της Ιταλίας, προέβη σε πρωτοβουλίες προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των διανυκτερεύσεων στην περιοχή. Οι πρωτοβουλίες αυτές αφορούσαν α) τη δημιουργία κάποιων σημείων όπου οι τουρίστες θα μπορούν να δοκιμάζουν και να αγοράζουν τα τοπικά γεωργικά προϊόντα, β) τη δημιουργία καταλυμάτων αγροτουρισμού και ενασχόληση με τη βιολογική γεωργία, γ) τη δημιουργία υποδομών που θα εξυπηρετούν την άθληση όπως διαδρομές για περπάτημα και ποδήλατο, δ) τη βελτίωση της ποιότητας των

υπηρεσιών στις ορεινές κοινότητες όπως είναι η συχνότητα των λεωφορείων και οι δημόσιες υπηρεσίες για τους ντόπιους και τους τουρίστες, ε) τη δημόσια χρηματοδότηση για την ανάπτυξη των τουριστικών επιχειρήσεων από τους ντόπιους νέους, ζ) τη βελτίωση της χωριστής συλλογής αποβλήτων με ειδικούς κάδους, για τη διαφύλαξη της τοπικής φυσικής κληρονομιάς και των προστατευόμενων περιοχών και την εξασφάλιση της καλής ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής (Castellanin et al.2010).

Εικόνα 11: *Alpi Lepontine στην Ιταλία*
 Πηγή:<https://caitrivero.wordpress.com/2010/08/10/trekking>

Πίνακας : Σε ποιο χωριό διανυκτερεύετε	Συχνότητα	Ποσοστά
ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ	6	7%
ΜΟΥΖΑΚΙ	2	2%
ΝΕΡΑΙΔΟΧΩΡΙ	8	10%
ΕΛΑΤΗ	51	61%
ΠΕΡΤΟΥΛΙ	5	6%
ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΪΚΑ	2	2%
ΒΛΑΧΑ	1	1%
ΚΑΡΔΙΤΣΑ	2	2%
ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΛΥΒΙΑ	2	2%
ΠΥΡΡΑ	1	1%
ΒΡΟΝΤΕΡΟ	1	1%
ΠΥΛΗ	1	1%
ΦΗΚΗ	1	1%
ΤΡΙΚΑΛΑ	1	1%

Πίνακας 24: Σε ποιο χωριό διανυκτερεύετε
 Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Πίνακας : Που διανυκτερεύετε	Συχνότητα	Ποσοστό
Σε Ξενοδοχείο	64	67%
Σε συγγενείς/φίλους	9	9%
Σε camping	2	2%
Στο εξοχικό σας	12	13%
Σε ενοικιαζόμενα δωμάτια	9	9%
Άλλο	0	0%

Πίνακας 25: Που διανυκτερεύετε

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Πίνακας : Πόσο σας κοστίζει η κάθε επίσκεψη στην περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Έως 100 ευρώ	52	46%
100-200 ευρώ	29	25%
200-500 ευρώ	28	25%
Περισσότερα από 500 ευρώ	5	4%

Πίνακας 26: Πόσο σας κοστίζει η κάθε επίσκεψη στην περιοχή

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Η συντριπτική πλειονότητα των επισκεπτών (60,71%) διανυκτερεύει στην Ελάτη, καθώς διαθέτει τα περισσότερα καταλύματα. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι οι επισκέπτες διανυκτερεύουν και σε μακρινότερες περιοχές όπως είναι η Καλαμπάκα, το Μουζάκι, τα Μεγάλα Καλύβια και η Καρδίτσα, το γεγονός αυτό δεν αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για να επισκεφτούν την περιοχή μελέτης (βλ. Πιν. 26). Οι διανυκτερεύοντες διαμένουν κυρίως σε ξενοδοχεία (66,67%), ενώ ελάχιστοι είναι αυτοί που διανυκτερεύουν σε εξοχικές κατοικίες (12,50%), σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, σε φίλους (9,38%) και σε κατασκηνώσεις (2,08%) (βλ. Πιν. 25). Το κόστος επίσκεψης για τους περισσότερους επισκέπτες δεν ξεπερνά τα 100 ευρώ, αρκετοί είναι εκείνοι που ξοδεύουν από 100-500 ευρώ (σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες), ενώ ελάχιστοι είναι εκείνοι που δαπανούν περισσότερα από 500 ευρώ (βλ. Πιν. 26)

Πίνακας : Πως σας φαίνεται η κατάσταση του χιονοδρομικού κέντρου	Συχνότητα	Ποσοστά
Καλή	47	42%
Μέτρια	46	41%
Κακή	18	16%

Πίνακας 27: Πως σας φαίνεται η κατάσταση του χιονοδρομικού κέντρου

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Πίνακας : Ποια χαρακτηριστικά θα προτιμούσατε να έχει η πίστα του χιονοδρομικού	Συχνότητα	Ποσοστά
Ασφαλής	60	50%
Εύκολη	15	13%
Μέτριας Δυσκολίας	16	13%
Δύσκολη	17	14%
Άλλο	11	9%

Πίνακας 28: Ποια χαρακτηριστικά θα προτιμούσατε να έχει η πίστα του χιονοδρομικού
 Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Οι επισκέπτες θεωρούν ότι η κατάσταση του Χιονοδρομικού Κέντρου Περτουλίου είναι καλή προς μέτρια, επομένως, το Χιονοδρομικό Κέντρο Περτουλίου λειτουργεί ως ένα συγκριτικό πλεονέκτημα για την περιοχή κατά την χειμερινή περίοδο (βλ. Πιν. 27), ενώ το πιο επιθυμητό χαρακτηριστικό της χιονοδρομικής πίστας είναι κυρίως η ασφάλεια (60%) (βλ. Πιν. 28).

Στα Καυκάσια όρη της Δημοκρατικής Γεωργίας, έγιναν μελέτες, οι οποίες έδειξαν ότι το χιονοδρομικό κέντρο απαιτεί την ασφάλεια και την επέκταση, έτσι ώστε να αναπτυχθούν οι γύρω περιοχές και άλλες περιοχές που είναι ιδιαίτερα απομακρυσμένες και εξαρτημένες από πιο οικονομικά ανεπτυγμένες περιοχές. Οι μελετητές ισχυρίζονται ότι η δημιουργία μιας νέας ζώνης χιονοδρομικού τουρισμού, η μακροχρόνια αξιοποίηση των δασών και η δημιουργία νέων ασφαλέστερων υποδομών θα αυξήσουν το εισόδημα των νοικοκυριών που κατοικούν σε αυτές τις περιοχές καθώς επίσης και τον τουρισμό (Kemkes, 2015).

Εικόνα 12:Καυκάσια όρη στη Γεωργία
 Πηγή: <http://www.gist.it/georgia>

Στο πίνακα: Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές	Συχνότητα	Ποσοστά
ΝΑΙ	104	82%
ΟΧΙ	23	18%

Πίνακας 29: *Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Πίνακας: Αν ναι ποια ορεινή περιοχή επισκέπτεστε συχνότερα	Συχνότητα	Ποσοστά
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	2	2%
ΑΡΑΧΩΒΑ	14	15%
ΑΡΚΑΔΙΑ	2	2%
ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ	10	10%
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ	1	1%
ΔΩΡΙΔΑ	1	1%
ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ	7	7%
ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΛΑΝ	6	6%
ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ	4	4%
ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	3	3%
ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΗΜΑΘΕΙΑΣ	1	1%
ΛΙΜΝΗ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	9	9%
ΜΕΤΕΩΡΑ	2	2%
ΜΕΤΣΟΒΟ	4	4%
ΜΠΑΣΚΟ	3	3%
ΟΡΕΙΝΗ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑ	1	1%
ΠΑΡΑΜΕΡΟ	1	1%
ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	1	1%
ΠΗΓΑΔΙΑ	1	1%
ΠΗΛΙΟ	15	16%
ΠΥΛΗ	1	1%
ΣΕΛΙ	2	2%
ΣΤΕΝΗ	1	1%
ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΙΚΑ	1	1%
ΦΑΛΑΚΡΟ	3	3%

Πίνακας 30: *Αν ναι ποια ορεινή περιοχή επισκέπτεστε συχνότερα*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Πίνακας :Για πιο λόγο επισκέπτεστε άλλη περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Διαθέτει καλύτερες υποδομές(ξενοδοχεία , εστιατόρια κ.λπ.)	22	16%
Διαθέτει καλύτερες εγκαταστάσεις για σκι (πίστες, αναβατήρες κ.λπ.)	8	6%
Είναι πιο κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας σας	41	30%
Διαθέτει ωραιότερο φυσικό τοπίο	22	16%
Επειδή εκεί πηγαίνουν οι φίλοι σας	25	18%
Επειδή διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις(φεστιβάλ, εκθέσεις, πανηγύρια κ.λπ.)	10	7%
Άλλο	10	7%

Πίνακας 31: Για πιο λόγο επισκέπτεστε άλλη περιοχή

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Οι εισερχόμενοι τουρίστες της περιοχής μελέτης επισκέπτονται και άλλες ορεινές περιοχές της Ελλάδος και του Εξωτερικού έκτος από τον ορεινό όγκο Κόζιακα (81,89%), ενώ ελάχιστοι είναι αυτοί που επισκέπτονται μόνο αυτή την ορεινή περιοχή (18,11%) (βλ. Πιν. 29). Οι σημαντικότερες ορεινές περιοχές που επισκέπτονται οι τουρίστες έκτος από το Κόζιακα είναι το Πήλιο , την Αράχωβα και την Βασιλίτσα (βλ. Πιν. 30). Ο σημαντικότερος λόγος που οι επισκέπτες επισκέπτονται και άλλες ορεινές περιοχές είναι η μικρή απόσταση μεταξύ των ορεινών περιοχών και του τόπου της μόνιμης κατοικίας τους. Επίσης, επισκέπτονται άλλες ορεινές περιοχές γιατί εκεί πηγαίνουν οι φίλοι τους, διαθέτουν ωραιότερο τοπίο, έχουν καλύτερες υποδομές (ξενοδοχεία, εστιατόρια κ.λπ.) και καλύτερες εγκαταστάσεις για σκι (πίστες, αναβατήρες κ.λπ.) (βλ. Πιν. 31).

Η Ρουμανία έχει ως στόχο να ανάπτυξη και αυτή χιονοδρομικές εγκαταστάσεις σε κάποια ορεινή περιοχή, με σκοπό να προσελκύσει επισκέπτες από το εξωτερικό και το εσωτερικό όπως πολλά χιονοδρομικά κέντρα στην Ελλάδα και στην Βουλγαρία. Το χιονοδρομικό κέντρο αποφασίστηκε να δημιουργηθεί πιο συγκεκριμένα στην κοινότητα Beliz του δήμου Cluj στα Καρπάθια όρη, με σκοπό την ανάπτυξη του τουρισμού στα επτά χωριά της κοινότητας Beliz. Με τη βοήθεια του Gis το χιονοδρομικό κέντρο θα τοποθετηθεί στην πλησιέστερη και πιο κατάλληλη θέση για τις επτά κοινότητες. Επίσης, θα οριοθετηθούν εκατοντάδες διαδρομές για σκι. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το νότιο-κεντρικό τμήμα της

υπό μελέτη περιοχής αποτελεί το ιδανικό έδαφος για τη τοποθέτηση του χιονοδρομικού κέντρου (Dezsi et al.2015).

Εικόνα 13: *Belis στα Καρπάθια όρη στην Ρουμανία*
 Πηγή: <https://www.megarixl.com/belis-romania>

Πίνακας :Τι σας άρεσε περισσότερο στην περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Το ξενοδοχείο	31	8%
Η εστίαση	39	11%
Τα αθλήματα	9	2%
Το Σαλέ	14	4%
Το χιονοδρομικό κέντρο(οι εγκαταστάσεις)	27	7%
Το δάσος	81	22%
Το τοπίο	68	18%
Η καθαρή ατμόσφαιρα	47	13%
Η ευγένεια των ντόπιων	28	8%
Η γαστρονομία	25	7%
Άλλο (εντοπιότητα)	1	0%

Πίνακας 32: *Τι σας άρεσε περισσότερο στην περιοχή*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Πίνακας : Πιστεύετε ότι το δάσος λειτουργεί ως πόλος έλξης για τους τουρίστες	Συχνότητα	Ποσοστά
Ναι	127	98%
Όχι	3	2%

Πίνακας 33: *Πιστεύετε ότι το δάσος λειτουργεί ως πόλος έλξης για τους τουρίστες*

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Πίνακας : Πως αξιολογείται το τοπίο της περιοχής	Συχνότητα	Ποσοστά
Πολύ καλό	94	72%
Αρκετά καλό	35	27%
Καθόλου καλό	0	0%
Άλλο (εξαιρετικό)	1	1%

Πίνακας 34: Πως αξιολογείται το τοπίο της περιοχής

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Σύμφωνα με τον πίνακα 32, στους επισκέπτες άρεσε περισσότερο το δάσος καθώς διαθέτει και το υψηλότερο ποσοστό (21,89%). Επιπλέον, τους άρεσε πολύ το τοπίο, το οποίο κατείχε το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό (18,38%) και η καθαρή ατμόσφαιρα που κατέχει το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό (12,70%). Με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία και το πίνακα 33, οι επισκέπτες θεωρούν ότι το δάσος λειτουργεί ως ένας σημαντικός πόλος έλξης. Το τοπίο της περιοχής οι επισκέπτες το αξιολογούν ως πολύ καλό και αρκετά καλό, ενώ κανένας τους δεν το αξιολογεί αρνητικά (βλ. Πιν. 34). Συνεπώς το δάσος, το φυσικό τοπίο και η καθαρή ατμόσφαιρα είναι από τα πιο σημαντικά φυσικά πλεονέκτημα που διαθέτει η περιοχή μελέτης.

Στα Καρπάθια όρη της Πολωνίας, το δάσος θεωρείται επίσης ως ένας από τους σημαντικότερους πόλους έλξης, γι' αυτό το λόγο προτάθηκε η ανάπτυξη του ιππικού τουρισμού μέσα στο κρατικό δάσος Masurian, όπου υπάρχουν ήδη οριοθετημένες ιππικές διαδρομές, με σκοπό την ανάδειξη του. Άλλωστε, η πλειοψηφία του πληθυσμού κρίνει την ιππασία μέσα από το δάσος ως πιο ελκυστική δραστηριότητα και πιο φυσική μορφή αναψυχής. Η δραστηριότητα αυτή θα αναπτυχθεί με την προϋπόθεση ότι θα γίνονται τακτικοί έλεγχοι στις ιππικές διαδρομές, εξαιτίας των μεγάλων κινδύνων που κρύβει το δασικό σύμπλεγμα. Με αυτό τον τρόπο ο άνθρωπος θα έρθει πιο κοντά στη φύση χωρίς να προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον (Adamska, 2014).

Εικόνα 14: Καρπάθια όρη στην Πολωνία
 Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki>

Πίνακας :Τι νομίζετε ότι θα πρέπει να γίνει για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή	Συχνότητα	Ποσοστά
Καλύτερα ξενοδοχεία	14	6%
Καλύτερες εγκαταστάσεις στο χιονοδρομικό κέντρο(πίστες, αναβατήρες)	53	24%
Περισσότερες δραστηριότητες	54	24%
Πιο καθαρή περιοχή	10	4%
Καλύτερος δρόμος	35	16%
Περισσότερες καφετέριες	7	3%
Περισσότερα εστιατόρια ή ταβέρνες	7	3%
Περισσότερα καταστήματα	19	9%
Άλλο (καλύτερη συμπεριφορά της τοπικής κοινωνίας, να αυξηθούν οι μισθοί για να προσελκύσουν και προσωπικό, προσιτές τιμές, διαφήμιση, νυχτερινή διασκέδαση, δεν χρειάζεται κάτι περαιτέρω η περιοχή, ορειβατικά μονοπάτια, ήπιες δραστηριότητες, βελτίωση υποδομών και του χιονοδρομικού κέντρου ,υποδομές για κοινές ενασχολήσεις (μουσική –ζωγραφική),	24	11%

Πίνακας 35: Τι νομίζετε ότι θα πρέπει να γίνει για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή

Πηγή: *Επιτόπια έρευνα*

Πίνακας: Αν πιστεύετε ότι η προσφορά περισσότερων δραστηριοτήτων , θα αύξανε την επισκεψιμότητα της περιοχής, σημειώστε παρακάτω ποιες θα μπορούσαν να είναι αυτές.	Συχνότητα	Ποσοστά
Αθλητικές δραστηριότητες (Ιππασία, Rafting,Ποδόσφαιρο , Κωπηλασία , Ορειβασία, Καγιάκ, αναρρίχηση)	15	26%
Κυνήγι	2	3%
Ψάρεμα πέστροφας στο ποτάμι	1	2%
Κατασκήνωση	1	2%
Κάμπινγκ	1	2%
Ομαδικούς περιπάτους στο δάσος -Πεζοπορία-Περιπατικά μονοπάτια-Περιπατικούς συλλόγους	5	9%
Ξενάγηση της περιοχής (όπως σε ιστορικά σημεία)	2	3%
Περισσότερες εκδηλώσεις (Πανηγύρια, Εορτασμοί ,Παραδοσιακοί Χοροί)	3	5%
Διοργάνωσης αγώνων στα βουνά	1	2%
Περισσότερες δραστηριότητες στο χιονοδρομικό κέντρο	1	2%
Παζάρια	1	2%
Πολιτιστικές διαδρομές	2	3%
Καταστήματα για ρούχα	1	2%
Αθλητικό προπονητικό κέντρο (ΚΟΡΠ)	7	12%
Παρκινγκ	3	5%
Ορειβατικά καταλύματα	1	2%
Coffee shop smoke	1	2%
Υποδομές για οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων	1	2%
Μουσείο	1	2%
Οδικός άξονας Αθήνα-Τρίκαλα	1	2%
Διάφορες τουριστικές υποδομές	1	2%
Χιονοδρομικό Μαρόσα	1	2%
Ορειβατικά μονοπάτια	1	2%
Θυροφύλαξη κατά τη διάρκεια του κυνηγιού	1	2%
Οργανωμένη Διαφήμιση	1	2%
Σύνδεση της περιοχής με περισσότερα μέσα μεταφοράς	1	2%
Λαογραφικός Σύλλογος	1	2%

Πίνακας 36: *Αν πιστεύετε ότι η προσφορά περισσότερων δραστηριοτήτων ,θα αύξανε την επισκεψιμότητα της περιοχής, σημειώστε παρακάτω ποιες θα μπορούσαν να είναι αυτές.*

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

Σύμφωνα με τους Πίνακες 35 και 36, οι επισκέπτες προτείνουν κυρίως να πραγματοποιηθούν περισσότερες δραστηριότητες που να αφορούν τον αθλητισμό, να βελτιωθούν οι εγκαταστάσεις στο χιονοδρομικό κέντρο του Περτουλίου (πίστες, αναβατήρες) και να δημιουργηθεί ένα αθλητικό προπονητικό κέντρο. Στόχος όσων προτάθηκαν από τους εισερχόμενους τουρίστες είναι η αύξηση της επισκεψιμότητα στην περιοχή μελέτης.

Μεγάλες υποδομές όπως το αθλητικό προπονητικό κέντρο προτάθηκαν και στις χώρες Ισπανία, Πορτογαλία και Αυστρία με σκοπό την αύξηση της επισκεψιμότητας στις ορεινές περιοχές.

Σύμφωνα με μια μελέτη στην Πορτογαλία, στην καρδιά της οροσειράς Serra da Estrela υπάρχουν ιαματικές πηγές, οι οποίες θα αξιοποιηθούν με τη δημιουργία ενός σύγχρονου ιαματικού κέντρου, το οποίο θα διαθέτει ένα σύγχρονο ερευνητικό εργαστήριο θεραπείας. Το έργο αυτό θα πραγματοποιηθεί με σκοπό να αναπτυχθεί η αγροτική πόλη Manteigas. Ο λόγος που έγινε αυτή η μελέτη είναι η απότομη μείωση του πληθυσμού που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια η πόλη. Η πρόταση αυτή αποσκοπεί στην οικοδόμηση μιας υποδομής που θα αναζωογονήσει την ταυτότητα της περιοχής (Neves *et al.* 2015).

Εικόνα 15: Πόλη Manteigas και η οροσειράς Serra da Estrela
Πηγή: <https://www.flickr.com/photos/ccdrc/sets>

Στην Αυστρία έγινε μια παροιμία πρόταση με αυτή της Πορτογαλίας, τη δημιουργία ενός τεράστιου συγκροτήματος SPA, στην κοιλάδα του Stubai. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η προσέλκυση τουριστών προς αυτή την περιοχή. Η μελετητές για να δουν πόσο επιτυχημένο θα είναι το έργο αυτό έκαναν έλεγχο σε διάφορα SPA που βρίσκονται σε άλλες περιοχές τις Άλπεις όπως Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Ελβετία, τα αποτελέσματα είχαν επιτυχία 63% και 84%. Το SPA αποφασίστηκε ότι θα τοποθετηθεί σε μια περιοχή που δεν θα επηρεάζει σημαντικά άλλες χρήσεις γης όπως το δάσος και τις γεωργικές εκτάσεις (Schirpke *U. et al* 2012).

Εικόνα 16: Αυστρία στην κοιλάδα του Stubai
Πηγή: <http://www.skiclub.co.uk/skiclub>

Στην Ισπανία, στον ορεινό όγκο της Sierra Nevada στην Γρανάδα, δημιουργήθηκε ένας αστρονομικός σταθμός, ο οποίος θα διαθέτει εργαστήρια για την μάθηση της αστρονομίας, εκπαιδευτικό προσωπικό και διάφορα βοηθήματα όπως αστρονομικούς χάρτες. Σκοπός αυτού του μεγάλου έργου είναι η ανάπτυξη του αστρονομικού τουρισμού στην Sierra Nevada, ο οποίος θα απευθύνεται κυρίως σε ενήλικες (*County Council of Granada*, 2014).

Εικόνα 17: Ορεινός όγκος της Sierra Nevada στην Γρανάδα
Πηγή: <http://pt.rentalia.com/179041>

Στη Σλοβενία και πιο συγκεκριμένα στο Εθνικό Πάρκο Triglav των Άλπεων για να αυξηθεί η επισκευσιμότητα του, πραγματοποιήθηκε η αναβάθμιση του οδικού δίκτυο για την ασφάλειας των επισκεπτών και δημιουργήθηκαν υπηρεσίες διάσωσης αμειβόμενων ομάδων σε χώρους με υψηλές ανάγκες, με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη του Εθνικού Πάρκου Triglav (*Čerpes et al.2014*).

Εικόνα 18: Εθνικό πάρκο Triglav στην Σλοβενία
Πηγή:<https://www.insightguides.com/destinations>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

24. Συμπεράσματα

Η ανάλυση SWOT βασίστηκε στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της επιλέξιμης περιοχής που χαρακτηρίζεται από εκτεταμένους ορεινούς όγκους που καθιστούν την περιοχή ως απομονωμένη και απομακρυσμένη σε σχέση με άλλες ορεινές περιοχές. Η ανάλυση SWOT λειτουργεί ως ένα μεθοδολογικό εργαλείο που καταγράφει τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των υφιστάμενων χαρακτηριστικών του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης. Έχει ως σκοπό να επισημάνει τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές της περιοχής, ώστε να κατανοήσουμε την κατάσταση που επικρατεί και τις δυνατότητες που υπάρχουν για περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής. Μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην δημιουργία προτάσεων για την τουριστική ανάπτυξη, ενώ παράλληλα μπορεί να συμβάλλει στην βελτίωση της εικόνας της περιοχής μελέτης.

Δυνατά σημεία

Φυσικό Περιβάλλον

Η ορεινή περιοχή μελέτης διαθέτει ένα πλούσιο αναλλοίωτο φυσικό περιβάλλον, το οποίο θα πρέπει διατηρηθεί καθώς είναι ένα από τα δυνατά σημεία της. Η διασφάλιση της προστασίας

του φυσικού περιβάλλοντος, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την προσέλκυση τουριστών στην περιοχή.

Κλιματολογικές Συνθήκες

Οι κλιματολογικές συνθήκες στην περιοχή είναι ένα από τα σημαντικότερα δυνάτα σημεία της περιοχής μελέτης. Οι χαμηλές Θερμοκρασίες και το πυκνό χιόνι συμβάλλουν στην δημιουργία χειμερινών δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται σε μεγάλες εγκαταστάσεις όπως το Χιονοδρομικό Κέντρο. Συνεπώς, οι καιρικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού.

Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και οι αθλητικές εκδηλώσεις είναι ένα από τα δυνάτα σημεία της περιοχής μελέτης. Μερικές από αυτές που πραγματοποιούνται στην περιοχή είναι οι θρησκευτικές εορταστικές εκδηλώσεις, οι απόκριες, η καθαρά Δεύτερα και το Σαρακατσάνικο Αντάμωμα. Οι εκδηλώσεις αυτές προσελκύουν κάθε χρόνο επισκέπτες από διάφορες περιοχές της Ελλάδος.

Οι εγκαταστάσεις ΑΠΘ

Το συγκρότημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης προορίζεται για τη φιλοξενία πανεπιστημιακών και φοιτητών της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του. Οι φοιτητές και οι πανεπιστημιακοί επισκέπτονται την περιοχή μελέτης κάθε καλοκαίρι, με σκοπό να πραγματοποιηθεί η πρακτική εκπαίδευσή των φοιτητών από τους καθηγητές. Το μεγάλο αυτό συγκρότημα ευνοεί την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή μελέτης.

Εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Η περιοχή μελέτης διαθέτει ένα ακόμα δυνατό σημείο, το οποίο αφορά τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που είναι οι εξής: θρησκευτικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός, χιονοδρομικός τουρισμός & τουρισμός χειμερινών αθλημάτων, περιπατητικός τουρισμός, κληρονομικός τουρισμός, αγροτουρισμός, Φυσιολατρικός – Οικοτουρισμός, Συνεδριακός Τουρισμός- Σεμιναριακός). Αυτά τα είδη τουρισμού προσελκύουν κάθε χρόνο ένα σημαντικό αριθμό επισκεπτών.

Απειλές

Φυσικό περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης απειλείται από την υποβάθμιση και την αλλοίωση από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες που επιτρέπονται να αναπτυχθούν στην περιοχή μελέτης είναι το κυνήγι, η γεωργία, η βόσκηση και η οικοδόμηση, θα πρέπει να ρυθμιστούν μέσα από την έγκριση Σχεδίων Διαχείρισης των περιοχών Natura, ώστε να μην αποτελούν απειλή για τους πληθυσμούς των ζωικών ειδών (Λύχο, 2014). Σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ/160/1986) στα δάση και στις δασικές εκτάσεις, που διαθέτει και η περιοχή μελέτης επιτρέπονται η δημιουργία ορειβατικών καταφυγίων, χιονοδρομικών κέντρων καθώς επίσης και η χωροθέτηση έργων. Επιπλέον, ο Κόζιακας έχει χαρακτηριστεί ως ελεγχόμενη περιοχή με αποτέλεσμα να απαγορεύεται το κυνήγι για ορισμένα είδη. Στα λιβάδια της περιοχής μελέτης απαγορεύεται η τοποθέτηση σκηνής παρά το γεγονός ότι τα λιβάδια είναι τα πιο κατάλληλα για κατασκήνωση, λόγω της απόφασης που πάρθηκε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως ο φορέας διαχείρισης τους (<http://mountaingreece.com>). Ακόμη, σύμφωνα με το Ν.3937/2011 (ΦΕΚ/60/2011) σε περιοχές Natura απαγορεύεται η εγκατάσταση οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών περιοχών και η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες, συνεπώς οι δραστηριότητες αυτές απαγορεύονται και στην περιοχή μελέτης καθώς διαθέτει τις περιοχές Τ.Κ.Σ. ή αλλιώς Ε.Ζ.Δ. οι οποίες ανήκουν στη Natura 2000.

Μείωση του πληθυσμού

Η περιοχή μελέτης απειλείται σημαντική από μια μελλοντική σταδιακή μείωση του πληθυσμού κατά το έτος 2021, το συμπέρασμα αυτό έγκειται στην μελλοντική προβολή που έγινε με βάση το τύπο του ανατοκισμού. Ο πληθυσμός στο μέλλον θα μειωθεί εξαιτίας δύο σημαντικών παραγόντων, που είναι το μεγάλο ποσοστό του γηρασμένου πληθυσμού, το οποίο θα αυξηθεί τη θνησιμότητα και η τάση της εγκατάλειψης των χωριών από τους κατοίκους τους προκειμένου να μετακινηθούν στο εξωτερικό ή σε αστικά κέντρα.

Οικονομική Κρίση

Μια από τις πιο σημαντικές απειλές που αντιμετωπίζει η ορεινή περιοχή μελέτης είναι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης καθώς δεν έχει τις ίδιες ευκαιρίες και τα κανάλια

πρόσβασης στην αγορά εργασίας σε σχέση με άλλες περιοχές. Συνεπώς, η επίδραση της οικονομικής κρίσης πλήττει την τοπική οικονομία της περιοχής μελέτης.

Ευκαιρίες

Προπονητικό Κέντρο

Μια πολύ σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη της περιοχής μελέτης είναι η αξιοποίηση των Πόρων του ΕΣΠΑ 2014-2020 της περιφέρειας Θεσσαλίας, που δίνει τη δυνατότητα χρηματοδότησης έργων σε επιλεγμένες μικροπεριοχές της Περιφέρειας με σκοπό την τοπική ανάπτυξη. Ένα σημαντικό έργο που επιθυμεί να αναπτύξει η περιοχή μελέτης είναι η δημιουργία αθλητικού προπονητικού κέντρου που θα προσελκύσει επισκέπτες κατά τους θερινούς μήνες (<http://www.news.gr/espa-2014-2020>).

Βοτανικός κήπος

Το σχέδιο Ασκληπιός που δημιουργήθηκε σύμφωνα με τη διαβούλευσης μεταξύ ΚΕΝΑΚΑΠ και του Δήμου Τρικκαίων, θα χρηματοδοτηθεί από το νέο πρόγραμμα Leader 2016 που έχει ως στόχο της δημιουργία ενός βοτανικού κήπου, ο οποίος θα λειτουργεί ως επισκέψιμο εκπαιδευτικό αγρόκτημα στο όρος Κόζιακα. Στον κήπο θα γίνεται παρουσίαση της καλλιέργειας των θεραπευτικών βοτάνων του Ασκληπιού και της παραγωγής των αντίστοιχων προϊόντων. Η περιοχή μελέτης μπορεί να εκμεταλλευθεί προς όφελος της τη χρηματοδότηση του προγράμματος Leader, έτσι ώστε να αντιμετωπίσει τη νεανική ανεργία στην ύπαιθρο και ταυτόχρονα να προβληθούν οι φυσικοί πόροι της περιοχής. Ο προϋπολογισμός του έργου αυτού ανέρχεται τα 320.000 ευρώ (<http://trikalacity.gr/neo-linter-schedio-asklipios>).

Τηλε-ιατρική - Τηλε-φροντίδα

Το σχέδιο Ασκληπιός προτείνει την Τηλε-ιατρική και την Τηλε-φροντίδα (ψηφιακές εξ αποστάσεως εφαρμογές υγείας), που βασίζονται στην παραδοσιακή ιατρική, τη διατροφή και στη χρήση των βοτανοθεραπευτικών σχημάτων του Ασκληπιού. Γίνεται ηλεκτρονική προώθηση παρεχόμενων υπηρεσιών (e-Asklipios). Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται τα 250.000 ευρώ (<http://trikalacity.gr/neo-linter-schedio-asklipios>).

Ευρυζωνική πρόσβαση

Το σχέδιο Ασκληπιός στο Δήμο Τρικκαίων επιδιώκει να παρέχει ευρυζωνική πρόσβαση από ασύρματα δίκτυα στην αγροτική ύπαιθρο, για την εξυπηρέτηση του αγροτικού και νεανικού πληθυσμού. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 160.000 ευρώ (<http://trikalacity.gr/neo-linter-schedio-asklipios>).

Σημεία Πώλησης των Τοπικών Προϊόντων

Η περιοχή μελέτη έχει την ευκαιρία να ανάπτυξη τη δικτύωση δραστηριοτήτων στη πρωτογενή παραγωγή και τη διάθεση ενός προϊόντος με την αξιοποίηση των χρηματικών Πόρων του ΕΣΠΑ 2014-2020 της περιφέρειας Θεσσαλίας. Για την πώληση των τοπικών προϊόντων που παράγονται στο πρωτογενή τομέα θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα διασυνδεδεμένο δίκτυο διανομής για την ανεύρεση και επιλογή τοπικών πελατών και συνεργατών, με σκοπό τη διανομή των τοπικών προϊόντων σε κατάλληλα σημεία πώλησης, τα οποία θα δίνουν τη δυνατότητα έκθεσης τους και θα εξυπηρετούν τους αγοραστές (<http://www.news.gr/espa-2014-2020>).

Αδυναμίες

Φυσικοί πόροι

Η περιοχή μελέτη διαθέτει πολλές αδυναμίες, μια εκ αυτών είναι η ελλιπής διαχείριση και αξιοποίηση φυσικών πόρων που οδηγεί τελικά σε μειωμένη ανταγωνιστικότητα όπως τα αξιοθέατα, τα μοναστήρια -οι εκκλησίες, τα αρχαιολογικά ευρήματα και το δάσος.

Γήρανση Πληθυσμού

Η σημαντικότερη αδυναμία για την περιοχή μελέτης είναι η γήρανση που τεκμηριώνεται από τα στατιστικά στοιχεία και κυρίως από την ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού. Η περιοχή μελέτης επειδή βρίσκεται εντός της Δημοτική Ενότητα Αιθίων, η οποία διαθέτει μεγάλα ποσοστά γηρασμένου πληθυσμού χαρακτηρίζεται και αυτή ως γηρασμένη περιοχή.

Υποδομές

Μια επίσης πολύ σημαντική αδυναμία που έχει η περιοχή μελέτης είναι η ανεπάρκεια τουριστικών υποδομών όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, υπηρεσίες και χώροι στάθμευσης. Η έλλειψη τουριστικών υποδομών ανακόπτει την αναπτυξιακή πορεία της περιοχής μελέτης.

Γεωμορφολογική Απομόνωση

Η γεωμορφολογική απομόνωση της περιοχής μελέτης οφείλεται στο έντονο ανάγλυφο της που έχει ως συνέπεια την κοινωνική απομόνωση, τη δύσκολη προσβασιμότητα, την αδυναμία της αφομοίωση των νεωτεριστικών τάσεων και της σύγχρονης τεχνολογίας.

Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης – εκπαίδευσης

Το Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης – εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού είναι μια μικρή αδυναμία της περιοχής μελέτης, η οποία οφείλεται κυρίως στο μεγάλο ποσοστό γηρασμένου πληθυσμού. Το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης είναι η έλλειψη δεξιοτήτων των νέων και των ηλικιωμένων. Σε περίπτωση όμως που το χαμηλό επίπεδο άφορα τους νέους, τότε υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να μείνουν άνεργοι ή άεργοι απ' ότι οι μεγαλύτερες ηλικίες.

Έλλειψη ολοκληρωμένων αναπτυξιακών πολιτικών

Η έλλειψη ολοκληρωμένων αναπτυξιακών πολιτικών για τις ορεινές περιοχές είναι μια αδυναμία που επηρεάζει και την περιοχή μελέτης καθώς δεν έχει εφαρμοστεί μια διαφορετική ολοκληρωμένη πολιτική για τους ορεινούς όγκους, παρά μόνο περιλαμβάνονται στην ευρύτερη περιφερειακή και αγροτική πολιτική για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό σημαίνει πως η περιοχή μελέτης και άλλες ορεινές περιοχές βρίσκονται σε μειονεκτικότερη θέση σε σχέση με τις πεδινές, ημιορεινές και κάποιες νησιώτικες περιοχές.

Κτηνοτροφία

Μεγάλη αδυναμία για την περιοχή μελέτης είναι η εξάλειψη του κλάδου της κτηνοτροφίας στην περιοχή παρά το γεγονός ότι στο παρελθόν το Περούλι ήταν ο τόπος συνάθροισης των κτηνοτρόφων. Άλλωστε η κτηνοτροφία ως ο πιο παραδοσιακός κλάδος συμβάλει καθοριστικά στην περιφερειακή αγροτική ανάπτυξη, στην μείωση της νεανικής ανεργίας και στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού στην ύπαιθρο. Η ανάπτυξη του κλάδου της αλιείας

φαίνεται πως πηρέ την θέση της κτηνοτροφίας, ενώ θα έπρεπε οι δύο κλάδοι να συνυπάρχουν για την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής.

Σύνδεση

Η περιοχή της Ελάτης – Κόζιακα – Περτουλίου βρίσκεται μακριά από το βασικό εθνικό οδικό σύστημα και δεν εξυπηρετείται άμεσα με σιδηροδρομική γραμμή ή αεροδρόμιο γεγονός που αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την προσβασιμότητα των τουριστών.

Ανεπάρκεια της καλής συγκοινωνία

Άλλη μια αδυναμία της περιοχής μελέτης είναι η έλλειψη συχνών διαδρομών με τα λεωφορεία του Κτελ. Το οδικό δίκτυο είναι ανεπτυγμένο ικανοποιητικά, αλλά τα λεωφορεία λόγω έλλειψης προσωπικού κυρίως αδυνατούν να μεταφέρουν κόσμο συχνά στις απομακρυσμένες περιοχές. Η ανεπάρκεια της καλής συγκοινωνία είναι ένα σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή γιατί δεν συμβάλλει στην μεγάλη εισροή των επισκεπτών στην περιοχή.

Ανταγωνισμός

Το χιονοδρομικό κέντρο Περτουλί της περιοχής μελέτης διαθέτει κάποιες σημαντικές αδυναμίες, είναι μικρό και οι εγκαταστάσεις είναι λιγότερο ανταγωνιστικές σε σχέση με άλλες χιονοδρομικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό όπως η Βασιλίτσα, η Καϊμάκτσαλαν και το Μπάνσκο.

Εποχικότητα τουρισμού

Η έντονη εποχικότητα του τουρισμού είναι μια από τις αδυναμίες της περιοχή μελέτης, ο τουρισμός περιορίζεται χρονικά κυρίως σε 2 εποχές, το Χειμώνα και την Άνοιξη. Το χειμώνα οι επισκέπτες καταφθάνουν στην περιοχή λόγω του χιονοδρομικού κέντρου, ενώ την άνοιξη λόγω των αποκριών και της καθαρής Δευτέρας. Τι υπόλοιπες εποχές επισκέπτονται την περιοχή ελάχιστοι τουρίστες λόγω των αργίων και των τοπικών εκδηλώσεων. Εφόσον, οι κυριότερες εποχές στην περιοχή μελέτης είναι η άνοιξη και ο χειμώνας, το γεγονός αυτό είναι θεωρείται ένα μειονέκτημα για την τοπική οικονομία της περιοχής καθώς κάποιες επιχειρήσεις στηρίζονται μόνο στο τουρισμό

SWOT Ανάλυση

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες
Η περιοχή διαθέτει πλούσιο φυσικό περιβάλλον , χαρακτηριστικό που ευνοεί την ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού.	Ελλιπής διαχείριση και αξιοποίηση φυσικών πόρων που οδηγεί τελικά σε μειωμένη ανταγωνιστικότητα όπως τα αξιοθέατα, τα αρχαιολογικά ευρήματα και το δάσος.
Ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες που ευνοεί την ανάπτυξη του τουρισμού το χειμώνα.	Τα μεγάλα ποσοστά γηρασμένου πληθυσμού καθιστούν τη Δημοτική Ενότητα Αιθίων ως μια γηρασμένη χωρική ενότητα.
Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που προσελκύουν επισκέπτες κάθε χρόνο όπως Σαρακατσάνικο Αντάμωμα.	Ανεπάρκεια τουριστικών υποδομών όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, υπηρεσίες και χώροι στάθμευσης.
Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού προσελκύουν επισκέπτες που ενδιαφέρονται για τα συγκεκριμένα είδη τουρισμού (θρησκευτικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός, χιονοδρομικός τουρισμός & τουρισμός χειμερινών αθλημάτων, περιπατητικός τουρισμός, κυνηγετικός τουρισμός, αγροτουρισμός, Φυσιολατρικός – Οικοτουρισμός, Συνεδριακός Τουρισμός- Σεμιναριακός).	Η γεωμορφολογική απομόνωση έχει ως συνέπεια την κοινωνική απομόνωση, τη δυσκολία προσβασιμότητας και την αδυναμία αφομοίωσης των νεωτεριστικών τάσεων και της σύγχρονης τεχνολογίας.
Εγκαταστάσεις του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου στο Περούλι προσελκύει φοιτητές κατά τους θερινούς μήνες όπου γίνεται η πρακτική εξάσκηση τους Δασολογίας.	Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης – εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού.
	Έλλειψη ολοκληρωμένων αναπτυξιακών πολιτικών για τις ορεινές περιοχές.
	Εξάλειψη του κλάδου της κτηνοτροφίας στην περιοχή παρά το γεγονός ότι στο παρελθόν το Περούλι ήταν ο τόπος συνάθροισης των κτηνοτρόφων και αντικατάσταση της από το κλάδο της αλιείας .
	Η περιοχή της Ελάτης – Κόζιακα – Περούλιου βρίσκεται μακριά από το βασικό εθνικό οδικό σύστημα και δεν εξυπηρετείται άμεσα με σιδηροδρομική γραμμή ή αεροδρόμιο γεγονός που αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την

	προσβασιμότητα των τουριστών.
	Ανεπάρκεια καλής συγκοινωνίας - Έλλειψη συχνών διαδρομών με λεωφορεία.
	Οι εγκαταστάσεις του Χιονοδρομικού Κέντρου Περτουλίου είναι λιγότερο ανταγωνιστικές σε σχέση με άλλες εγκαταστάσεις άλλων χιονοδρομικών κέντρων στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό όπως Βασιλίτσα, Καϊμάκτσαλαν και Μπάνσκο.
	Έντονη εποχικότητα τουρισμού, ο τουρισμός περιορίζεται χρονικά σε 2 εποχές περίπου (Χειμώνας και Άνοιξη).
Ευκαιρίες	Απειλές
Παροχή ευρυζωνικής πρόσβασης από ασύρματα δίκτυα στην αγροτική ύπαιθρο με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα Leader 2016	Υποβάθμιση και αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος του ορεινού όγκου από τις ανθρώπινες δραστηριότητες
Αξιοποίηση Πόρων του ΕΣΠΑ 2014-2020 της περιφέρειας Θεσσαλίας με σκοπό την τοπική ανάπτυξη σε επιλεγμένες μικροπεριοχές της Περιφέρειας όπως η δημιουργία αθλητικού προπονητικού κέντρου που θα προσελκύσει επισκέπτες κατά τους θερινούς μήνες στην Δ.Ε. Αιθίων.	Η μελλοντική εγκατάλειψη και η σταδιακή μείωση του πληθυσμού στην περιοχή μελέτης κατά το έτος 2021 σύμφωνα με τη μελλοντική προβολή.
Τηλε-ιατρική και την Τηλε-φροντίδα , που βασίζονται στην παραδοσιακή ιατρική, τη διατροφή και στη χρήση των βοτανοθεραπευτικών σχημάτων του Ασκληπιού με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα Leader 2016.	Επίδραση της οικονομικής Κρίσης στην τοπική οικονομία της περιοχής μελέτης
Προώθηση της εναλλακτικής καλλιέργειας των αρωματικών φυτών και φαρμακευτικών βοτάνων. Δημιουργία Βοτανικού Κήπου με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα Leader 2016.	
Δημιουργία σημείων πώλησης των τοπικών προϊόντων, με την αξιοποίηση των χρηματικών Πόρων του ΕΣΠΑ 2014-2020 της περιφέρειας Θεσσαλίας.	

Πίνακας 37: SWOT Ανάλυση

Πηγή:ιδία επεξεργασία

Τα Συμπεράσματα εξάγονται τόσο από τη βιβλιογραφία όσο και από τη συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών, που περιλαμβάνονται στους πίνακες διπλής εισόδου. Η μια εκ των δύο μεταβλητών παραμένει πάντα σταθερή, ενώ η άλλη είναι πάντα μεταβαλλόμενη. Οι ερωτήσεις που επιλέχθηκαν για να εξαχθούν τα συμπεράσματα πέρασαν πρώτα από τον έλεγχο ανεξαρτησία X^2 και στην συνέχεια από τον έλεγχο του Fisher. Στους πίνακες που έχουν ως σταθερή μεταβλητή το φύλο, διαπιστώνουμε ότι οι άντρες επισκέπτονται την περιοχή της Νότιας Πίνδου γιατί προτιμούν τη χαλάρωση, ενώ οι γυναίκες προτιμούν να τη χαλάρωση, το περπάτημα, τη φωτογράφιση και την επίσκεψη σε θρησκευτικούς και αρχαιολογικούς χώρους. Οι γυναίκες με βάση των δραστηριοτήτων που συμμετέχουν είναι προφανές ότι έλκονται από το τοπίο περισσότερο από τους άντρες. Τα αποτελέσματα αυτά είναι εύλογα καθώς οι γυναίκες είναι πιο επιρρεπής σε αυτές τις δραστηριότητες από ότι οι άντρες. Παρ' όλα αυτά οι άντρες, δεν είναι τόσο ικανοποιημένοι από το τοπίο όσο οι γυναίκες. Οι γυναίκες επίσης προτείνουν να δημιουργηθούν περισσότερα καταστήματα, τα οποία πιστεύουν ότι θα προσελκύσουν περισσότερο κόσμο στην περιοχή μελέτης, αρά το γυναικείο φύλο προτείνει υποδομές που θα τους παρέχουν ψυχαγωγία.

Σύμφωνα με τους πίνακες που έχουν ως σταθερή μεταβλητή την ηλικία, παρατηρούμε ότι οι ηλικίες κάτω των 30 ετών και μεταξύ των 30 και 50 ετών δεν επισκέπτονται συχνά την περιοχή μελέτης λόγω έλλειψης χρόνου, ενώ οι λόγοι που την επισκέπτονται είναι κυρίως για να χαλαρώσουν. Το αποτέλεσμα αυτό είναι απόλυτα λογικό καθώς αυτές οι ηλικίες εργάζονται περισσότερο και έχουν μεγαλύτερες ανάγκες για ξεκούραση. Όλες οι ηλικίες επισκέπτονται και άλλες ορεινές περιοχές εκτός από την περιοχή μελέτης γιατί πιστεύουν ότι διαθέτουν ωραιότερα τοπία από αυτήν. Οι ηλικίες μικρότερες των 30 ετών επισκέπτονται την περιοχή μελέτης, με σκοπό να κάνουν σκι κατά τη χειμερινή περίοδο. Άλλωστε τα άτομα κάτω των 30 ετών είναι πιο ενεργητικά από τα άτομα άνω των 30, αρά το αποτέλεσμα είναι πολύ λογικό. Επίσης, τα άτομα των ηλικιών άνω των 50 ετών και μεταξύ των 30 και 50 ετών είναι αυτοί που επισκέπτονται περισσότερο την περιοχή μελέτης κατά τη διάρκεια της άνοιξης. Αυτοί που έμειναν περισσότερο ευχαριστημένοι από την εστίαση και το χιονοδρομικό κέντρο του Περτουλίου είναι οι ηλικίες κάτω των 30 ετών. Οι επισκέπτες αυτών των ηλικιών πιστεύουν ότι για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή θα πρέπει να γίνουν καλύτερα ξενοδοχεία και περισσότερες καφετέριες.

Σύμφωνα με τους πίνακες που έχουν ως σταθερή μεταβλητή το επίπεδο σπουδών διαπιστώνουμε ότι τα άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου (ΤΕΙ/ΑΕΙ) πιστεύουν ότι για

να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή θα πρέπει να γίνουν καλύτερα ξενοδοχεία, ενώ τα άτομα που διαθέτουν μεταπτυχιακό πιστεύουν ότι θα πρέπει η περιοχή να γίνει πιο καθαρή. Συνεπώς, τα άτομα με υψηλό επίπεδο σπουδών είναι πιο απαιτητικά. Ακόμη, παρατηρούμε ότι οι απόφοιτοι γυμνασίου/ λυκείου επισκέπτονται την περιοχή μελέτης όλες τις εποχές (βλ. παράρτημα Α). Επιπλέον, σύμφωνα με τους πίνακες 35 και 36 οι επισκέπτες πιστεύουν ότι για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή μελέτη θα πρέπει να αναπτυχθούν περισσότερες αθλητικές δραστηριότητες. Ακόμη, οι επισκέπτες προτείνουν τη δημιουργία ενός Αθλητικού προπονητικού κέντρου (ΚΟΡΠ), το οποίο πιστεύουν ότι θα δημιουργήσει συνθήκες για την περαιτέρω ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στην περιοχή.

Η περιοχή μελέτης παρατηρούμε ότι διαθέτει ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα, το οποίο είναι το φυσικό περιβάλλον. Γενικότερα το φυσικό περιβάλλον των ορεινών περιοχών αποτελεί ως συνήθως έναν αναπτυξιακό φυσικό πόρο και ταυτόχρονα ένα σημαντικό πόλο έλξης τουριστών. Η σωστή διαχείριση και αξιοποίηση του, παράλληλα με την ήπια ανάπτυξη, μπορεί να διασφαλίσει την αιφορία και τη βιώσιμη ανάπτυξη των ορεινών περιοχών.

Ωστόσο, η περιοχή μελέτης λόγω του έντονου γεωγραφικού ανάγλυφου της και το γεγονός ότι είναι σχετικά απομακρυσμένη από άλλες περιοχές προκλήθηκαν τα έξης προβλήματα: η πληθυσμιακή ερήμωση, ο γηρασμένος πληθυσμός και η μεγάλη έλλειψη του ανθρώπινου δυναμικού. Τα προβλήματα αυτά οδηγούν αυτομάτως τη περιοχή σε στενότητα ως προς την δημιουργία ιδιωτικών επενδυτικών πρωτοβουλιών, ενώ αντιμετωπίζονται μέχρι και σήμερα με αποσπασματικές πολιτικές εφαρμογές, οι οποίες δεν συμβάλλουν στην εξαλείψει τους.

Συνεπώς, η περιοχή μελέτης για να αναπτυχθεί περαιτέρω και να προσπεράσει τα προβλήματα της, θα πρέπει να υιοθετηθούν κάποιες ολοκληρωμένες αναπτυξιακές πολιτικές και ταυτόχρονα να κινητοποιηθούν οι τοπικοί φορείς για την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής. Η σωστά σχεδιασμένη στρατηγική μπορεί να προωθήσει την ανάπτυξή της, καθώς επίσης και ολόκληρου του ορεινού όγκου Κόζιακα, δημιουργώντας έτσι επιχειρηματική δραστηριότητα που θα σχετίζεται αποκλειστικά με τον τουρισμό. Η ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή ενδεχομένως να ενισχύσει και την επιχειρηματικότητα στον κλάδο της μεταποίησης. Για την ώθηση της περιοχής προς την ανάπτυξη θα πρέπει να ενεργοποιηθούν παράλληλα και οι πολίτες που κατοικούν ή κατάγονται από τη περιοχή. Η συμμετοχή των πολιτών της περιοχή μελέτης είναι πολύ σημαντική γιατί θα μπορούσαν να δημιουργήσουν

τουριστικές και μεταποιητικές επιχειρήσεις με βάση τα παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής. Επιπρόσθετα, η περιοχή μελέτης διαθέτει κάποια σημαντικά χαρακτηριστικά όπως ποταμιά και βουνά που μπορούν να προάγουν τον αθλητισμό μέσω μιας καλής οργάνωσης. Η δημιουργία, η βελτίωση και αναβάθμιση διαφόρων υποδομών (τουριστικές υποδομές, υποδομές υπηρεσιών) μπορεί να αποτελέσει επίσης ένα σημαντικό μοχλό ανάπτυξης για την περιοχή, η οποία έχει μεγάλες δυνατότητες να αναπτυχθεί ως ένας σημαντικός τουριστικός προορισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

25. Προτάσεις και άξονες ανάπτυξης

ΑΞΟΝΑΣ 1

Η μεγάλη πλειονότητα των επισκεπτών παραμένουν στην περιοχή μελέτης κυρίως από μερικές ώρες έως μια ημέρα. Το γεγονός αυτό είναι ένας σημαντικός αρνητικός παράγοντας που καθιστά μη βιώσιμη και παραγωγική την λειτουργία μιας μεγάλης μερίδας επιχειρήσεων. Για να αποφευχθεί το γεγονός αυτό θα πρέπει να δοθούν κίνητρα στον επισκέπτη για να παρατείνει τη διαμονή του. Τα κίνητρα αυτά είναι τα εξής:

- ✚ Δημιουργία σημείων πώλησης τοπικών Προϊόντων όπου οι τουρίστες θα μπορούν να δοκιμάσουν και να αγοράσουν τα προϊόντα που προέρχονται από την τοπική γεωργία. Σκοπός της ενέργειας αυτής είναι η ενίσχυση και η τόνωση της τοπικής οικονομίας και ανάδειξη των τοπικών προϊόντων της ορεινής περιοχής.
- ✚ Φιλοξενία μεγάλων αθλητικών γεγονότων όπως μαραθώνιοι αγώνες, αγώνες ράλλυ και αγώνες σκι. Στόχος είναι η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού. Άλλωστε, πολλά αθλητικά γεγονότα αποτελούν σήμερα κίνητρο για την ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας.
- ✚ Δημιουργία αθλητικού προπονητικού κέντρου , το οποίο θα συμπεριληφθεί στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Η δημιουργία αθλητικού κέντρου προέκυψε από τις προτάσεις των ντόπιων που καταγράφηκαν στο ερωτηματολόγιο. Άλλωστε, το αθλητικό προπονητικό κέντρο θα προσελκύσει ερασιτέχνες, επαγγελματίες αθλητές , ομάδες και συλλόγους που επιλέγουν τα Προπονητικά Αθλητικά Κέντρα για την εκγύμναση

τους. Η διαμονή τους θα επιφέρει κέρδη στην τοπική κοινωνία και κυρίως στις ξενοδοχειακές μονάδες της περιοχής. Επιπρόσθετα, κάποια σημαντικά γεγονότα όπως το ποδόσφαιρο, το Παγκόσμιο Κύπελλο, οι Ολυμπιακοί Αγώνες που γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια και οι διεθνείς μαραθώνιοι δρόμοι ενδεχομένως να συμβάλλουν στην αύξηση των επισκεπτών κατά τους καλοκαιρινούς και ανοιξιάτικους μήνες.

- ✚ Να βελτιωθεί η συγκοινωνία με τα λεωφορεία δηλαδή να πραγματοποιηθούν συχνότερα δρομολόγια, με σκοπό να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στην ορεινή περιοχή κυρίως από τις γύρω περιοχές και να παρέχονται υπηρεσίες υψηλής ποιότητας στο επιβατικό κοινό, προσφέροντας επίσης την καλύτερη και ευκολότερη διακίνηση των διαδρομών.
- ✚ Καλύτερη σήμανση και διάνοιξη των υφιστάμενων μονοπατιών για πεζοπορία και ποδηλασία με σκοπό την καλύτερη πρόσβαση και την περαιτέρω ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και την ψυχαγωγία των επισκεπτών.
- ✚ Παρά το γεγονός ότι καθορίστηκε το πρόγραμμα λειτουργίας της ελεγχόμενης κυνηγετικής περιοχής του Κόζιακα για την κυνηγετική περίοδο 2015-2016, στην περιοχή μελέτης σταμάτησαν να καταφθάνουν κυνηγοί από άλλες περιοχές. Το γεγονός αυτό ίσως να οφείλεται στην απαγόρευση κυνηγιού κάποιων συγκεκριμένων ειδών και στο υψηλό κόστος έκδοσης κυνηγετικής άδειας που πληρώνουν οι Έλληνες που κατοικούν εκτός περιοχής, οι υπήκοοι ξένων κρατών που διαμένουν στην Ελλάδα πέραν της 15ετίας και οι υπήκοοι των χωρών της Ε.Ε, το οποίο ανέρχεται τα 38,20 ευρώ. Συνεπώς, για να αναπτυχθεί ξανά η περιοχή μελέτης ως κυνηγετικός προορισμός θα πρέπει να μειωθεί το κόστος έκδοσης της κυνηγετικής άδειας για τα άτομα που διαμένουν σε άλλες περιοχές (<http://www.ihunt.gr>).

ΑΞΟΝΑΣ 2

Η διαφήμιση είναι κομβικής σημασίας για μια ορεινή περιοχή όπως είναι η Δημοτική Ενότητα Αιθίων του Νομού Τρικάλων, η οποία υστερεί σημαντικά στο κομμάτι της διαφήμισης. Για την προβολή και προώθηση της περιοχής θα χρειαστούν να γίνουν κρίσιμες συνεργασίες και να ενσωματωθεί η τεχνολογία στην διαφήμιση. Για την προβολή και την προώθηση θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι εξής δράσεις:

- ✚ Να δημιουργηθεί νέα σύγχρονη ιστοσελίδα του Βουνού Κόζιακα σε τουλάχιστον πέντε γλώσσες, με σκοπό να γίνουν ευρέως γνωστές οι αθλητικές δραστηριότητες, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα παραδοσιακά προϊόντα που υπάρχουν στην περιοχή.
- ✚ Να γίνουν συναντήσεις στο εξωτερικό και στο εσωτερικό με μεγάλα τουριστικά γραφεία, με σκοπό να αναδειχθεί η περιοχή ως ένας μοναδικός προορισμός που συνδυάζει φύση και πολιτισμό και να συμπεριλάβουν την περιοχή στα τουριστικά τους πακέτα όπως πακέτα εορτών και οδικών εκδρομών.
- ✚ Να συνεργαστεί με τα ελληνικά τουριστικά γραφεία, έτσι ώστε να δημιουργηθούν πακέτα που να αφορούν τις αθλητικές δραστηριότητες της περιοχής και να απευθύνονται στην νεολαία και στους ενήλικες με την βοήθεια ειδικευμένου προσωπικού που θα συμβάλλει στην εκμάθηση των αθλημάτων.
- ✚ Να γίνει διαφήμιση προς στις χώρες που μπορούν εύκολα να προσεγγίσουν την περιοχή οδικά όπως Ρουμανία, Βουλγαρία, Σκόπια και Σερβία, ώστε να αναπτυχθεί έκτος από τον εσωτερικό τουρισμό και ο εξωτερικός τουρισμός στην ορεινή περιοχή.
- ✚ Να δημιουργηθεί οπτικοακουστικό υλικό για την προώθηση της περιοχής στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Όπως για παράδειγμα, τη δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ που θα στοχεύει, στην καταγραφή και απεικόνιση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- ✚ Να γίνει ειδική προβολή των μοναστηριών και των εκκλησιών της περιοχής προς την Ελληνική, Ρώσικη και Σέρβικη εκκλησία, με σκοπό να αναπτυχθεί έτι περισσότερο ο θρησκευτικός τουρισμός, τόσο από το εξωτερικό όσο και από το εσωτερικό της χώρας.
- ✚ Να δημιουργηθεί ένα ξεχωριστό brand name για το Βουνό Κόζιακα, με στόχο την επιτυχημένη διεξόδυσή τους στις ξένες αγορές.

ΑΞΟΝΑΣ 3

Η περιοχή πρέπει να παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, έτσι ώστε οι επισκέπτες να μένουν ικανοποιημένοι κατά την επίσκεψή τους. Οι δράσεις για την βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών είναι οι εξής:

- ✚ Η δημιουργία ενός τουριστικού χάρτη που θα απεικονίζει την περιοχή μελέτης και θα περιλαμβάνει πληροφορίες και προτάσεις για δραστηριότητες και σημεία ενδιαφέροντος, ώστε να γίνει πιο αποτελεσματική η ξενάγηση των επισκεπτών.

- ✚ Την πρόσληψη Εξειδικευμένου προσωπικού, έτσι ώστε να γίνει καλύτερη η εξυπηρέτηση των επισκεπτών και η εκμάθηση των διαφόρων αθλητικών δραστηριοτήτων που διαθέτει η περιοχή μελέτης.
- ✚ Να δημιουργηθεί ένα κέντρο τουριστικών πληροφοριών που να λειτουργεί καθημερινά και να παρέχει χάρτες και άλλες πληροφορίες για την περιοχή ή να δημιουργηθεί ένα κιόσκι info point, με σκοπό την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των επισκεπτών.
- ✚ Το χιονοδρομικό κέντρο να προμηθευτεί ειδικά κανόνια δημιουργίας τεχνητού χιονιού, με σκοπό την αδιάκοπη η λειτουργία τους, προκειμένου οι σκιέρ να μπορέσουν να απολαύσουν καταβάσεις στις πλαγιές του όρους Κόζιακα έτσι ώστε το χιονοδρομικό κέντρο του Περτουλίου να είναι το ίδιο ανταγωνιστικό με τα άλλα χιονοδρομικά κέντρα.

ΑΞΟΝΑΣ 4

Η καθαριότητα για μια περιοχή είναι δείγμα πολιτισμού και του βαθμού ποιότητας ζωής των δημοτών ενός Δήμου. Η καθαριότητα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τον Δήμο Πύλης και να εξυπηρετεί άμεσα τους δημότες του σχετικά με τα σκουπίδια που βρίσκονται κυρίως μέσα στα δημοτικά του όρια. Για να διατηρηθεί η περιοχή μελέτης καθαρή και να μένουν οι επισκέπτες ικανοποιημένοι από την εικόνα της θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι εξής ενέργειες:

- ✚ Ενίσχυση του υπάρχοντος εξοπλισμού με περισσότερα απορριμματοφόρα για να γίνεται πιο γρήγορη και αποτελεσματική η αποκομιδή όλων των ειδών των απορριμμάτων
- ✚ Εκτέλεση περισσότερων δρομολογίων αποκομιδής οικιακών και ανακυκλώσιμων απορριμμάτων, με σκοπό να αναπτυχθεί η πράσινη ζωή και στις ορεινές περιοχές
- ✚ Ενίσχυση προσωπικού στις υπηρεσίες καθαριότητας, δηλαδή να αυξηθούν οι οδοκαθαριστές, έτσι ώστε να μένουν καθαρές οι γειτονιές
- ✚ Συμμετοχή του Δήμου Πύλης σε προγράμματα ανακύκλωσης απορριμμάτων, μπαταριών και ηλεκτρικών συσκευών, ώστε να επωφεληθεί και η περιοχή μελέτης.

26. Αναφορές

Βιοβλιογραφία

- Adamska, P., (2014). Development of equestrian tourism in Masurian Forest, Report No34, Poland, Pages 16-23, Διαθέσιμο [https://www.skogsstyrelsen.se/Global/myndigheten/Projekt/Baltic%20Landscape/Rapporter/No_34_Development%20of%20equestrian%20tourism_Paulina%20Adamska.pdf]
- Čerpes, I., Pando N., & A. Fikfak, (2014). Upgrading the network of high mountain shelter as a method of restoring of demographically endangered settlements in the Slovenian Alps, *European Countryside*, Volume 6, Issue 3, Pages 225–242
- Centre for Recreation and Tourism Research, (2013). Developing Mountain Biking in England, Review of Mountain Biking Developments and Potential Opportunities in the Scottish Enterprise Area, Centre for Recreation and Tourism Research, Scotland, Pages 1-5 Διαθέσιμο [file:///C:/Users/User/Downloads/Review-MB-Opportunities FINAL%20(3).pdf]
- County Council of Granada, (2014). Developing Senior Tourism in remote Regions, Tourage project, Spain, page 6, Διαθέσιμο [http://ewt.podkarpackie.pl/attachments/article/158/6thNewsletter_FINAL_25-11-2014.pdf]
- Dezsı, S.a., Nistor, M.-M.b. , Man, T.C.c., & R. Rusu, (2015). The GIS assessment of a winter sports resort location, *Earth and Environmental Science*, Case study: Belis District, Western Carpathians, Volume 10, Issue 1, Pages 223-230
- Neves, E.M.G., & E. Haldenby, Fertile ground: cultivating a renewed identity through architecture while providing a solution to sustain the natural biodiversity and thermal waters in Manteigas, *Environmental Earth Sciences*, Portugal, March 2015, Volume 73, Issue 6, pp 3019–3031
- Horvat, K.P.a., & U. Drogenik, (2015). Opportunities for developing mountain biking in the Municipality of Bohinj-[Možnosti razvoja gorskega kolesarstva v občini Bohinj], *Acta Geographica Slovenica*, Volume 55, Issue 2, Pages 317-335
- Kemkes, R.J. (2015). The role of natural capital in sustaining livelihoods in remote mountainous regions: The case of Upper Svaneti, Republic of Georgia, *Ecological Economics*, Volume 117, Pages 22-31

- Petersen J. (2013). To The DMP Partner Organisations, Annual Report 2, Dublin, Pages1-7, Διαθέσιμο [[http://www.dublinmountains .ie/fileadmin/user_upload/ documents/DMP_Annual_Report_2013_print_version.pdf](http://www.dublinmountains.ie/fileadmin/user_upload/documents/DMP_Annual_Report_2013_print_version.pdf)]
- Schirpke U., & Leitinger G., Tappeiner U., E. Tasser (2012). SPA-LUCC: Developing land-use/cover scenarios in mountain landscapes, *Ecological Informatics*, Volume 12, Pages 68–76
- Castellani , V., & Sala, S. (2010). Sustainable performance index for tourism policy development, *Tourism Management*, Volume 31, Issue 6, Pages 871–880
- Αλοΐμονος,Ο., (2010). Εναλλακτικός Τουρισμός-Προοπτικές Ανάπτυξης Αειφορίας στην Ελλάδα, Πτυχιακή Εργασία, Α.Τ.Ε.Ι Κρήτη, Τμήμα τουριστικών επιχειρήσεων
- Αραβώσης, Κ., (2010).Τουρισμός, Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη: Η Περίπτωση της Ελλάδος, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείου Αθήνας
- Γεωργιτσόπουλος, Α., (2013). Simple & Multiple Correspondence Analysis, Μεταπτυχιακή Εργασία , Πανεπιστήμιο Πάτρας, Τμήμα Μαθηματικών
- Γεωργοπούλου Ν., (2014). Εναλλακτικός τουρισμός -Προστασία –Ενημέρωση Τουρίστα-Καταναλωτή, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Δημοπούλου, Ε., Επιπτώσεις του τουρισμού, 4 Οκτωβρίου 2016
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Τεύχος Δέυτερο, 2016 Αριθμ.143543/2140, Δασαρχείο, (άρθρα 5 και 11) στ. ια της ΚΥΑ 414985/29-11-1985
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, (2010). Τεύχος Δέυτερο, Αριθμ. Η.Π. 37338/1807/Ε.103,Υπουργείο περιβάλλοντος και ενέργειας, Άρθρο 2 στ. ια της ΚΥΑ 33318/3028/1998
- Έλλη, Γ., (2008). Εναλλακτικός Τουρισμός στο Νομό Τρικάλων, Α.Τ.Ε.Ι Κρήτης, Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Κόλλιας, Χρ., Συριόπουλος, Θ., Συρακούλης, Κ., Γκρέκος, Χ., Μπουρδούβαλη, Β., & Πούλιου Α. (2004). Αναπτυξιακές δυνατότητες ανάλυση αγοράς εργασίας, διάγνωση αναγκών και προτάσεις πολιτικής για τους νομούς Καρδίτσας και Τρικάλων, Παρατηρητήριο απασχόλησης Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε.
- Καραγιάννη, Ο., (2015). Σχέδιο δράσης για τον φυσιολατρικό-περιγηγτικό τουρισμό στις Κυκλάδες, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου

- Λύχο, Ν., (2014). Μελέτη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Διοικητικών Ορίων Δήμου Καλαμπάκας, Μιάρη, Κ., (2012). Κερκυραϊκός τουρισμός: από το τρίπτυχο «ήλιος-άμμος-θάλασσα» σε ένα εναλλακτικό μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης, πτυχιακή εργασία, Τμήμα Εμπορίας & Διαφήμισης
- Μπαμπαλιάρη, Ε., (2008). Περιβαλλοντική αναβάθμιση περιοχής Ασπροποτάμου – Κόζιακα Νομού Τρικάλων
- Μαντζουράνη, Κ., & Τζιφάκη, Χ., (2006). Επιπτώσεις-Προοπτικές Εξέλιξης του Εναλλακτικού Τουρισμού στην Ελλάδα, Πτυχιακή εργασία, Α.Τ.Ε.Ι. Κρήτης, Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Ν.3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ/60/2011)
- Ν.1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος» (ΦΕΚ/160/1986)
- Ντίκου, Δ., (2007). Τουριστική ανάπτυξη στο Δήμο Αιθίων: Απόψεις Επιχειρηματιών, Επισκεπτών και Τοπικής Κοινωνίας, Μεταπτυχιακή Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος
- Σταματάκης, Α., (2011). Ο Χειμερινός Αθλητικός Τουρισμός στην Ελλάδα, Πτυχιακή Εργασία, Α.Τ.Ε.Ι Κρήτη, Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, (2014). Εθνική Στρατηγική και σχέδιο δράσης για τη βιοποικιλότητα

Δικτυακοί Τόποι

- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου, <https://www.auth.gr/units/2093>
- Αυστρία, Stubai, [http://www.skiclub.co.uk/skiclub/skiresorts/resortintro.aspx/Stubai-Gl acie r# . WHjpCVOLTX4](http://www.skiclub.co.uk/skiclub/skiresorts/resortintro.aspx/Stubai-Gl%20acie%20r#.WHjpCVOLTX4)
- Αθαμάνια, <http://www.athamania-fish.gr/topothesisia.htm>
- Ανακαλύψτε την πανέμορφη Ελλάδα, http://www.golden-greece.gr/places /thesalia /trikala /trikala_trikala.html
- Αντάμωμα Σαρακτσναίων <http://www.pertoulielati.gr/gr/monument/>
- Αξιοθέατα, <http://www.gtp.gr/LocInfo.asp?InfoId=8&Code=EGRTTTR0k&PrimeCode=EGRTTTR0k&Level=6&PrimeLevel=6&lng=1>

- Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας <http://www.ypeka.gr>
- (B. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ) Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πληθυσμού, r (ο/οο), <http://www.demography-lab.prd.uth.gr/ddaog/edu/lessons/7.htm>
- Βροντερό (Λαντζ), <http://www.3kala.gr/diadromes/diadromi.asp?diadromiID=6&merosID=7>
- Βρίσκω, http://www.vrisko.gr/captchapage?url=%2fdetails%2fa_ba1g6__h0_30d375ag13aa0454_a3a&token=
- Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, <http://www.meteorabooking.gr/trikala/tourism/articles/article.jsp?context=1504&categoryid=202&articleid=15385>
- Γεωργία, Georgia: Svaneti trek, a piedi nel Caucaso, <http://www.gist.it/georgia-svaneti-trek-a-piedi-nel-caucaso/>
- Διαδρομές και Αξιοθέατα στον ορεινό όγκο των Τρικάλων, <http://www.elladosperigisis.gr/index.php/2007/199-taxidia-stin-alli-ellada-th-2007/461-thesalia-pili-elati-pertouli-nerai-do-xori-pira>.
- Δήμος Πύλης, https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7%CF%82#.CE.91.CE.B9.CE.B8.CE.AE.CE.BA.CF.89.CE.BD
- Δήμος Πύλης, <http://www.koziakasrefuge.gr/the-area.html>
- Δήμος Πύλης, <http://dimospylis.gr/egkatakastaseis/>
- Δήμος Πύλης, https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7%CF%82#.CE.91.CE.B9.CE.B8.CE.AE.CE.BA.CF.89.CE.BD
- Δίκτυο Natura, <http://www.mom.gr/displayITM1.asp?ITMID=66&LANG=GR>
- Δασαρχείο, <http://dasarxeio.com/2013/05/13/1207/>
- Διαδρομές σε φθινοπωρινά μονοπάτια http://www.ethnos.gr/thessalia/arthro/diadromes_se_fthinoporina_monopatia-64275804/
- ΕΣΠΑ 2014-2020: Ποια προγράμματα θα ανακοινωθούν το επόμενο διάστημα <http://www.news.gr/oikonomia/oikonomika-nea/article/296904/espa-2014-2020-ποια-programmata-tha-anakoinothoyn-t.html>
- Επιμελητήριο Τρικάλων, <http://www.meteorabooking.gr/trikala/articles/article.jsp;jsessionid=A59AF96FBEBB3C6990FF2ED0BBAD0D1C?context=103&categoryid=2&articleid=22373>

- Επαγγέλματα στην ενιαία Θράκη, <http://users.sch.gr/athanasiadi/thrakiki/epagelmata.htm>
- Ενημέρωση, <http://www.greekarchitects.gr>
- Η Ευρύτερη Περιοχή, <http://www.koziakasrefuge.gr/the-area.html>
- Εθνικό Πάρκο, Places to visit in Triglav National Park, <https://www.insightguides.com/destinations/europe/slovenia/triglav-national-park/overview>
- Ιστορικά Στοιχεία, <http://www.tamos.gr/history.html>
- Ιστορία, <http://www.gardiki.gr/history>
- Ισπανία, Casa com 3 quartos Sierra Nevada, <http://pt.rentalia.com/179041>
- Ιταλία, CAI SEZIONE DI TRIVERO, <https://caitrivero.wordpress.com/2010/08/10/trekking-delle-alpi-leponti-alpe-vegliaalpe-deveroal-formazza/>
- Καλλικράτης: Οι αρμοδιότητες των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων, http://fatsimaremag.blogspot.gr/2010/11/blog-post_2743.html
- Κόζιακα, <http://mountaingreece.com/el/component/content/article/11-greek-categories/vouna/179-koziakas>
- Καθημερινή ενημέρωση για ότι αφορά τον δήμο Κίσαμου. Μια σελίδα για τους ενεργούς πολίτες του δήμου μας http://sadentreprese.blogspot.com/40wZ2Te1http://sadentreprese.blogspot.gr/2011_12_01_archive.html
- Κυνηγετικές εκδρομές, <http://www.efthiros.gr/index.php/2011-09-20-05-30-19/2011-10-13-05-06-33>
- Κόζιακας και ο Ασπροπόταμος, <http://www.kalampaka.com/el/other-sights/koziakas-and-aspropotamos/>
- Καλόγηροι Τρικάλων https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF%81%CE%BF%CE%B9_%CE%A4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CE%BB%CF%89%CE%BD
- Καρπάθια βουνά στην άνοιξη, Πολωνία, https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%AC%CE%B8%CE%B9%CE%B1_%CE%8C%CF%81%CE%B7
- Λιβάδι Γελαδάρια, <http://dimospylis.gr/monopati/geladaria-korifi-loupata-2066m/>
- Νέο Λίντερ: «Σχέδιο Ασκληπιός» και έργα σε όλον τον Δ. Τρικκαίων, <http://trikalacity.gr/neo-linter-schedio-asklipios-ke-erga-se-olon-ton-d-trikkeon/>
- Ξενοδοχείο Κρούπη, <http://www.kroupi.gr/>

- Ορειβατικό Καταφύγιο Κοζιακά, http://www.agro-tour.net/web/guest/activities/~~/topicarts/view/74295/200?_topicarts_redirect=%2Fweb%2Fguest%2Factivities%2F~%2Ftopic%2F200
- Ορειβασία, <http://www.kroupi.gr/index.php?page=activities&id=16>
- Πίνακες Συχνοτήτων, <http://sociology.soc.uoc.gr/genderstats/freq-tables.pdf>
- Πρόγραμμα λειτουργίας ελεγχόμενης κυνηγετικής περιοχής Κόζιακα 2015-2016, <http://www.ihunt.gr/content/programma-leitoyrgias-eleghomenis-kynigetikis-periohis-koziaka-2015-2016>
- Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου, Σύστημα διαχείρισης δεδομένων, <http://www.Pertouliforest.gr/plan/1>
- Περτούλι, <http://www.ski.gr/skicenters/pertouli>
- Περτουλιώτικα Λιβάδια, http://www.touristorama.com/pertouliwtika_libadia-01338
- Περτούλι, <http://www.pertouli.net/index.php?menu=2&pageid=5>
- Περτουλιώτικα Λιβάδια, <http://www.stgeorgechrisomilia.gr/our-news/>
- Πανεπιστημιακό Δάσος Περτουλίου: Η οικολογική αξία και ο πολλαπλός ρόλος του, <http://www.eop.org.gr/news/83-2011-06-14-10-26-51.html>
- Ρουμανία, Belis, Romania, <https://www.megapixel.com/belis-romania-stock-photo-47171019>
- Σβήνει» ο κλάδος των υλοτόμων, <http://dasarxeio.com/2015/03/24/1236-2/>
- Σύλλογος ορειβασίας χιονοδρομίας, <http://www.soxt.gr/kappaalphataualphaphi973gammaio taomicron-kappa972zetaitaalphakappaalpha.html>
- Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα, Νεραϊδοχώρι Τρικάλων Hotelsline, http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Neraidochori.asp
- Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα, Δέση Τρικάλων, http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Desi.asp
- Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα, Βροντέρο Τρικάλων, http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/m_Trikala_Vrontero.asp
- Ταμείο Διοίκησης και Διαχείρισης Πανεπιστημιακών Δασών, <https://www.auth.gr/units/2038>
- Τα βλάχικα χωριά της περιοχής Σαλαμπριά, <http://www.lithoksou.net/p/ta-blaxikaxoria-tis-perioxis-salampria>
- Χάρτης, Google.map, <https://www.google.gr/maps>

- Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα, <http://www.hotelsline.gr/root/newhotel/mx/mTrikalaxionPer.asp>
- Τα Βλάχικα χωριά της περιοχής Ασπροποτάμου, <http://trikipress.gr/%CF%84%CE%B1-%CE%B2%CE%BB%CE%AC%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%B1-%CF%87%CF%89%CF%81%CE%B9%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%87%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CF%83%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF/>
- Τουριστική Αγορά Επιμελητήριο Τρικάλων, <http://www.meteorabooking.gr/trikala/tourism/articles/article.jsp?context=1504&categoryid=17397>
- Τρίκαλα και Κόζιακας, <http://forum.kakapaidia.gr/showthread.php?t=3895&langid=1>
- Τι μαγευτική που είναι η Ελβετία-Φύγαμε λοιπόν για τις Ελβετικές Άλπεις, http://www.Travelstyle.gr/portal//destination_articles.php?dest_id=&id=29917
- Υψόμετρα, <http://buk.gr>
- Χιονοδρομικά Κέντρα, <http://travelgreece.today/%CF%87%CE%B9%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%B1-%CE%BA%CE%B5%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%B1/>
- Χιονοδρομικό Κέντρο Περτουλίου, <http://www.thegreatboarders.gr/spot/chionodromiko-kentro-pertouliou/>

27. Παράρτημα Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αγαπητέ κύριε / κυρία

Η συγκεκριμένη έρευνα διεξάγεται στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας που εκπονείται στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με σκοπό να καταγραφούν οι λόγοι για τους οποίους η περιοχή προτιμάται από τους επισκέπτες, καθώς επίσης να εντοπιστούν οι παράγοντες που θα καταστήσουν την περιοχή περισσότερο προτιμητέα. Οι απόψεις σας είναι πολύ σημαντικές για μας και θα σας παρακαλούσαμε να μας βοηθήσετε, αφιερώνοντας λίγο από τον πολύτιμο χρόνο σας για να συμπληρώσετε το επισυναπτόμενο ερωτηματολόγιο, το οποίο είναι ανώνυμο. Οι απαντήσεις σας θα είναι εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για επιστημονικούς σκοπούς.

Σας ευχαριστούμε θερμά για την κατανόηση και τη βοήθειά σας.

1. Φύλο: (Σημειώστε με X την απάντηση)

Άνδρας Γυναίκα

2. Ηλικία: (Σημειώστε με X την απάντηση)

<20 20-30 30-50 >50

3. Επίπεδο σπουδών:

Απόφοιτος Δημοτικού Απόφοιτος Γυμνασίου

Απόφοιτος Λυκείου Απόφοιτος ΤΕΙ

Απόφοιτος ΑΕΙ Κάτοχος Μεταπτυχιακού

4. Ποιος είναι ο τόπος διαμονής σας;

.....

5. Ποια εποχή του χρόνου επισκέπτεστε την περιοχή; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

Χειμώνα

Φθινόπωρο

Άνοιξη

Καλοκαίρι

Όλες τις εποχές

6. Πόσο συχνά επισκέπτεστε την περιοχή (αν είστε μόνιμος κάτοικος δεν απαντάτε).

.....φορές το χειμώνα

.....φορές τον υπόλοιπο χρόνο

7. Ποιος είναι ο κύριος λόγος που δεν επισκέπτεστε συχνότερα την περιοχή; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Λόγω έλλειψης χρόνου
- Λόγω έλλειψης χρημάτων
- Δεν γνώριζα την περιοχή
- Διαμένω μακριά
- Δεν με ικανοποιούν οι υποδομές στο χιονοδρομικό κέντρο
- Δεν με ικανοποιούν οι υποδομές (εστιατόρια, ξενοδοχεία, δρόμοι κ.λπ.) στην περιοχή

Άλλο.....

8. Σε ποιες δραστηριότητες της περιοχής συμμετείχατε; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Σκι
- Περίπατος
- Ορειβασία
- Ιπασία
- Pick-nick
- Άθληση
- Κατασκήνωση
- Παρατήρηση τη φύσης
- Φωτογράφιση
- Χαλάρωση
- Επίσκεψη σε θρησκευτικούς-αρχαιολογικούς χώρους

Άλλο.....

9. Τι σας ελκύει περισσότερο στην περιοχή; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Η Ηρεμία
- Το Δάσος
- Οι Δραστηριότητες
- Το Τοπίο
- Το Χιονοδρομικό Κέντρο
- Η Κουζίνα

Άλλο.....

10. Για ποιους λόγους επισκέπτεστε την περιοχή; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Για να θαυμάσω το τοπίο
- Για να κάνω σκι
- Για χαλάρωση
- Για να έρθω σε επαφή με τη φύση
- Για να διασκεδάσω
- Για να εισπνεύσω καθαρό αέρα

Άλλο.....

11. Κατά την επίσκεψή σας στην περιοχή διανυκτερεύετε;

Ναι

Όχι

12. Πόσες διανυκτερεύσεις κάνετε σε κάθε επίσκεψη;

.....

13. Αν ναι, σε ποιο χωριό;

.....

14. Που διανυκτερεύετε; (Σημειώστε με X μια απάντηση)

Σε Ξενοδοχείο

Σε Συγγενείς/φίλους

Σε camping

Στο εξοχικό σας

Σε ενοικιαζόμενα δωμάτια

Άλλο.....

15. Πόσο σας κοστίζει η κάθε επίσκεψη στην περιοχή; (αν είστε οικογένεια, συνολικά)

έως 100 ευρώ

- 100-200 ευρώ
- 200-500 ευρώ
- περισσότερα από 500 ευρώ

16. Πως σας φαίνεται η κατάσταση του χιονοδρομικού κέντρου; (Σημειώστε με X μία απάντηση)

- Καλή
- Μέτρια
- Κακή

17. Ποια χαρακτηριστικά θα προτιμούσατε να έχει η πίστα του χιονοδρομικού; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Ασφαλής
- Εύκολη
- Μέτριας δυσκολίας
- Δύσκολη

Άλλο.....

18. Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές;

- Ναι

- Όχι

19. Αν ναι, ποια περιοχή επισκέπτεστε συχνότερα;

.....

20. Για ποιο λόγο;

- Διαθέτει καλύτερες υποδομές (ξενοδοχεία, εστιατόρια κ.λπ.)
- Διαθέτει καλύτερες εγκαταστάσεις για σκι (πίστες, αναβατήρες κ.λπ.)
- Είναι πιο κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας σας
- Διαθέτει ωραιότερο φυσικό τοπίο
- Επειδή εκεί πηγαίνουν οι φίλοι σας
- Επειδή διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις (φεστιβάλ, εκθέσεις, πανηγύρια κ.λπ.)
- Άλλο.....

21. Τι σας άρεσε περισσότερο στην περιοχή; (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Το ξενοδοχείο
- Η εστίαση
- Τα αθλήματα
- Το Σαλέ

- Το Χιονοδρομικό Κέντρο (οι εγκαταστάσεις)
- Το δάσος
- Το τοπίο
- Η καθαρή ατμόσφαιρα
- Η ευγένεια των ντόπιων
- Η γαστρονομία

Άλλο.....

22. Πιστεύετε ότι το δάσος λειτουργεί ως πόλος έλξης για τους τουρίστες; (Σημειώστε με X μία απάντηση)

- Ναι
- Όχι

23. Πώς αξιολογείτε το τοπίο της περιοχής; (Σημειώστε με X μία απάντηση)

- Πολύ καλό
- Αρκετά καλό
- Καθόλου καλό

Άλλο.....

24. Τι νομίζετε ότι θα πρέπει να γίνει για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή (Σημειώστε με X μία ή περισσότερες απαντήσεις)

- Καλύτερα Ξενοδοχεία
- Καλύτερες εγκαταστάσεις στο Χιονοδρομικό Κέντρο (πίστες, αναβατήρες)
- Περισσότερες δραστηριότητες
- Πιο καθαρή περιοχή
- Καλύτερος δρόμος
- Περισσότερες καφετέριες
- Περισσότερα εστιατόρια ή ταβέρνες
- Περισσότερα καταστήματα

Άλλο.....

25. Αν πιστεύετε ότι η προσφορά περισσότερων δραστηριοτήτων, θα αύξανε την επισκεψιμότητα της περιοχής, σημειώστε παρακάτω ποιες θα μπορούσαν να είναι αυτές.

.....

Πίνακες Διπλής Εισόδου

Crosstab B8_2

Περίπατος		Φύλο		Σύνολο
		Άνδρες	Γυναίκες	
0	Count	39	29	68
	% within Φύλο	62.9%	41.4%	51.5%
1	Count	23	41	64
	% within Φύλο	37.1%	58.6%	48.5%
Σύνολο	Count	62	70	132
	% within Φύλο	100.0%	100.0%	100.0%

Περίπατος-Φύλο	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.071 ^a	1	.014
Continuity Correction ^b	5.241	1	.022
Likelihood Ratio	6.122	1	.013
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	6.025	1	.014
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 30.06.

Οι άνδρες προτιμούν περισσότερο το περίπατο με ποσοστό 62.9% σε σχέση με τις γυναίκες με ποσοστό 41,4%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0.014 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Περίπατος-Φύλο) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p- value δείχνει ότι οι άντρες και οι γυναίκες έχουν σημαντικές στατιστικές διαφορές μεταξύ των απαντήσεων τους.

Crosstab B8_9

Φωτογράφιση		Φύλο		Σύνολο
		Ανδρες	Γυναίκες	
0	Count	53	46	99
	% within Φύλο	85.5%	65.7%	75.0%
1	Count	9	24	33
	% within Φύλο	14.5%	34.3%	25.0%
Σύνολο	Count	62	70	132
	% within Φύλο	100.0%	100.0%	100.0%

Φωτογράφιση-Φύλο	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.853 ^a	1	.009
Continuity Correction ^b	5.840	1	.016
Likelihood Ratio	7.085	1	.008
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	6.802	1	.009
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15.50.

Οι γυναίκες σύμφωνα με το ποσοστό 34,3% φαίνεται να προτιμούν περισσότερο τη φωτογράφιση από ότι οι άντρες που καταλαμβάνουν μικρότερο ποσοστό 14.5%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2-sided) είναι ίσο με 0.009 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Φωτογράφιση-Φύλο) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B8_10

Χαλάρωση		Φύλο		Σύνολο
		Ανδρες	Γυναίκες	
0	Count	31	17	48
	% within Φύλο	50.0%	24.3%	36.4%
1	Count	31	53	84
	% within Φύλο	50.0%	75.7%	63.6%
Σύνολο	Count	62	70	132
	% within Φύλο	100.0%	100.0%	100.0%

Χαλάρωση-Φύλο	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.395 ^a	1	.002
Continuity Correction ^b	8.317	1	.004
Likelihood Ratio	9.488	1	.002
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	9.324	1	.002
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22.55.

Οι γυναίκες με ποσοστό 75,7% είναι εμφανές ότι προτιμούν τη χαλάρωση όταν επισκέπτονται την περιοχή μελέτης περισσότερο από τους άντρες που καταλαμβάνουν το μικρότερο ποσοστό 50%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0.002 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Χαλάρωση-Φύλο) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B8_11

Επίσκεψη σε θρησκευτικούς – αρχαιολογικούς χώρους		Φύλο		Σύνολο
		Άνδρες	Γυναίκες	
0	Count	60	57	117
	% within Φύλο	96.8%	81.4%	88.6%
1	Count	2	13	15
	% within Φύλο	3.2%	18.6%	11.4%
Σύνολο	Count	62	70	132
	% within Φύλο	100.0%	100.0%	100.0%

Επίσκεψη σε θρησκευτικούς – αρχαιολογικούς χώρους- Φύλο	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	7.687 ^a	1	.006
Continuity Correction ^b	6.239	1	.012
Likelihood Ratio	8.606	1	.003
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	7.629	1	.006
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7.05.

Οι γυναίκες με ποσοστό 18,6% είναι εμφανές ότι προτιμούν να επισκέπτονται θρησκευτικούς και αρχαιολογικούς χώρους στην περιοχή μελέτης περισσότερο από τους άντρες που καταλαμβάνουν το μικρότερο ποσοστό 3, 2%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0.006 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Επίσκεψη σε θρησκευτικούς – αρχαιολογικούς χώρους-Φύλο) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B9_4

Το τοπίο		Φύλο		Σύνολο
		Ανδρες	Γυναίκες	
0	Count	34	18	52
	% within Φύλο	54.8%	25.7%	39.4%
1	Count	28	52	80
	% within Φύλο	45.2%	74.3%	60.6%
Σύνολο	Count	62	70	132
	% within Φύλο	100.0%	100.0%	100.0%

Το τοπίο-Φύλο	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.681 ^a	1	.001
Continuity Correction ^b	10.493	1	.001
Likelihood Ratio	11.831	1	.001
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	11.593	1	.001
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 24.42.

Οι γυναίκες με ποσοστό 74,3% είναι εμφανές ότι ελκύονται περισσότερο από το τοπίο της περιοχή περισσότερο από τους άντρες που καταλαμβάνουν το μικρότερο ποσοστό 45,2%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0.01 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Το τοπίο-Φύλο) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B24_8

Περισσότερα καταστήματα		Φύλο		Σύνολο
		Ανδρες	Γυναίκες	
0	Count	58	55	113
	% within Φύλο	92.1%	79.7%	85.6%
1	Count	5	14	19
	% within Φύλο	7.9%	20.3%	14.4%
Σύνολο	Count	63	69	132
	% within Φύλο	100.0%	100.0%	100.0%

Περισσότερα καταστήματα-Φύλο	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4.079 ^a	1	.043
Continuity Correction ^b	3.138	1	.077
Likelihood Ratio	4.246	1	.039
Fisher's Exact Test			
Linear-by-Linear Association	4.048	1	.044
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9.07.

Οι γυναίκες με ποσοστό 20,3% πιστεύουν ότι θα πρέπει να πραγματοποιηθούν περισσότερα καταστήματα για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή μελέτης. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2-sided) είναι ίσο με 0.043 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεσης H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Περισσότερα καταστήματα-Φύλο) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B5_3

Άνοιξη		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	22	38	34	94
	% within Ηλικίες	91.7%	62.3%	70.8%	70.7%
1	Count	2	23	14	39
	% within Ηλικίες	8.3%	37.7%	29.2%	29.3%
Total	Count	24	61	48	133
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Άνοιξη-Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.170 ^a	2	.028
Likelihood Ratio	8.381	2	.015
Linear-by-Linear Association	1.743	1	.187
N of Valid Cases	133		

a.0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7.04.

Σύμφωνα με το πίνακα παρατηρούμε ότι οι επισκέπτες με τις ηλικίες 30-50 με ποσοστό 37,7% επισκέπτονται περισσότερο την περιοχή μελέτης την άνοιξη, σε αντίθεση με τις ηλικίες <30 με ποσοστό 8,3% και >50 με ποσοστό 29,2% φαίνεται πως την επισκέπτονται λιγότερο. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0.028 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Άνοιξη-Ηλικίες) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι οι ερωτηθέντες των ηλικιών <30, 30-50 και >50 έχουν σημαντικές διαφορά ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B7_1

Λόγω Έλλειψης χρόνου		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	6	26	29	61
	% within Ηλικίες	25.0%	43.3%	61.7%	46.6%
1	Count	18	34	18	70
	% within Ηλικίες	75.0%	56.7%	38.3%	53.4%
Σύνολο	Count	24	60	47	131
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Λόγω έλλειψης χρόνου- Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.066 ^a	2	.011
Likelihood Ratio	9.329	2	.009
Linear-by-Linear Association	8.996	1	.003
N of Valid Cases	131		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11.18.

Οι επισκέπτες με τις ηλικίες 30-50 με ποσοστό 56,7% και οι επισκέπτες με ηλικίες <30 με ποσοστό 75% φαίνεται ότι δεν επισκέπτονται συχνά την περιοχή λόγω έλλειψη χρόνου, ενώ οι επισκέπτες με ηλικία >50 με ποσοστό 38,3% φαίνεται να έχουν περισσότερο χρόνο. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0.011 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Λόγω έλλειψης χρόνου-Ηλικίες) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης.. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι οι ερωτηθέντες των ηλικιών <30,30-50 και >50 έχουν σημαντικές διαφορά ως προς στις απαντήσεις τους.

Crosstab B8_1

Σκι		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	13	47	38	98
	% within B2	54.2%	77.0%	80.9%	74.2%
1	Count	11	14	9	34
	% within B2	45.8%	23.0%	19.1%	25.8%
Σύνολο	Count	24	61	47	132
	% within B2	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Σκι-Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.383 ^a	2	.041
Likelihood Ratio	5.883	2	.053
Linear-by-Linear Association	4.864	1	.027
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6.18.

Οι επισκέπτες με τις ηλικίες <30 με ποσοστό 45,8% συμμετέχουν πολύ περισσότερο σε δραστηριότητες όπως το σκι, σε αντίθεση με τις ηλικίες 30-50 με ποσοστό 23% και με τις ηλικίες >50 με ποσοστό 19,1% που συμμετέχουν σε μικρότερο βαθμό. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p-value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2-sided) είναι ίσο με 0.041 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Σκι-Ηλικίες) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value όταν δηλώνει ότι οι ερωτηθέντες των ηλικιών <30, 30-50 και >50 έχουν σημαντικές διαφορές ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B10_3

Για χαλάρωση		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	8	19	26	53
	% within Ηλικίες	34.8%	31.1%	56.5%	40.8%
1	Count	15	42	20	77
	% within Ηλικίες	65.2%	68.9%	43.5%	59.2%
Σύνολο	Count	23	61	46	130
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Για χαλάρωση-Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7.407 ^a	2	.025
Likelihood Ratio	7.383	2	.025
Linear-by-Linear Association	4.706	1	.030
N of Valid Cases	130		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9.38.

Οι επισκέπτες με ηλικίες 30-50 με ποσοστό 68,9% προτιμούν περισσότερο την χαλάρωση κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στην περιοχή καθώς καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 68,9% , σε αντίθεση με τους επισκέπτες με ηλικίες <30 και >50 που καταλαμβάνουν μικρότερα ποσοστά, που είναι αντίστοιχα 65,2% και 43,5%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2-sided) είναι ίσο με 0.025 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Για χαλάρωση-Ηλικίες) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι οι ερωτηθέντες των ηλικιών <30,30-50 και >50 έχουν σημαντικές διαφορές ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B18

Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
1	Count	21	42	41	104
	% within Ηλικίες	87.5%	72.4%	91.1%	81.9%
2	Count	3	16	4	23
	% within Ηλικίες	12.5%	27.6%	8.9%	18.1%
Σύνολο	Count	24	58	45	127
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές- Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6.601 ^a	2	.037	.036	
Likelihood Ratio	6.752	2	.034	.040	
Fisher's Exact Test	6.243			.042	
Linear-by-Linear Association	.802 ^b	1	.370	.425	.230
N of Valid Cases	127				

a. 1 cells (16.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.35.

Οι επισκέπτες με ηλικίες 30-50 με ποσοστό 27,6% επισκέπτονται περισσότερο άλλες ορεινές περιοχές από τις υπόλοιπες ηλικίες. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, συνεπώς πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησία και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχει ένα κελί (16,7% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Επισκέπτεστε άλλες ορεινές περιοχές-Ηλικίες) δεν μπορεί να απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,042, συνεπώς είναι μικρότερη από τη τιμή 0,05.

Crosstab B20_4

Διαθέτει ωραιότερο φυσικό τοπίο		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	23	53	35	111
	% within Ηλικίες	95.8%	86.9%	72.9%	83.5%
1	Count	1	8	13	22
	% within Ηλικίες	4.2%	13.1%	27.1%	16.5%
Σύνολο	Count	24	61	48	133
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Διαθέτει ωραιότερο φυσικό τοπίο-Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	7.045 ^a	2	.030	.026	
Likelihood Ratio	7.521	2	.023	.029	
Fisher's Exact Test	6.636			.038	
Linear-by-Linear Association	6.851 ^b	1	.009	.009	.006
N of Valid Cases	133				

a. 1 cells (16.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3.97.

Οι επισκέπτες των ηλικιών >50 με ποσοστό 27,1% επισκέπτονται περισσότερο άλλες ορεινές περιοχές σε σχέση με τους επισκέπτες των υπόλοιπων ηλικιών γιατί πιστεύουν ότι διαθέτουν ωραιότερο φυσικό τοπίο από την περιοχή μελέτης. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησίας και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχει ένα κελί (16,7% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Διαθέτει ωραιότερο φυσικό τοπίο-Ηλικίες) δεν μπορεί να απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,038, άρα είναι μικρότερη από τη τιμή 0,05.

Crosstab B21_2

Η εστίαση		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	12	44	37	93
	% within Ηλικίες	50.0%	72.1%	78.7%	70.5%
1	Count	12	17	10	39
	% within Ηλικίες	50.0%	27.9%	21.3%	29.5%
Σύνολο	Count	24	61	47	132
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Η εστίαση-Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.450 ^a	2	.040
Likelihood Ratio	6.124	2	.047
Linear-by-Linear Association	5.505	1	.019
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7.09.

Οι επισκέπτες που έμειναν περισσότερο ευχαριστημένοι από την εστίαση κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στην περιοχή είναι αυτοί με τις ηλικίες <30 καθώς καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 50% , σε αντίθεση με τους επισκέπτες με ηλικίες 30-50 και >50 που καταλαμβάνουν μικρότερα ποσοστά, που είναι τα αντίστοιχα 27,9% και 21,3%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2-sided) είναι ίσο με 0.040 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Η εστίαση-Ηλικίες) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι οι ερωτηθέντες των ηλικιών <30,30-50 και >50 έχουν σημαντικές διαφορές ως προς τις απαντήσεις τους.

Crosstab B21_5

Το χιονοδρομικό κέντρο (οι εγκαταστάσεις)		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	14	52	39	105
	% within Ηλικίες	58.3%	85.2%	83.0%	79.5%
1	Count	10	9	8	27
	% within Ηλικίες	41.7%	14.8%	17.0%	20.5%
Σύνολο	Count	24	61	47	132
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Το χιονοδρομικό κέντρο (οι εγκαταστάσεις)- Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8.196 ^a	2	.017	.017	
Likelihood Ratio	7.219	2	.027	.030	
Fisher's Exact Test	7.277			.026	
Linear-by-Linear Association	4.093 ^b	1	.043	.050	.031
N of Valid Cases	132				

a. 1 cells (16.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4.91.

Οι επισκέπτες με ηλικίες <30 με ποσοστό 41,7% προτιμούν περισσότερο στην περιοχή το χιονοδρομικό κέντρο από ότι οι επισκέπτες των άλλων ηλικιών. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησίας και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχει ένα κελί (16,7% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Το χιονοδρομικό κέντρο {οι εγκαταστάσεις}-Ηλικίες) δεν μπορεί να απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,026, άρα είναι μικρότερη από τη τιμή 0,05.

Crosstab B24_1

Καλύτερα Ξενοδοχεία		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	18	55	45	118
	% within Ηλικίες	75.0%	91.7%	93.8%	89.4%
1	Count	6	5	3	14
	% within Ηλικίες	25.0%	8.3%	6.3%	10.6%
Σύνολο	Count	24	60	48	132
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Καλύτερα Ξενοδοχεία- Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	6.532 ^a	2	.038	.042	
Likelihood Ratio	5.428	2	.066	.093	
Fisher's Exact Test	5.520			.050	
Linear-by-Linear Association	4.759 ^b	1	.029	.032	.024
N of Valid Cases	132				

a. 1 cells (16.7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.55.

Οι επισκέπτες με ηλικίες <30 με ποσοστό 25% πιστεύουν ότι για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή θα πρέπει να γίνουν καλύτερα ξενοδοχεία. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησίας και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχει ένα κελί (16,7% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Καλύτερα Ξενοδοχεία-Ηλικίες) δεν μπορεί να απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,050, άρα είναι ίση με τη τιμή 0,05.

Crosstab B24_6

Περισσότερες καφετέριες		Ηλικίες			Σύνολο
		<30	30-50	>50	
0	Count	20	58	47	125
	% within Ηλικίες	83.3%	96.7%	97.9%	94.7%
1	Count	4	2	1	7
	% within Ηλικίες	16.7%	3.3%	2.1%	5.3%
Σύνολο	Count	24	60	48	132
	% within Ηλικίες	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Περισσότερες καφετέριες-Ηλικίες	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	7.626 ^a	2	.022	.033	
Likelihood Ratio	5.853	2	.054	.092	
Fisher's Exact Test	5.790			.041	
Linear-by-Linear Association	5.334 ^b	1	.021	.028	.021
N of Valid Cases	132				

a. 3 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.27.

Οι επισκέπτες με ηλικίες <30 με ποσοστό 16,7% πιστεύουν ότι για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή θα πρέπει να γίνουν περισσότερες καφετέριες. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησία και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχουν τρία κελιά (50% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Περισσότερες καφετέριες-Ηλικίες) δεν μπορεί να απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,041, άρα είναι μικρότερη από τη τιμή 0,0

Crosstab B5_5

Όλες τις εποχές		Επίπεδο Σπουδών				Σύνολο
		Έως το Γυμνάσιο	Λύκειο	ΤΕΙ/ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	
0	Count	16	16	27	16	75
	% within Επίπεδο Σπουδών	40.0%	48.5%	81.8%	64.0%	57.3%
1	Count	24	17	6	9	56
	% within Επίπεδο Σπουδών	60.0%	51.5%	18.2%	36.0%	42.7%
Σύνολο	Count	40	33	33	25	131
	% within Επίπεδο Σπουδών	100.0%	100.0 %	100.0%	100.0%	100.0%

Όλες τις εποχές-Επίπεδο Σπουδών	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	14.503 ^a	3	.002
Likelihood Ratio	15.317	3	.002
Linear-by-Linear Association	8.623	1	.003
N of Valid Cases	131		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10.69.

Οι επισκέπτες που είναι απόφοιτοι γυμνασίου με ποσοστό 60% και το Λύκειο με ποσοστό 51,5% επισκέπτονται την περιοχή μελέτης σε μεγαλύτερο βαθμό, καθώς έχουν μεγαλύτερα ποσοστά από αυτούς που τελείωσαν ΤΕΙ/ΑΕΙ με ποσοστό 18,2% και το μεταπτυχιακό με ποσοστό 36%. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ή αλλιώς p- value για το δίπλευρο έλεγχο (Asymp. Sig. 2- sided) είναι ίσο με 0,002 δηλαδή μικρότερο από την κρίσιμη τιμή 0,05 πράγμα που σημαίνει ότι απορρίπτουμε τελικά την μηδενική υπόθεση H_0 και επομένως οι δύο μεταβλητές (Όλες τις εποχές-Επίπεδο Σπουδών) παρουσιάζουν μεγάλο βαθμό εξάρτησης. Επιπλέον, το p-value δηλώνει ότι οι ερωτηθέντες με τα διάφορα επίπεδα σπουδών έχουν σημαντικές διαφορές ως προς τις απαντήσεις τους

Crosstab B24_1

Καλύτερα ξενοδοχεία		Επίπεδο Σπουδών				Σύνολο
		Έως το Γυμνάσιο	Λύκειο	ΤΕΙ/ΑΕΙ	Μεταπτυχια κό	
0	Count	38	28	26	24	116
	% within Επίπεδο Σπουδών	95.0%	84.8%	78.8%	100.0%	89.2%
1	Count	2	5	7	0	14
	% within Επίπεδο Σπουδών	5.0%	15.2%	21.2%	.0%	10.8%
Σύνολο	Count	40	33	33	24	130
	% within Επίπεδο Σπουδών	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Καλύτερα ξενοδοχεία- Επίπεδο Σπουδών	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	8.687 ^a	3	.034	.034	
Likelihood Ratio	10.774	3	.013	.023	
Fisher's Exact Test	8.370			.029	
Linear-by-Linear Association	.023 ^b	1	.880	.899	.488
N of Valid Cases	130				

a. 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.58.

Οι επισκέπτες που είναι απόφοιτοι ΤΕΙ/ΑΕΙ με ποσοστό 21,2% πιστεύουν ότι για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή θα πρέπει να γίνουν καλύτερα ξενοδοχεία. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησίας και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχουν τέσσερα κελιά (50% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Καλύτερα ξενοδοχεία-Επίπεδο Σπουδών) δεν μπορεί να

απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,029, άρα είναι μικρότερη από τη τιμή 0,05.

Crosstab B24_4

Πιο καθαρή περιοχή		Επίπεδο Σπουδών				Σύνολο
		Έως το Γυμνάσιο	Λύκειο	ΤΕΙ/ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	
0	Count	37	33	32	19	121
	% within Επίπεδο Σπουδών	92.5%	100.0%	97.0%	79.2%	93.1%
1	Count	3	0	1	5	9
	% within Επίπεδο Σπουδών	7.5%	.0%	3.0%	20.8%	6.9%
Σύνολο	Count	40	33	33	24	130
	% within Επίπεδο Σπουδών	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Πιο καθαρή περιοχή- Επίπεδο Σπουδών	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	10.458 ^a	3	.015	.011	
Likelihood Ratio	10.591	3	.014	.023	
Fisher's Exact Test	8.461			.014	
Linear-by-Linear Association	2.629 ^b	1	.105	.118	.073
N of Valid Cases	130				

a. 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.66.

Οι επισκέπτες που είναι απόφοιτοι γυμνασίου με ποσοστό 7,5% πιστεύουν ότι για να προσέλθει περισσότερος κόσμος στην περιοχή θα πρέπει να γίνει η περιοχή μελέτης πιο καθαρή. Το Pearson Chi-Square δεν είναι επαρκές στις περιπτώσεις που τα κελιά αντιμετωπίζουν προβλήματα, πραγματοποιούμε το Fisher's exact test, το οποίο μας πληροφορεί για την ανεξαρτησίας και την εξάρτηση που έχουν οι δύο μεταβλητές. Η υποσημείωση a που μας δίνεται στο πιο πάνω πίνακα, πληροφορούμαστε ότι υπάρχουν τέσσερα κελιά (50% των συνολικών) με αναμενόμενες συχνότητες μικρότερες του 5. Από το

πίνακα συνάφειας θα χρησιμοποιηθεί το Fisher's exact test από όπου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η υπόθεση της εξάρτησης των δύο μεταβλητών (Πιο καθαρή περιοχή- Επίπεδο Σπουδών) δεν μπορεί να απορριφθεί καθώς η p-value ή αλλιώς Exact Sig. (2-sided) είναι ίση με 0,014, άρα είναι μικρότερη από τη τιμή 0,05.